

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Planu Ogólnego Gminy Lipowa

WYKONAWCA:

Archimedes
Paweł Duś
ul. Listopadowa 56
43-300 Bielsko - Biała
tel. 33 810 10 58

AUTOR OPRACOWANIA:

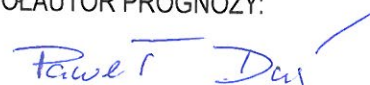
Usługi urbanistyczne: Prognozy, Programy, Plany
Kama Kotowicz
ul. Marii Krzyżanowskiej 9 lok. 14, 25-435 Kielce
tel. 600166166

AUTOR OPRACOWANIA:

Kama Kotowicz

WSPÓLAUTOR PROGNOZY:

Lipowa, 5.06.2026 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	4
1.1. Podstawy formalno – prawne opracowania prognozy oddziaływania na środowisko	4
1.2. Cel i zakres prognozy oddziaływania na środowisko	7
1.3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	8
2. Ustalenia projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami	10
2.1. Charakterystyka Obszaru - położenie terenu objętego projektem Planu oraz stan zainwestowania	10
2.2. Główne cele, zakres i zawartość projektu planu	13
2.1.1. <i>Główne cele określone w projekcie Planu</i>	13
2.1.2. <i>Ramy dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko</i>	25
2.3. Powiązania projektu Planu z innymi dokumentami	26
3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska	29
3.1. Charakterystyka terenu pod kątem systemu powiązań przyrodniczych	29
3.2. Położenie geograficzne, geologia i geomorfologia	36
3.2.1. <i>Podział fizyczno – geograficzny i ukształtowanie terenu</i>	36
3.2.2. <i>Geologia</i>	38
3.2.3. <i>Złoża kopalin</i>	39
3.3. Waloryzacja faunistyczna i florystyczna	39
3.4. Charakterystyka warunków wodnych: wody powierzchniowe i podziemne	40
3.5. Charakterystyka warunków klimatycznych, stanu jakości powietrza i higieny atmosfery	46
3.6. Gleby	47
3.7. Zasoby dziedzictwa kulturowego	49
3.8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	51
3.9. Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu Planu	52
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	53
5. Analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz na integralność tego obszaru	55
5.1. Ocena zgodności postanowień projektu dokumentu z aktami prawnymi dotyczącymi form ochrony przyrody	55
5.2. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	58
5.2.1. <i>Cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000</i>	58
5.2.2. <i>Integralność obszaru Natura 2000</i>	59
5.3. Oddziaływanie na świat roślin i zwierząt oraz bioróżnorodność	60
5.3.1. <i>Ochrona różnorodności biologicznej, w tym ochrona terenów zieleni</i>	60
5.3.2. <i>Ochrona gatunkowa okazów, siedlisk, ostoi roślin, zwierząt i grzybów</i>	61
5.4. Oddziaływanie na zdrowie ludzi, krajobraz, zabytki i dobra materialne	61
5.4.1. <i>Ochrona zdrowia ludzi oraz warunków i jakości życia mieszkańców</i>	61
5.4.2. <i>Ochrona krajobrazu i zabytków</i>	61
5.5. Przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, wykorzystanie zasobów środowiska	62
5.6. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i wody podziemne	63
5.6.1. <i>Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz ewentualnych ujęć wód i ich stref ochronnych</i>	63
5.6.2. <i>Zasady gospodarki odpadami, z uwzględnieniem segregacji odpadów i ich odzysku oraz zasady odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych</i> ~	63
5.6.3. <i>Dotrzymanie celów środowiskowych określonych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz oddziaływanie na stan ilościowy i stan chemiczny</i>	64
5.7. Wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, emisja hałasu, promieniowanie elektromagnetyczne i ochrona klimatu	64

5.7.1. Ochrona klimatu m.in. w zakresie analizy założeń projektu mających wpływ na łagodzenie skutków zmian klimatu oraz służących adaptacji do jego zmian.....	64
5.7.2. Ochrona powietrza, ochrona przed hałasem, ochrona przed wibracjami i polami elektromagnetycznymi	65
5.8. Oddziaływanie skumulowane.....	66
5.9. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii.....	67
5.10. Podsumowanie	67
6. Charakterystyka rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	71
6.1. Rozwiązania przyjęte w projektowanym dokumencie.....	71
6.2. Rozwiązania wynikające z wydanych decyzji, dobrych praktyk i przepisów powszechnych, które należy uwzględnić na etapie realizacji założeń polityki przyjętej w projektowanym dokumencie.....	71
7. Rozwiązania inne niż w projektowanym dokumencie, eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko	76
8. Informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia.....	76
9. Informacje o możliwości transgranicznego oddziaływania ustaleń projektu dokumentu na środowisko.....	77
10. Spis rysunków, fotografii i tabel	77
11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	78

Załączniki:

1. Oświadczenie autora prognozy

1. WSTĘP

1.1. Podstawy formalno – prawne opracowania prognozy oddziaływania na środowisko

Plan Ogólny to dokument planistyczny gminy, który został wprowadzony przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688). Plan ogólny uchwała rada gminy i stanowi on akt prawa miejscowego.

Rada Gminy Lipowa podjęła uchwałę Nr LXXVII/495/24 Rady Gminy Lipowa z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Lipowa.

Projekt dokumentu pn.: „Plan Ogólny Gminy Lipowa” będący przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, dalej określa się też jako: *Plan*, projekt *Planu*, *PO Lipowej*.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono w związku z wymogiem art. 46 ust. 1 oraz 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi dowód w postępowaniu w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ). Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko został uzgodniony z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska (art. 57) oraz państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym (art.58). Następnie w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko konieczne jest uzyskanie wymaganych opinii w zakresie projektu Planu Ogólnego oraz prognozy oddziaływania na środowisko oraz zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu. Informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu wraz ze sposobem ich rozstrzygnięcia będą dostępne w Uzasadnieniu udostępnionym wraz z Podsumowaniem przebiegu SOOŚ po przyjęciu dokumentu Planu Ogólnego.

Poniżej wymieniono najważniejsze akty prawne, do których odwołują się zapisy prognozy:

1. Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych

(Konwencja Berneńska) (Dz. U. z 1996 r. Nr 58, poz. 263, 264);

2. Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt tzw. Konwencja Bońska (Dz. U. z 2003 r. poz. 17);

3. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzone we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98);

4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 marca 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2012 r. poz. 358);

5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409);

6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183);

7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408);

8. Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. z 1992 r. Nr 67, poz. 337);

9. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 ze zm.);

10. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.);

11. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.);

12. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. 2022 poz. 840);

13. Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U.2022 poz. 672);

14. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.);

15. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.);
16. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U.2022 poz. 2409 ze zm.);
17. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.);
18. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 633 ze zm.);
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 845);
21. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
22. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywa Siedliskowa);
23. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku;
24. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE.

Wojewoda Śląski stwierdził nieważność uchwały Nr XXV/196/26 Rady Gminy Lipowa z dnia 16 kwietnia 2026 r. w sprawie planu ogólnego Gminy Lipowa (Dz. Woj. Śląskiego z 2026 r. poz. 2765) rozstrzygnięciem nadzorczym IFIII.4131.1.33.2026 z dnia 22 maja 2026 r. W dniu 7 maja 2026 r. organ nadzoru wszczął postępowanie nadzorcze oraz poinformował Gminę o możliwości złożenia wyjaśnień. Gmina skorzystała z przysługującego uprawnienia i w dniu 15 maja 2026 r.,

pismem znak RIR.6720.6.2026.DC, złożyła wyjaśnienia. W trakcie prowadzonego postępowania nadzorczego, organ nadzoru stwierdził, że została ona podjęta z naruszeniem zasad i trybu sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w następującym zakresie:

1. Ustalone w przedmiotowym planie ogólnym strefy planistyczne o symbolach: **2SJ, 11SJ, 12SJ, 51SJ, 79SJ, 85SJ, 101SJ, 130SJ, 155SJ, 263SJ, 264SJ, 341SJ, 342SJ, 352SJ, 353SJ, 358SJ, 359SJ, 384SJ, 385SJ**

naruszają zasady wyznaczania stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową określone w art. 13d ust. 1 i 3 *upzp* oraz art. 13b pkt 7 *upzp*.

- Strefy planistyczne z zabudową mieszkaniową lub zagrodową, wyznacza się w pierwszej kolejności na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, obszarach uzupełnienia zabudowy oraz obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 13b.

- Suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.

- W przypadku, gdy na obszarach, o których mowa w art. 13d ust. 1 *upzp*, suma chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, jest większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie, dopuszcza się wyznaczenie stref planistycznych z zabudową mieszkaniową lub zagrodową na tych obszarach oraz nie wyznacza się tych stref planistycznych na pozostałych obszarach gminy.

Gmina w ramach wyjaśnień wskazała, iż wymienione strefy planistyczne w obowiązującym planie miejscowym przyjętym uchwałą nr L/359/18 Rady Gminy Lipowa z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa - etap I obejmują przede wszystkim istniejące urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej, funkcjonalnie związane z obsługą istniejących zespołów zabudowy. *Nie są to tereny, na których Gmina planuje realizację nowej zabudowy mieszkaniowej, ani tereny,*

które w praktyce zwiększają chłonność mieszkaniową gminy. Jeżeli na terenach tych Gmina nie planuje realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej to nie powinna wyznaczać nowych stref planistycznych z zabudową mieszkaniową, natomiast aby możliwe było wyznaczenie jednej z trzech stref wielofunkcyjnych, umożliwiających realizację zabudowy mieszkaniowej, konieczne jest wyznaczenie na tych terenach obszaru uzupełnienia zabudowy. Przy czym sposób wyznaczania obszarów uzupełnienia zabudowy został uregulowany w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r., poz. 729) i podlega wskazanym tam ograniczeniom.

W związku z powyższym, wyznaczając strefy planistyczne o symbolach: 2SJ, 11SJ, 12SJ, 51SJ, 79SJ, 85SJ, 101SJ, 130SJ, 155SJ, 263SJ, 264SJ, 341SJ, 342SJ, 352SJ, 353SJ, 358SJ, 359SJ, 384SJ, 385SJ, naruszono zasady wyznaczania stref planistycznych wskazane w art. 13d ust. 1 i ust. 3 *upzp* oraz art. 13b pkt 7 *upzp*.

Na skutek rozstrzygnięcia nadzorczego strefy planistyczne, oprócz stref: 2SJ, 358SJ, 359SJ, zostały zmienione na strefę planistyczną SO z profilem dodatkowym: teren zieleni urządzonej. Strefy 2SJ, 358SJ, 359SJ pozostały jako SJ, ponieważ są przeniesieniem z obowiązującego planu miejscowego, przyjętego Uchwałą Nr VI/29/03 Rady Gminy w Lipowej z dnia 18 marca 2003 r. w sprawie miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa dla poszczególnych sołectw: Lipowa, Leśna, Sienna, Twardorzeczka, Ostre, Słotwina:

Strefa 2SJ: teren 1.2.1MNpp i KL1/2 w obowiązującym planie miejscowym,

Strefa 358SJ: 1.23.3MNpp i KL 1/2 w obowiązującym planie miejscowym,

Strefa 359SJ: teren 1.23.3MNpp i KL1/2 w obowiązującym planie miejscowym.

Po analizie terenów infrastruktury technicznej w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wskazano jeszcze dwie strefy SJ do zmiany na SO - to strefy 92SJ (teraz 238SO) i 125SJ (teraz 237SO).

Powyższe zmiany mają pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Nie wskazuje się

oddziaływania na środowisko na skutek wprowadzonych zmian.

Wszystkie zmiany położone są poza obszarami Natura 2000.

2. Wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, ustalona w charakterystyce stref planistycznych o symbolach: 17SN, 18SN, 341SJ narusza zasady ustalania tego wskaźnika zawarte w art. 13e ust. 2 pkt 3 *upzp* oraz § 2 ust. 3 *rozporządzenia ppog*. Przepis § 2 ust. 3 *rozporządzenia ppog* wskazuje jednoznacznie, że w strefie planistycznej – gdy jest ona objęta obowiązującymi planami miejscowymi, można określić niższą wartość procentową minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej niż określona w załączniku nr 1 do rozporządzenia. Można to jednak poprzez przyjęcie najwyższej wartości udziału powierzchni biologicznie czynnej dla terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych, obejmujących obszar takiej strefy. Jak wskazano powyżej najwyższe wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej wynikające, z obowiązujących w strefach planistycznych 17SN, 18SN i 341SJ, planów miejscowych nie są niższe od ustalonych w rozporządzeniu. W związku z powyższym nie było możliwości przejęcia wskaźników z obowiązującego planu miejscowego niższego niż najwyższa wartość wskaźnika opisującego minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla terenów wyznaczonych w planie miejscowym, obejmujących obszar strefy. Zatem poprzez ustalenie w charakterystyce ww. stref planistycznych wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej niższej niż wynikająca z *rozporządzenia ppog*, naruszone zostały przepisy art. 13e ust. 2 pkt 3 *upzp* oraz § 2 ust. 1 i 3 *rozporządzenia ppog*.

Na skutek rozstrzygnięcia nadzorczego dla stref 17SN i 18SN zmieniona została powierzchnia biologicznie czynna na 50% (z 40%)

Powyższe zmiany mają pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze – zwiększenie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej przyczyni się do lepszego wchłaniania wody opadowej, poprawy jakości powietrza, wzrostu bioróżnorodności, ochrony gleb i poprawy jakości życia mieszkańców. Nie wskazuje się oddziaływania na środowisko na skutek wprowadzonych zmian.

3. Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone w sposób naruszający przepisy art. 8h ust. 3 pkt 1 *upzp*. Przepis art. 8h ust. 3 pkt 1 *upzp* wskazuje, iż sposoby, miejsca i terminy prowadzenia konsultacji społecznych ustala się w sposób zapewniający udział możliwie szerokiego grona interesariuszy, w szczególności organizując konsultacje społeczne w formach, o których mowa w art. 8i ust. 1 pkt 2, 3 i 5:

1) po godzinach pracy;
2) w miejscach przystosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, chyba że są przeprowadzane za pomocą środków porozumiewania się na odległość zgodnie z 8i ust. 6 pkt 2.

Zgodnie z dyspozycją art. 8i ust. 1 *upzp* formami konsultacji społecznych są:

- 1) zbieranie uwag;
- 2) spotkania otwarte, panele eksperckie lub warsztaty, poprzedzone prezentacją projektu aktu planowania przestrzennego;
- 3) spotkania plenerowe lub spacerowe studyjne, zorganizowane na obszarze objętym aktem planowania przestrzennego;
- 4) ankiety lub geoankiety;
- 5) wywiady, prowadzenie punktu konsultacyjnego lub dyżury projektanta.

Konsultacje społeczne prowadzi się z wykorzystaniem co najmniej:

- formy jaką jest zbieranie uwag,
- jednej z form, o których mowa w art. 8i ust. 1 pkt 2 *upzp*,
- jednej z form, o których mowa w art. 8i ust. 1 pkt 3-5 *upzp*

Zgodnie z art. 8e ust. 1 *upzp* zapewnienie partycypacji społecznej polega m.in. na umożliwieniu interesariuszom udziału w przygotowaniu aktów planowania przestrzennego, w tym wypowiedania się, składania wniosków lub uczestnictwa w konsultacjach społecznych. Interesariuszami natomiast są w szczególności:

1) osoby fizyczne;

2) osoby prawne;

3) jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną;

4) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;

5) organy władzy publicznej;

6) jednostki pomocnicze gminy oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy.

zgodnie z ogłoszeniem Wójta Gminy Lipowa z dnia 2 grudnia 2025 r., zawierającym informację o prowadzeniu konsultacji społecznych planu ogólnego gminy od 02.12.2025 r. do 31.12.2025 r. konsultacje odbyły się w formie: zbierania uwag, spotkania otwartego w dniu 19.12.2025 r. o godzinie 13:00 w siedzibie Urzędu Gminy Lipowa, ul. Wiejska 44, 34-324 Lipowa, Sala Narad, II piętro, pokój nr 19 oraz dyżurów projektanta. W dokumentacji zamieszczono również protokół ze spotkania otwartego, który stanowi załącznik do "Raportu z przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu planu ogólnego Gminy Lipowa", z którego wynika, iż **spotkanie otwarte** w sprawie planu ogólnego Gminy Lipowa odbyło w dniu 19.12.2025 i **trwało od godziny 13:00 do 15:00**; na spotkanie przyszło 7 osób. Powyższe oznacza, że konsultacje społeczne w formie spotkania otwartego nie przeprowadzono po godzinach pracy jak wynika to z art. 8h ust. 3 pkt 1 *upzp*. Tym samym doszło do istotnego ograniczenia współuczestnictwa zbiorowości lokalnej oraz innych jednostek zainteresowanych zamierzeniami planistycznymi na obszarze gminy, z uwagi na brak możliwości udziału w spotkaniu otwartym po godzinach pracy. Zaniechanie powyższych czynności spowodowało naruszenie trybu sporządzania planu ogólnego gminy Lipowa.

Konsultacje społeczne zostaną przeprowadzone ponownie w oparciu o ww. wskazania tj. od 08.06.2026 r. do 06.07.2026 r., obejmując następujące formy: zbieranie uwag w ww. terminie, spotkanie otwarte o godz. 17:00, a dyżury projektanta w 6 lokalizacjach od godz. 17:00 do 19:00.

1.2. Cel i zakres prognozy oddziaływania na środowisko

Celem niniejszej „*Prognozy oddziaływania na środowisko...*” jest ocena wpływu

przyrodnicze ustaleń projektu Planu Ogólnego Gminy Lipowa.

Prognoza wskazuje na wczesnym etapie potencjalne kolizje z obszarami przyrodniczymi (rozdział 5), kulturowymi (rozdział 5) bądź ewentualne konflikty społeczne (rozdział 5). Prognoza także w sposób uzasadniony przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na formy ochrony przyrody (rozdział 6). Opracowanie analizuje i ocenia wpływ realizacji ustaleń projektu planu na zmiany klimatyczne oraz różnorodność biologiczną (podrozdział 5.3.).

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko został uzgodniony na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.) z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy.

1.3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

W myśl art. 52 ust 1 w ustawy ooś, analiza zawarta w prognozie ooś dostosowana jest do stopnia szczegółowości zapisów projektowanego dokumentu, a informacje w niej zawarte zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. W związku z tym – w prognozie dokonano opisu stanu środowiska w sposób umożliwiający określenie rodzajów i skali przewidywanych oddziaływań oraz określono możliwe zmiany spowodowane realizacją zapisów planu.

Wszystkie informacje zawarte w prognozie zostały zweryfikowane w materiałach źródłowych. Posłużono się danymi dostępnymi publicznie.

Interpretacji sposobu opracowania prognozy wskazanej w ustawie ooś, dokonano na podstawie wytycznych określonych w opracowaniu: „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym” pod redakcją Romana Bednarka (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2012 r.).

Wszystkie materiały źródłowe wymieniono poniżej:

1. Opracowanie ekofizjograficzne dla Gminy Lipowa – mgr A. Matuszko, dr hab. D. Matuszko, Kraków, 2012 r.;

W związku z art. 54 ust. 1 w/w ustawy przedmiotowy projekt dokumentu wymaga zasięgnięcia opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz państwowego powiatowego inspektora sanitarnego. Na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku projekt dokumentu jaki i prognoza oddziaływania na środowisko podlegają też uzgodnieniu.

Projekt Planu Ogólnego Gminy obejmuje obszar gminy w granicach administracyjnych. Stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko dostosowano do szczegółowości projektowanego dokumentu. Co należy podkreślić – projekt określa podział obszaru na strefy planistyczne oraz wskazuje gminne standardy urbanistyczne.

Biorąc pod uwagę powyższe, prognoza obejmuje: opis, analizę i ocenę aktualnego stanu funkcjonowania środowiska, ocenę skutków realizacji ustaleń projektowanego dokumentu oraz określenie ewentualnych rozwiązań eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko.

2. Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Lipowa, Bielsko-Biała, wrzesień 2025 r.;
3. Strategia Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku - Uchwała Nr L/317/22 Rady Gminy Lipowa z dnia 26 maja 2022 r.;
4. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lipowa na lata 2018-2025 – Eko-Team Consulting, A. Chylak, S. Kulikowski, Bielsko-Biała, 2017 r.;
5. Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Lipowa na lata 2024-2027, przyjęty Uchwałą Nr LXXVII/479/24 Rady Gminy Lipowa z dnia 25 stycznia 2024 r.;
6. Gminna Ewidencja Zabytków z terenu Gminy Lipowa, przyjęta Zarządzeniem Nr 3/2024 Wójta Gminy Lipowa z dnia 09 stycznia 2024 r.;
7. Statystyczne Vademecum Samorządowca, Gmina wiejska Lipowa;
8. Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Węgierska Górka zatwierdzony decyzją Ministra Klimatu i Środowiska DLŁ-WGL.8100.38.2024,ŁP z dnia 31.10.2024 r.;

9. Plan zagospodarowania województwa śląskiego tj. „Plan Zagospodarowania Województwa Śląskiego 2020+”, przyjęty uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 roku ;
10. Audyt krajobrazowy województwa śląskiego, przyjęty Uchwałą Nr VIII/16/16/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 czerwca 2025 r.;
11. Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2023, GIOŚ Katowice 2024 r.;
12. Jan Marek Matuszkiewicz Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa 2008;
13. J. M. Matuszkiewicz „Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski” PAN IGiPZ Prace Geograficzne Nr 158 s. 87 – 90;
14. Natura 2000 w planowaniu przestrzennym - rola korytarzy ekologicznych, podręcznik metodyczny Ministerstwa Środowiska, Warszawa listopad 2016 r.;
15. Statystyka Regionalna oraz Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
16. Bilans Zasobów Kopaliny i Wód Podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r. Ministerstwo Środowiska;
17. Przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie śląskim [PIG] - projekt Systemu Osłony Przeciw Osuwiskowej SOPO;
18. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 300);
19. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności;
20. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku;
21. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku);
1. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
2. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku;
3. projekt „Polityki Energetycznej Państwa do 2040 roku;
4. Krajowy Program Ograniczania Zanieczyszczenia Powietrza;
5. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
6. Polityka Ekologiczna Państwa 2030 - strategia rozwoju w zakresie środowiska i gospodarki wodnej;
7. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
8. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
9. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce; Włodzimierz Jędrzejewski, Sabina Nowak, Krystyna Stachura, Michał Skierczyński, Robert W. Mysłajek, Krzysztof Niedziałkowski, Bogumiła Jędrzejewska, Jan M. Wójcik, Hanna Zalewska, Małgorzata Pilot, Marcin Górny, Rafał T. Kurek, Radosław Ślusarczyk; Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk; Białowieża 2011;
10. Solon J., Borzyszkowski J., Bidłasik M., Richling A., Badora K., Balon J., Brzezińska – Wójcik T., Chabudziński Ł., Dobrowolski R., Grzegorzczak I., Jadłowski M., Kistowski M., Kot R., Krąż P., Lechnio J., Macias A., Majchrowska A., Malinowska E., Migoń P., Myga – Piątek U., Nita J., Papińska E., Rodzik J., Strzyż M., Terpiłowski S., Ziąja W.: Physico-geographical mesoregions of Poland: verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data, *Geographia Polonica* 2018, Volume 91, Issue 2, pp. 143-170.

2. USTALENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Charakterystyka Obszaru - położenie terenu objętego projektem Planu oraz stan zainwestowania

Gmina Lipowa położona jest w południowej części województwa śląskiego, powiatu żywieckiego.

Lipowa graniczy z następującymi gminami:

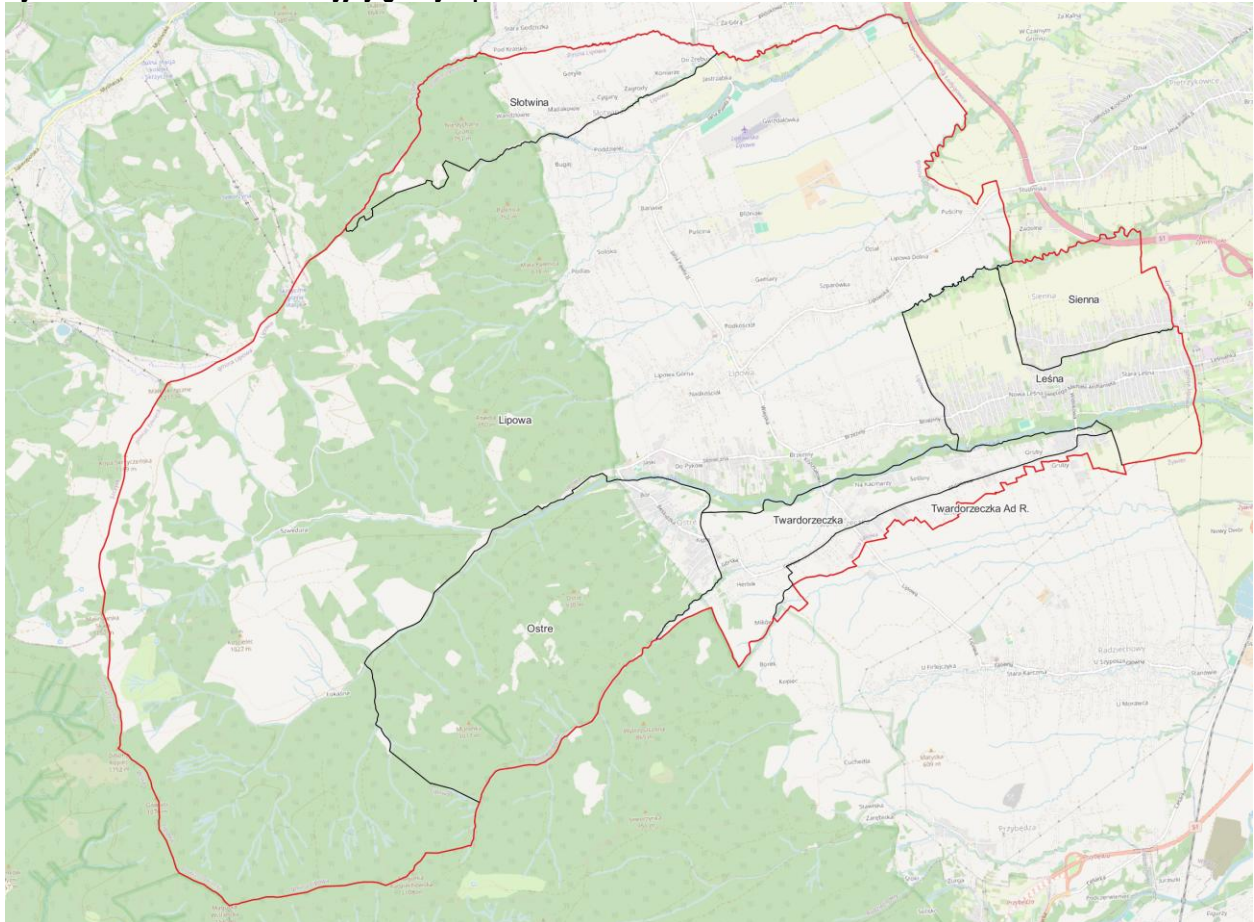
- ❖ Buczkowice,
- ❖ Łodygowice,
- ❖ Żywiec,
- ❖ Radziechowy Wieprz,
- ❖ Wisła,
- ❖ Szczyrk.

Przez obszar gminy (obręb Sienna) przebiega droga

ekspresowa S1 relacji Cieszyn Zwardoń (od granicy z Republiką Czeską do granicy ze Słowacją), natomiast najbliższy węzeł drogowy (Łodygowice) znajduje się w sąsiedniej gminie Łodygowice. Obszar gminy obsługują przede wszystkim drogi powiatowe i gminne. Gmina nie posiada linii kolejowej. Transport publiczny odbywa się za pomocą komunikacji autobusowej – gmina posiada 3 gminne linie (L1, L2, L3) oraz za pomocą linii autobusowych realizowanych przez Miejski Zarząd Komunikacji w Żywcu.

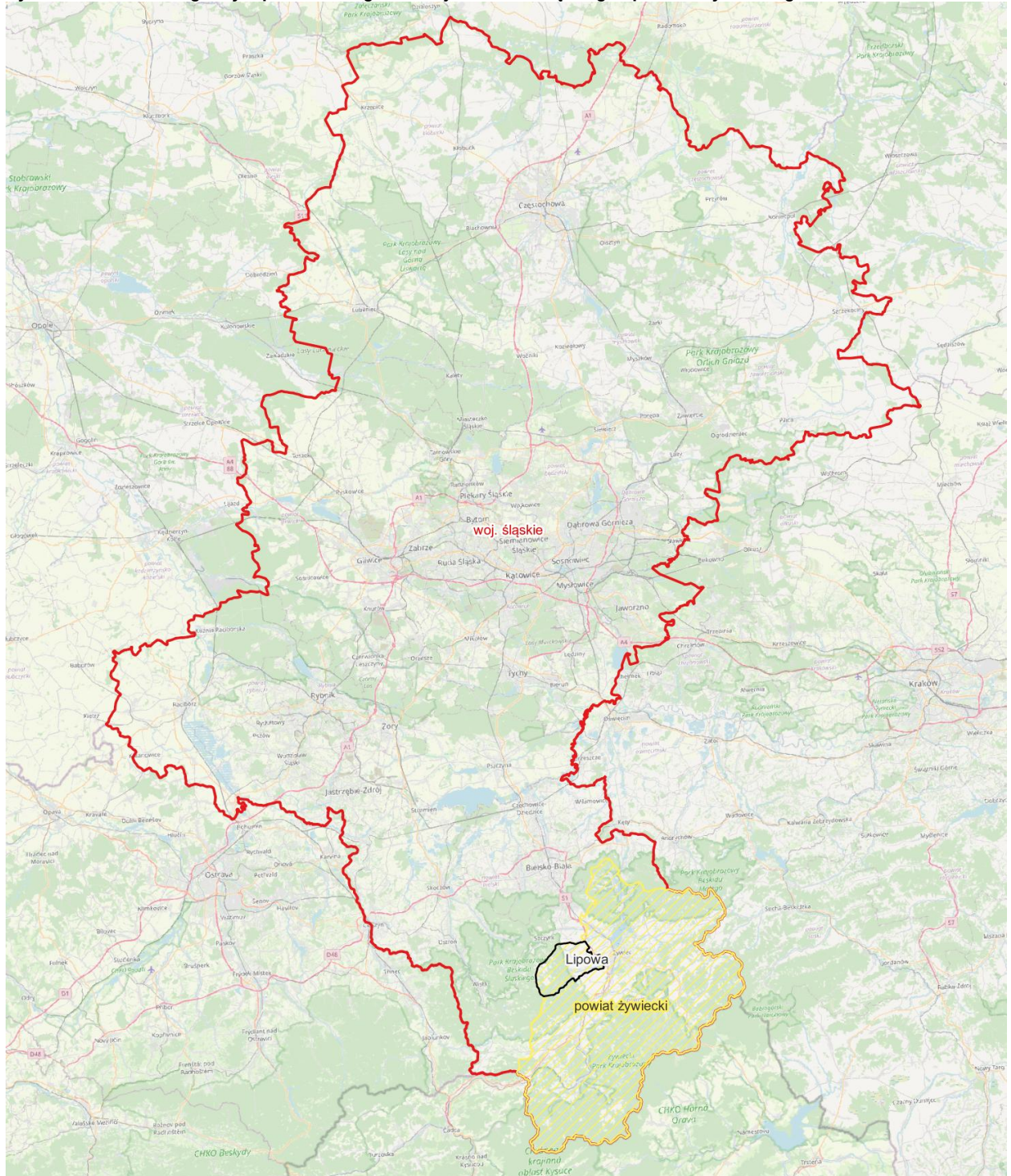
Powierzchnia obszaru gminy to ok. 5 871 ha.

Rysunek 1. Podział administracyjny gminy Lipowa

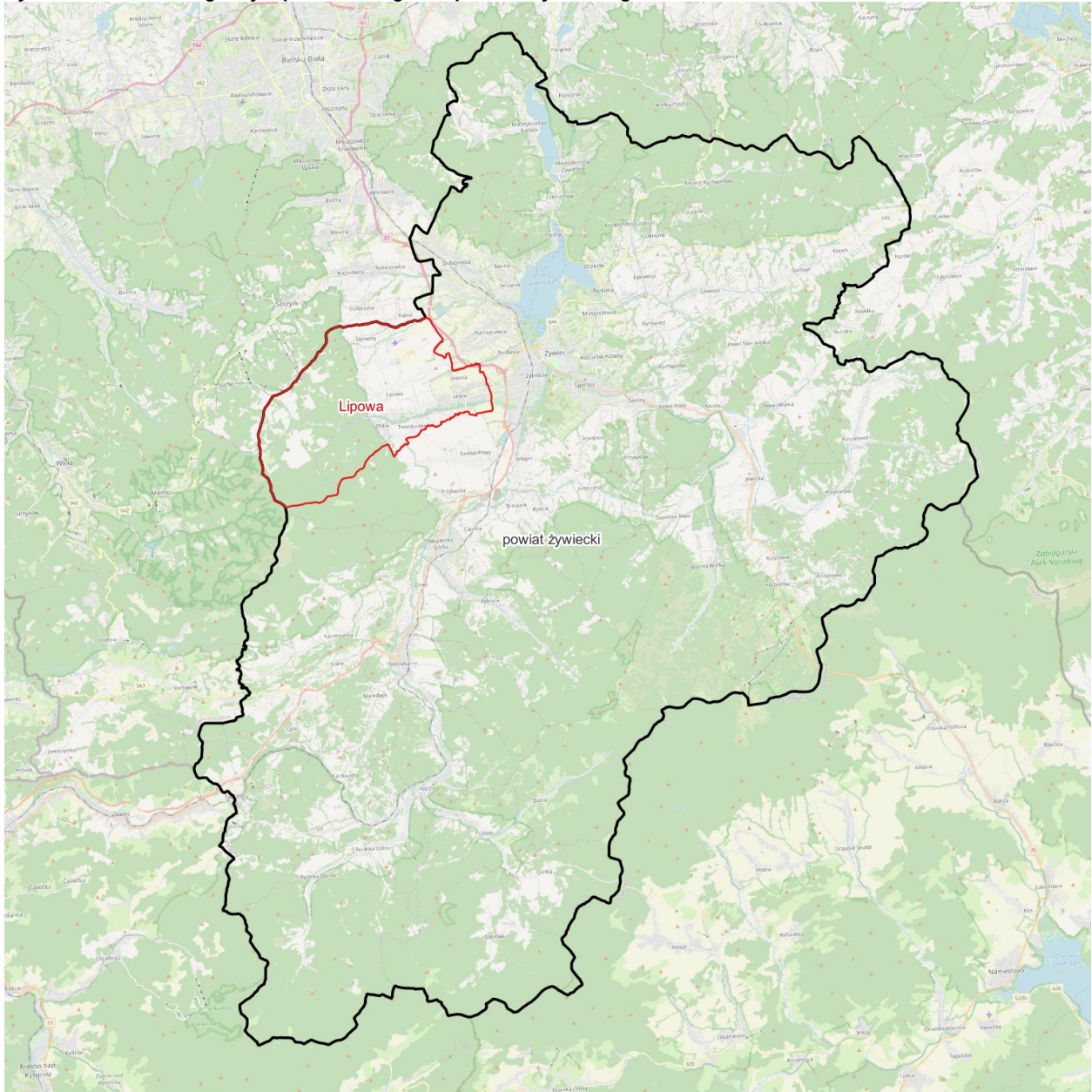
źródło: mapa OpenStreetMap – GUGiK usługa przeglądania, styczeń 2025 r., granica gminy – PRG usługa pobierania, styczeń 2025 r.

Rysunek 2. Położenie gminy Lipowa na tle granic województwa śląskiego i powiatu żywieckiego

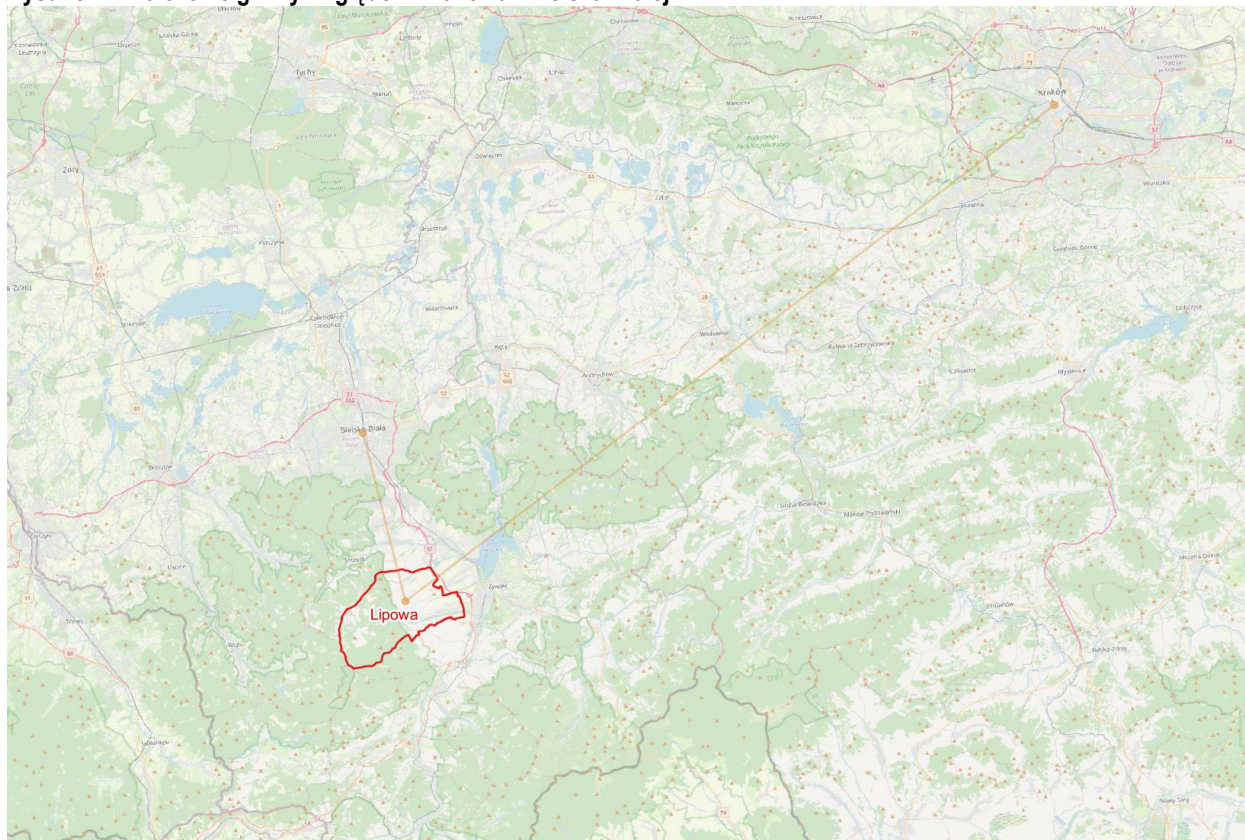
źródło: mapa OpenStreetMap – GUGIK usługa przeglądania, styczeń 2025 r., granica gminy – PRG usługa pobierania, styczeń 2025 r.

Rysunek 3. Położenie gminy Lipowa na tle granic powiatu żywieckiego

źródło: mapa OpenStreetMap – GUGiK usługa przeglądania, styczeń 2025 r., granica gminy – PRG usługa pobierania, styczeń 2025 r.

Rysunek 4. Położenie gminy względem Krakowa i Bielska-Białej

Źródło: OpenStreetMap – GUGiK usługa przeglądania, sierpień 2024 r., granica gminy – PRG usługa pobierania, sierpień 2024 r.

2.2. Główne cele, zakres i zawartość projektu planu

2.1.1. Główne cele określone w projekcie Planu

Zakres Planu Ogólnego Gminy Lipowa zawiera:

ustalenia i wymogi określone w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn.zm.).

Zgodnie z art. 13h ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wraz z projektem planu ogólnego sporządza się uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej. Część tekstowa uzasadnienia planu ogólnego zawiera między innymi wyjaśnienie przyczyn wyznaczenia stref planistycznych w granicach określonych w planie ogólnym, w tym przedstawienie obliczeń potwierdzających spełnienie warunku, o którym mowa w art. 13d ust. 1 albo 3.

Na terenie gminy Lipowa wyznaczono 12 stref planistycznych z katalogu wymienionego w art. 13c ust. 2 ww. ustawy:

SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną,

SU – strefa usługowa,

SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego,

SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,

SP – strefa gospodarcza,

SR – strefa produkcji rolniczej,

SI – strefa infrastrukturalna,

SN – strefa zieleni i rekreacji,

SC – strefa cmentarzy,

SO – strefa otwarta,

SK – strefa komunikacji.

Należy zauważyć, że, z uwagi na położenie gminy w zasięgu w przyrodniczych obszarach chronionych w strefach związanych z możliwym zainwestowaniem **„dodano profil dodatkowy „teren zieleni naturalnej” oraz „teren lasu” w celu zabezpieczenia wartości przyrodniczych gminy we wszystkich strefach.**

1. SW - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ

Profil podstawowy obejmuje: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

2. SJ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ

Profil podstawowy obejmuje: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

3. SU – STREFA USŁUGOWA

Profil podstawowy obejmuje: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

4. SH - STREFA HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO

Profil podstawowy obejmuje: teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

5. SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ

Profil podstawowy obejmuje: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

6. SP - STREFA GOSPODARCZA

Profil podstawowy obejmuje: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

7. SR - STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ

Profil podstawowy obejmuje: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

8. SI - STREFA INFRASTRUKTURALNA

Profil podstawowy obejmuje: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych

9. SN - STREFA ZIELENI I REKREACJI

Profil podstawowy obejmuje: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

10. SC – STREFA CMENTARZY

Profil podstawowy obejmuje: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

11. SO – STREFA OTWARTA

Profil podstawowy obejmuje: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

12. SK – STREFA KOMUNIKACYJNA

Profil podstawowy obejmuje: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

Strefy planistyczne wyznaczono głównie w oparciu o obowiązujące plany miejscowe. Dodatkowo wyznaczono nowe strefy usługowe oraz strefy zieleni i rekreacji, uwzględniając wnioski złożone do planu ogólnego.

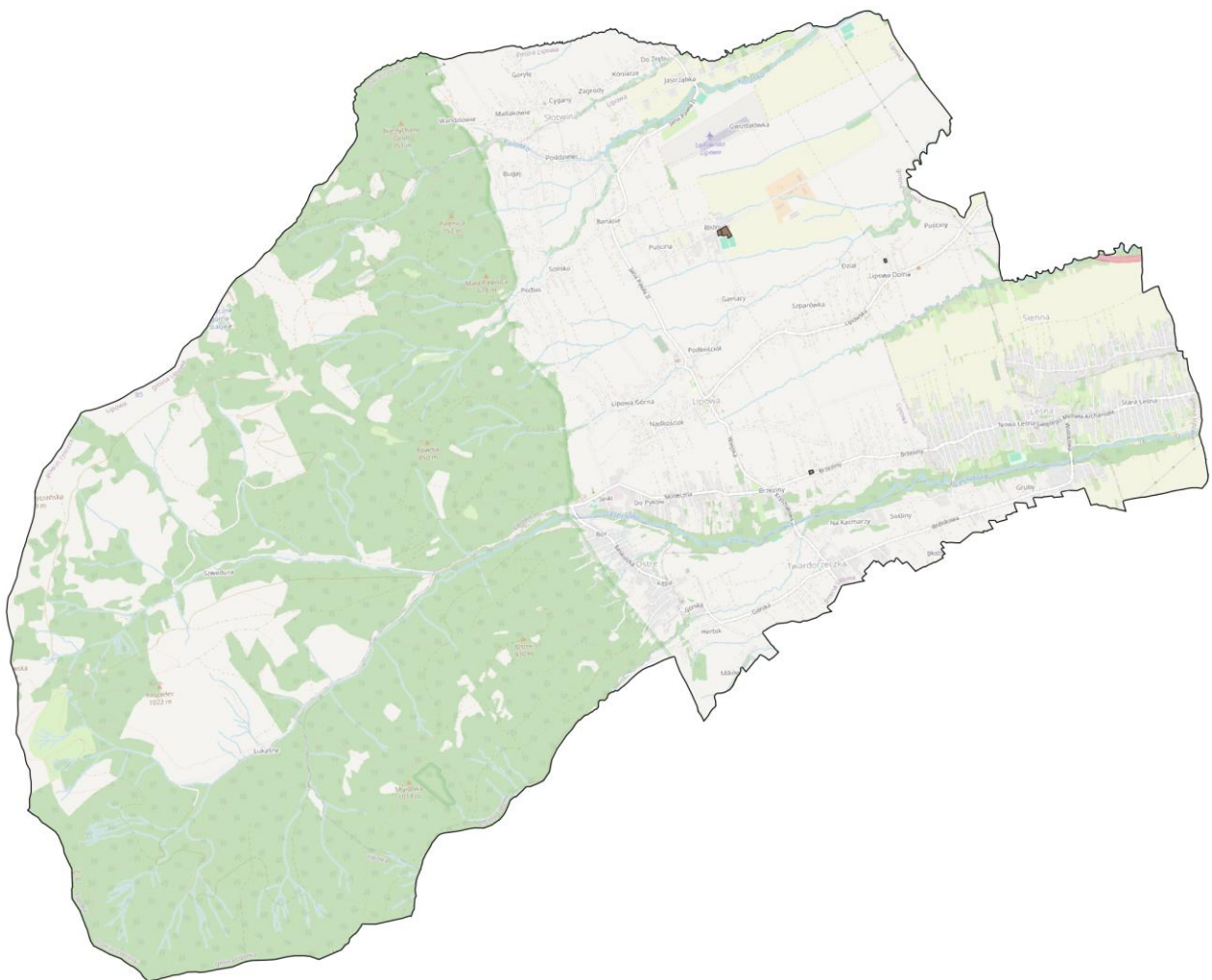
Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW wyznaczono na terenie istniejącej zabudowy oraz na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodziną SJ wyznaczono na podstawie

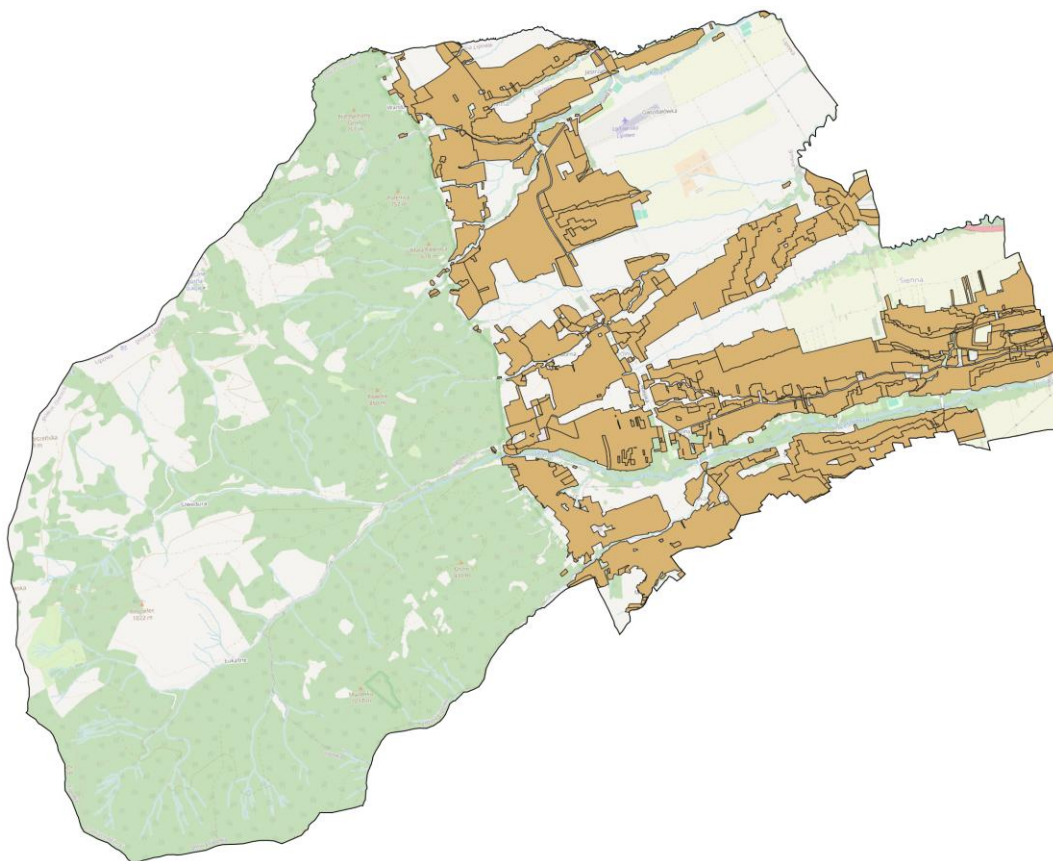
miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową SZ wskazano głównie jako uzupełnienie bądź kontynuację tego typu zagospodarowania - na podstawie obowiązującego planu oraz w wyniku uwzględnienia wniosku.

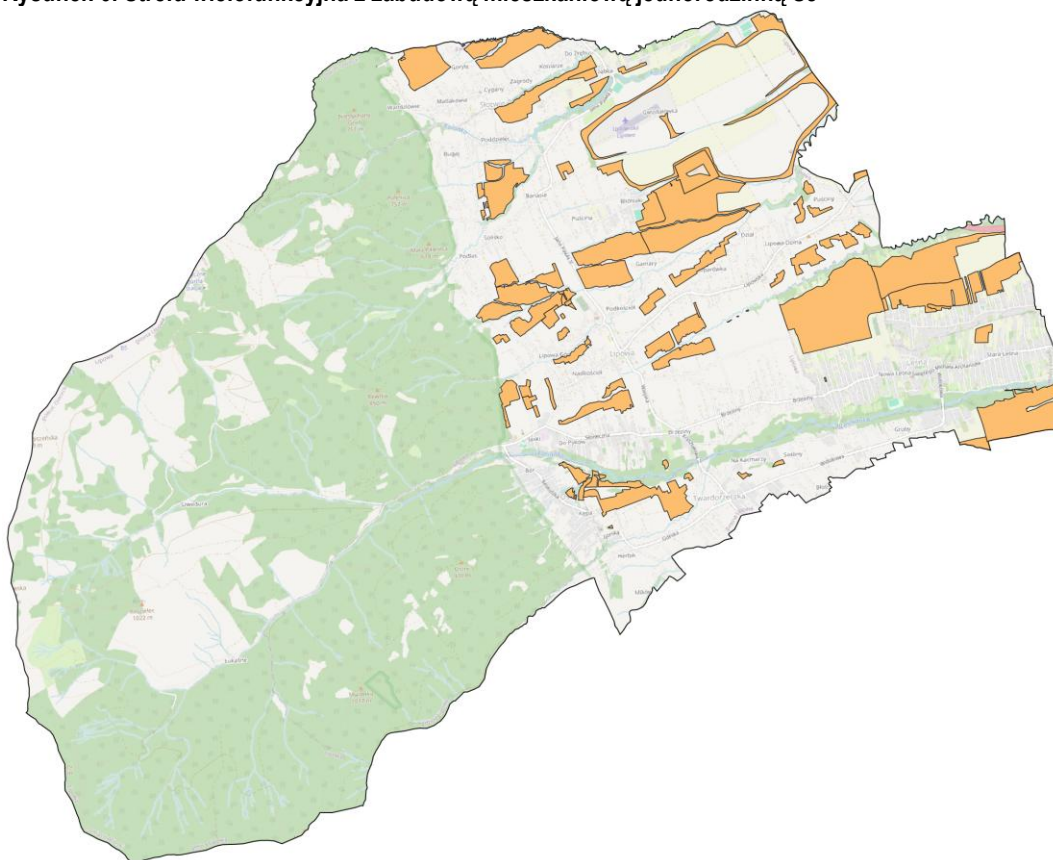
Podobnie strefa usługowa SU - wyznaczona na podstawie obowiązującego planu oraz w wyniku uwzględnienia wniosków

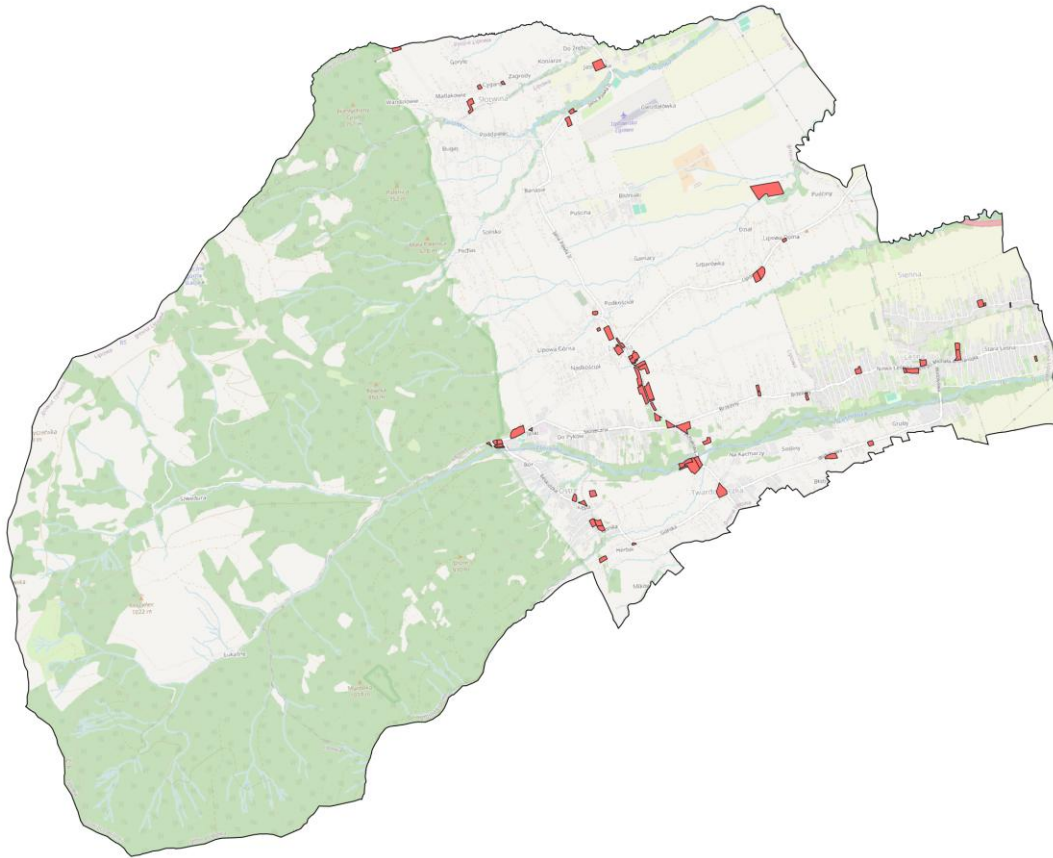
Rysunek 5. Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną – SW

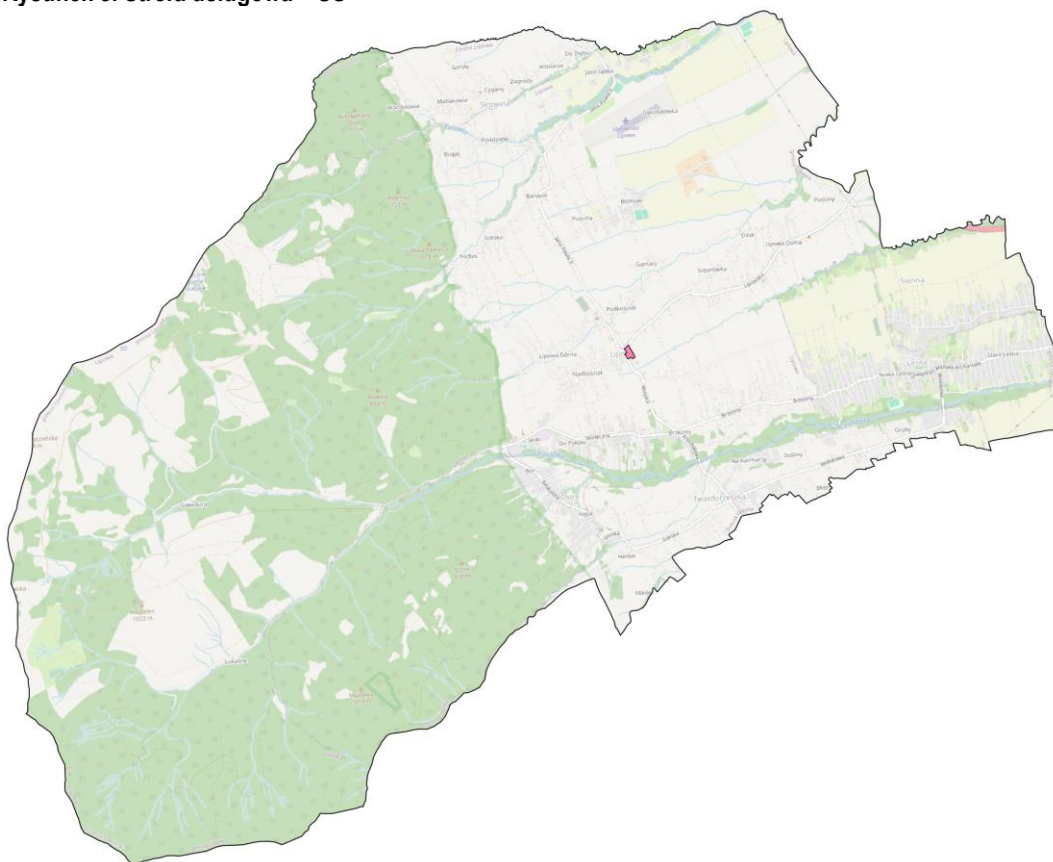
Rysunek 6. Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ

Rysunek 7. Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową – SZ

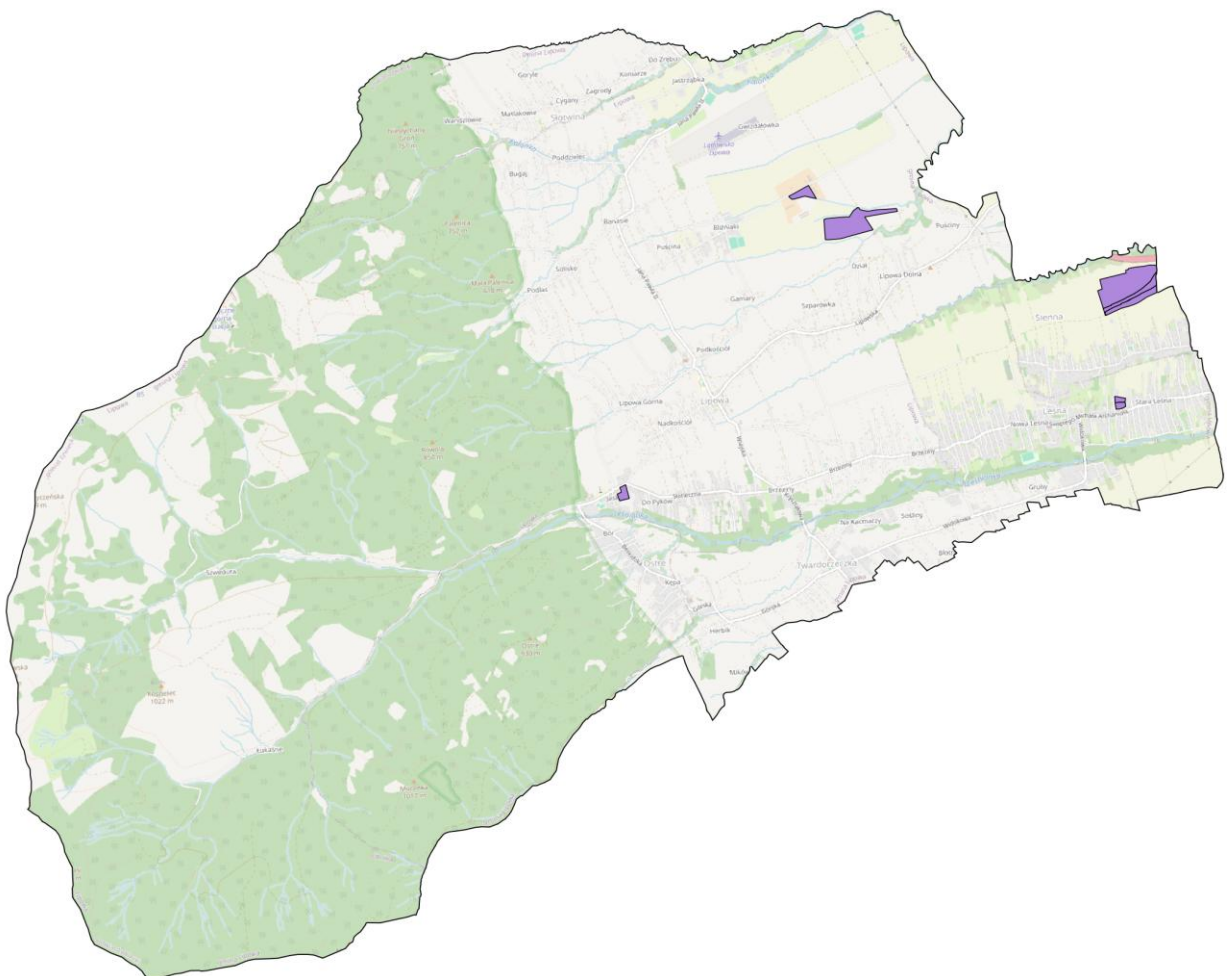
Rysunek 8. Strefa usługowa – SU

Rysunek 9. Strefa handlu wielkopowierzchniowego – SH

Rysunek 10. Strefa handlu wielkopowierzchniowego – SH

Rysunek 11. Strefa gospodarcza – SP

Rysunek 12. Strefy gospodarcze – SP wyznaczone w północnej części gminy

W projekcie PO Gminy Lipowa wyznaczono tereny inwestycyjne jako strefę gospodarczą SP na terenach niezainwestowanych widniejących w ewidencji jako grunty rolne – na podstawie obowiązującego mpzp.

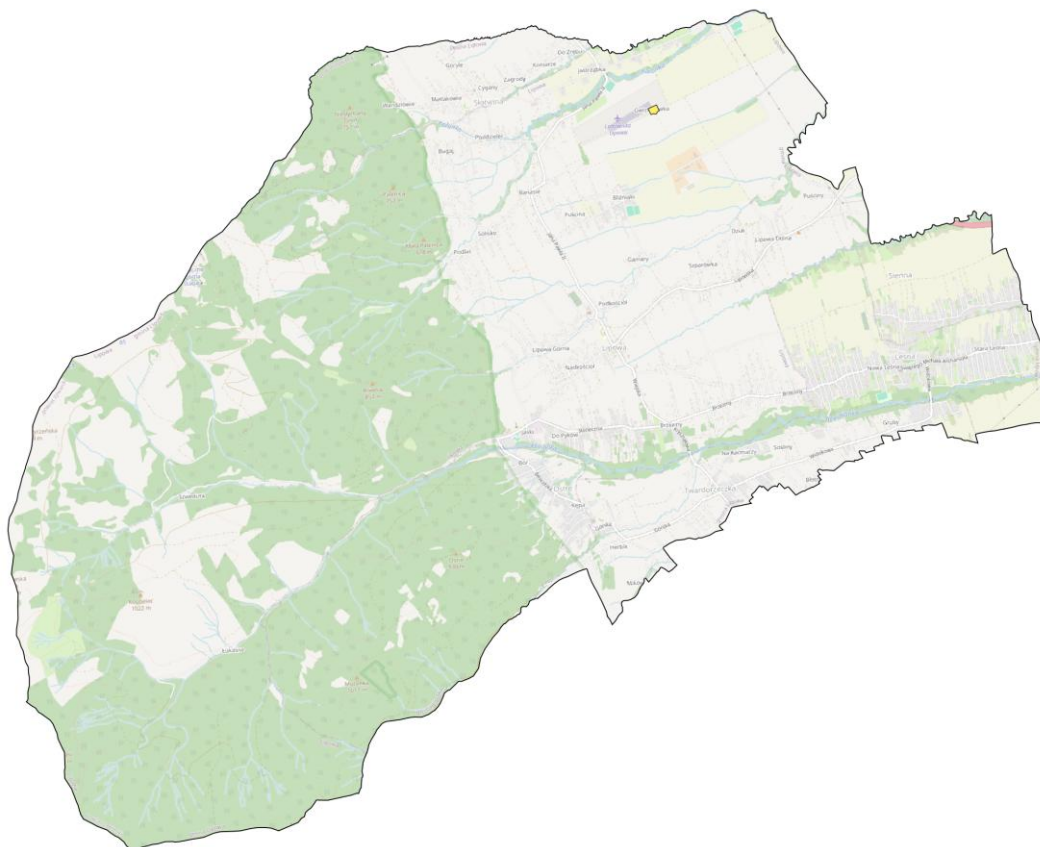
Strefa produkcji rolniczej SR została wyznaczona w miejscu istniejącej zabudowy związanej z produkcją rolniczą.

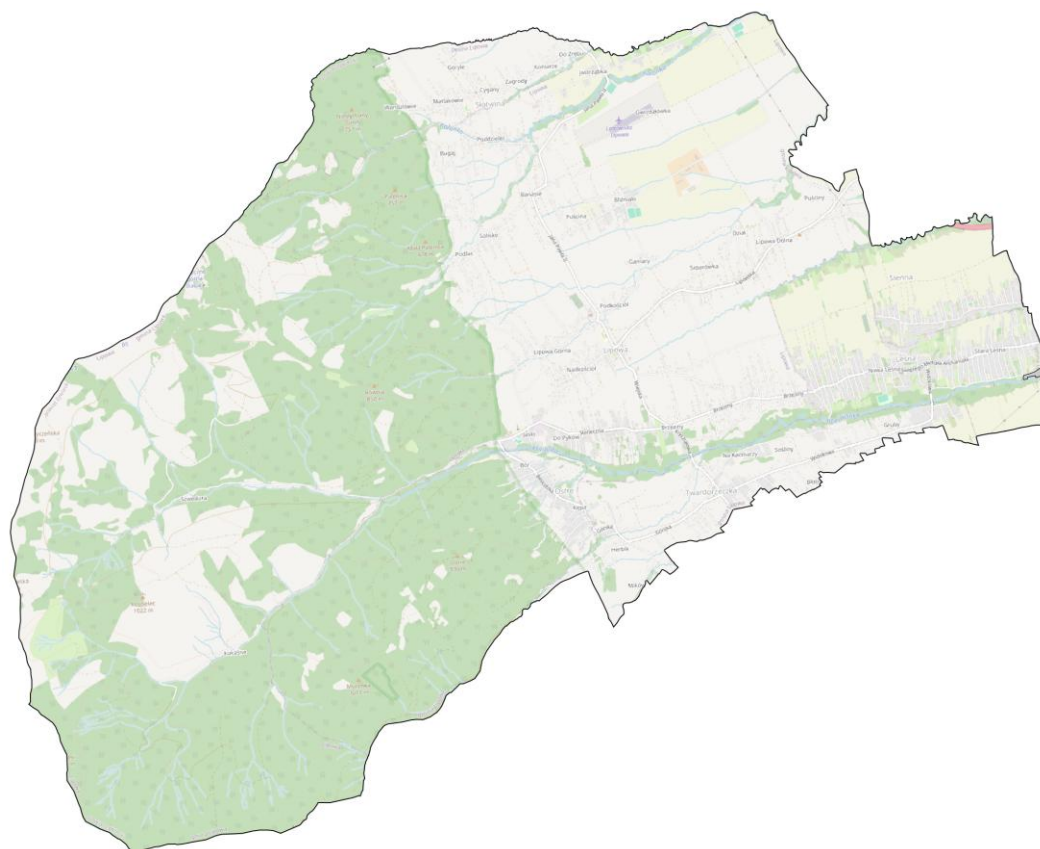
Rysunek 13. Strefy gospodarcze – SP wyznaczone w południowo-wschodniej części gminy

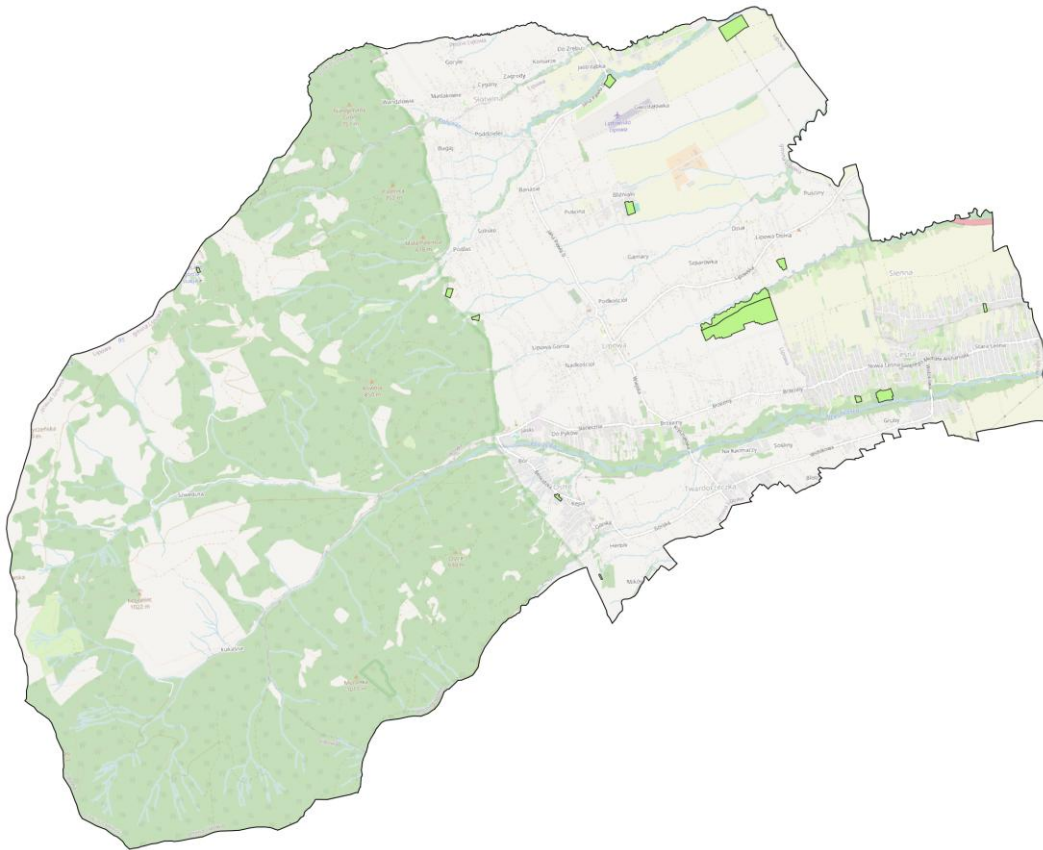
Rysunek 14. Strefy gospodarcze – SP wyznaczone na terenach zagospodarowanych

Rysunek 15. Strefa produkcji rolniczej – SR

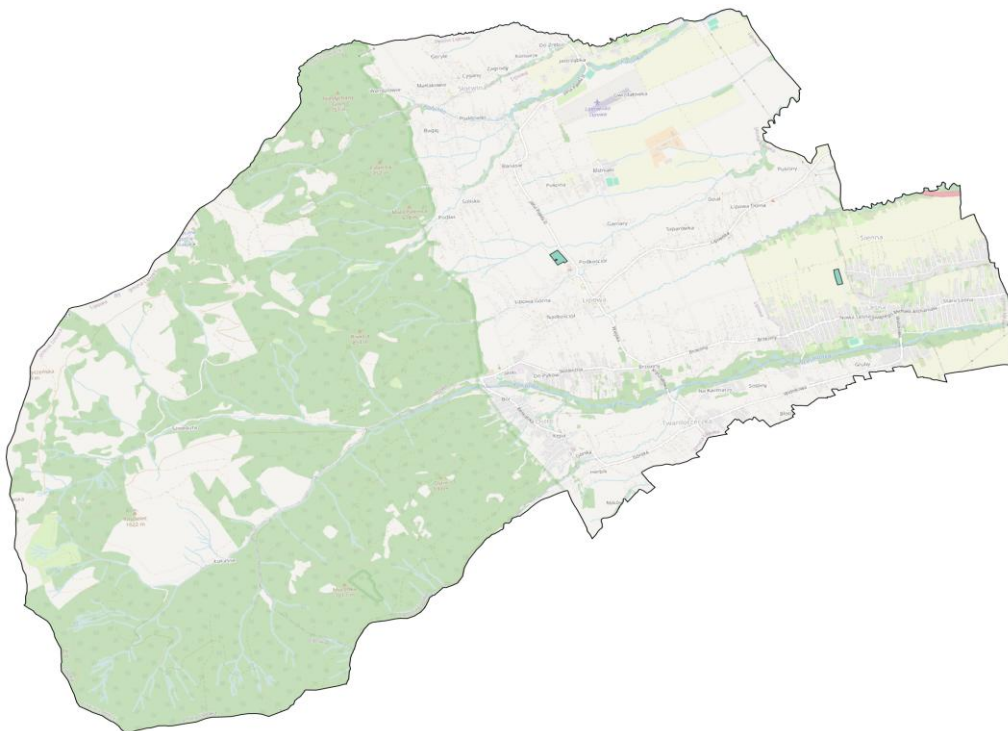

Rysunek 16. Strefa infrastrukturalna SI

Rysunek 17. Strefa zieleni i rekreacji – SN

Strefy zieleni i rekreacji w Planie ogólnym to przede wszystkim tereny wskazane w obowiązującym mpzp, ale też obejmuje tereny projektowane z dopuszczeniem usług, w wyniku uwzględnienia wniosków.

Rysunek 18. Strefa cmentarzy – SC

form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a – z wyłączeniem zabudowy systemami fotowoltaicznymi lokalizowanej na dachach i elewacjach obiektów budowlanych;

§ 3.1. pkt 55:

zabudowa mieszkaniowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą: a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: – 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, – 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze, b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: – 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, – 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze;

§ 3.1. pkt 56:

centra handlowe wraz z towarzyszącą im infrastrukturą o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż: a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a;

§ 3.1. pkt 58:

garaże, parkingi samochodowe lub zespoły parkingów, w tym na potrzeby planowanych, realizowanych lub zrealizowanych przedsięwzięć, o których mowa w pkt 52, 54–57 i 59, wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż:

a) 0,2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,

§ 3.1. pkt 91:

zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha inne niż wymienione w pkt 90;

2.3. Powiązania projektu Planu z innymi dokumentami

W projekcie dokumentu wykazano powiązania z następującymi dokumentami rangi regionalnej: ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego oraz Audytu Krajobrazowego województwa śląskiego. Województwo Śląskie posiada plan zagospodarowania województwa tj. „Plan Zagospodarowania Województwa Śląskiego 2020+”, przyjęty uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 roku oraz Audytu Krajobrazowego województwa śląskiego, przyjętego Uchwałą Nr VIII/16/16/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 czerwca 2025 r.

W pierwszym wymienionym wyżej dokumencie Gmina Lipowa znajduje się w strefie oddziaływania Miejskiego

Obszaru Funkcjonalnego – Lokalnego Ośrodka Rozwoju, tj. miasta Żywiec.

W drugim w/w dokumencie obszar gminy Lipowa znajduje się w granicach dwóch krajobrazów priorytetowych:

- ❖ Lasy Bielsko-Koniaków, obejmując swym zasięgiem Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego oraz rezerwat przyrody Kuźnie;
- ❖ Szczyrk-Węgierska Górka, obejmując swym zasięgiem Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego oraz w większości obszar Natura 2000 Beskid Śląski PLH 240005.

Rekomendacje i wnioski zawarte w krajobrazie priorytetowym „Lasy Bielsko-Koniaków” dotyczą następujących zagrożeń:

1. w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego: zostały one częściowo uwzględnione w planie ogólnym gminy poprzez wyznaczenie strefy otwartej SO bez określania profili dodatkowych, SO z dopuszczeniem zieleni urządzonej w profilu dodatkowym i stref SZ na terenach zadrzewień lub łąk i pastwisk zgodnie z obowiązującym planem w przypadku ograniczenia stwarzającego zagrożenie erozyjne przekształcania lasów, zadrzewień lub łąk i pastwisk na inne formy użytkowania; uwzględnione poprzez wyznaczenie stref SO bez określania dodatkowych profili w przypadku ochrony źródeł; w przypadku pozostałych rekomendacji i wniosków – nie stanowią one problematyki planu ogólnego;

2. w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu: uwzględnione poprzez wyznaczenie stref SO bez określania dodatkowych profili w przypadku właściwego kształtowania gospodarki leśnej, uwzględniających walory przyrodnicze i krajobrazowe lasów, a w szczególności ochronę siedlisk przyrodniczych chronionych, stanowisk i siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz w przypadku zwiększenia udziału starodrzewi w ekosystemach leśnych w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej do poziomu 5%; w przypadku pozostałych rekomendacji i wniosków – nie stanowią one problematyki planu ogólnego;

3. w zakresie osadnictwa, architektury, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych: uwzględnienie poprzez wprowadzenie stref SO, umożliwiając w nowych aktach planowania przestrzennego potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu, w przypadku ochrony walorów fizjonomicznych krajobrazu: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej; uwzględnione poprzez wyznaczenie stref SP zgodnie z obowiązującym planem w przypadku nielokalizowania antropogenicznych dominant krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielokubaturowych, wysokościowych lub wielkoobszarowych, w tym farm wiatrowych i fotowoltaicznych, z dopuszczeniem wprowadzania wież widokowych oraz obiektów infrastruktury sportowej; uwzględnione poprzez wyznaczenie stref planistycznych

przeznaczonych pod zabudowę oraz stref SZ wprowadzonych już w obowiązujących planach miejscowych w przypadku realizacji zabudowy na terenach zainwestowanych i wyznaczonych w dokumentacji planistycznej, z dopuszczeniem realizacji na pozostałym terenie obiektów gospodarki łąkowo-pastwiskowej; uwzględniono obiekty zabytkowe oraz strefy konserwatorskie, zachowano struktury przestrzenne miejscowości, nie poszerzając stref SJ w przypadku ochrony w procesach planowania i zagospodarowania elementów krajobrazu rodzimego, w szczególności cech układów osadniczych oraz w przypadku zachowania cech zabytkowych wskazanych w charakterystyce krajobrazu poprzez wprowadzenie do gminnej ewidencji zabytków obiektów i zespołów przestrzennych; w przypadku pozostałych rekomendacji i wniosków – nie stanowią one problematyki planu ogólnego.

Rekomendacje i wnioski zawarte w krajobrazie priorytetowym „**Szczyrk-Węgierska Górka**” dotyczą następujących zagrożeń:

1. w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego: zostały one częściowo uwzględnione w planie ogólnym gminy poprzez wyznaczenie strefy otwartej SO bez określania profili dodatkowych, SO z dopuszczeniem zieleni urządzonej w profilu dodatkowym i stref SZ na terenach zadrzewień lub łąk i pastwisk zgodnie z obowiązującym planem w przypadku ograniczenia stwarzającego zagrożenie erozyjne przekształcania lasów, zadrzewień lub łąk i pastwisk na inne formy użytkowania; uwzględnione poprzez wyznaczenie stref SO bez określania dodatkowych profili w przypadku ochrony źródeł; w przypadku pozostałych rekomendacji i wniosków – nie stanowią one problematyki planu ogólnego;

2. w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu: uwzględnione poprzez wyznaczenie stref SO bez określania dodatkowych profili w przypadku właściwego kształtowania gospodarki leśnej, uwzględniających walory przyrodnicze i krajobrazowe lasów, a w szczególności ochronę siedlisk przyrodniczych chronionych, stanowisk i siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz w przypadku zwiększenia udziału starodrzewi w ekosystemach leśnych w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej do poziomu 5%; w przypadku pozostałych rekomendacji i

wniosków – nie stanowią one problematyki planu ogólnego;

3. w zakresie osadnictwa, architektury, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych: uwzględnienie poprzez wprowadzenie stref SO, umożliwiając w nowych aktach planowania przestrzennego potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu; uwzględnione poprzez wprowadzenie strefy SO w przypadku ochrony przedpola ekspozycji panoramy pasm górskich Beskidu Śląskiego oraz przeciwdziałanie dalszemu zarastaniu terenów otwartych oraz w przypadku ochrony walorów fizjonomicznych krajobrazu: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej; uwzględnienie poprzez wyznaczenie stref: SZ zgodnie z obowiązującym planem, SN, obejmującej istniejące schronisko Skrzyczne w przypadku realizacji zabudowy na terenach zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w

miejscowych planach; w przypadku pozostałych rekomendacji i wniosków – nie stanowią one problematyki planu ogólnego;

4. w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych: uwzględnione poprzez wyznaczenie stref SO bez określania dodatkowych profili i stref SO z dopuszczeniem zieleni urządzonej w przypadku ochrony i tworzenia stref buforowych o szerokości co najmniej 5 m wzdłuż cieków, stałych i okresowych zbiorników wodnych.

Dokumenty rangi lokalnej:

- ❖ Strategia Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku
- Gmina Lipowa przyjęła „Strategię Rozwoju Gminy Lipowa do 2030 roku” uchwałą Nr L/317/2022 Rady Gminy Lipowa z dnia 26 maja 2022 r.
- ❖ Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Dla gminy obowiązuje kilka planów uchwalonych między 2003 rokiem a 2023 r.

3. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

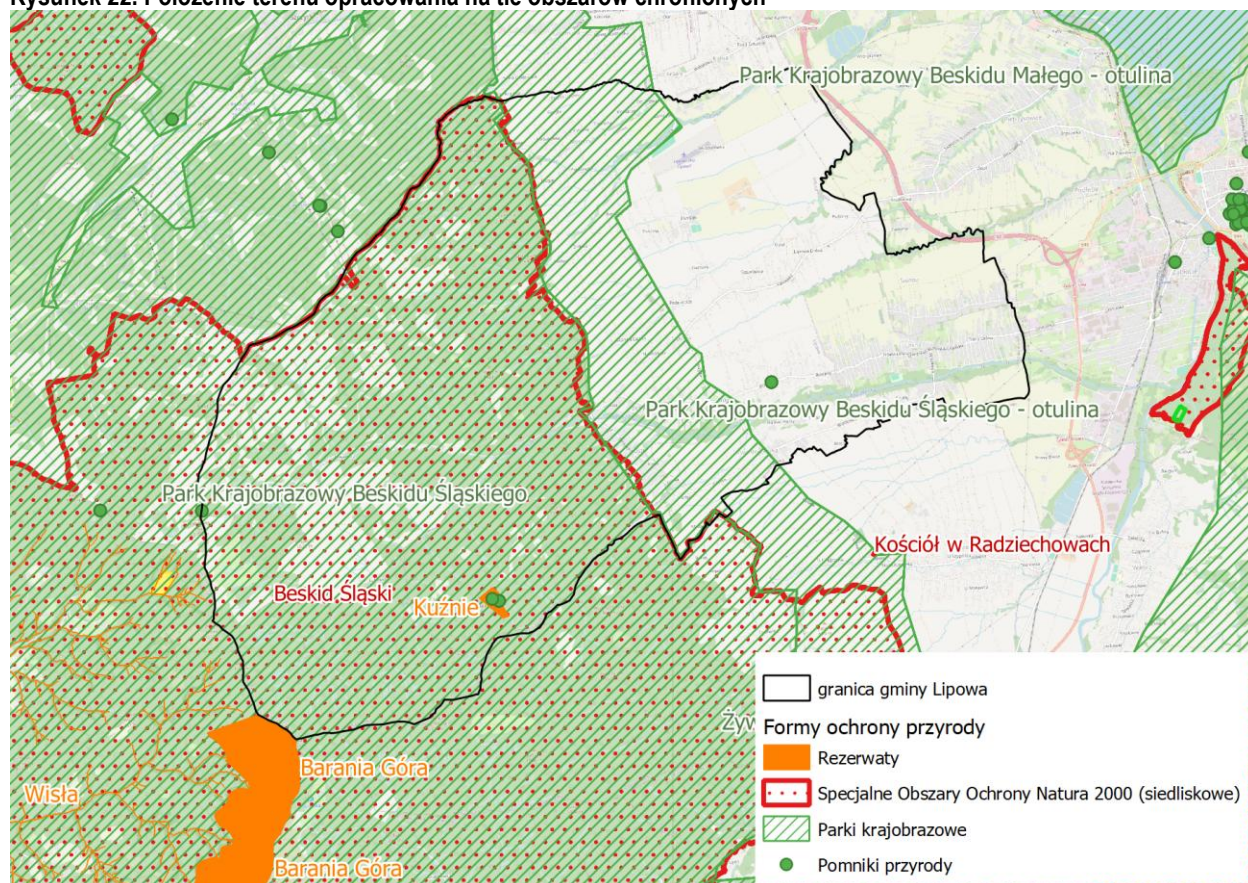
3.1. Charakterystyka terenu pod kątem systemu powiązań przyrodniczych

W granicach opracowania zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn.zm.):

❖ Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

- ❖ Rezerwat przyrody „Kuznie”,
- ❖ Obszar Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski,
- ❖ pomniki przyrody (Malinowska Skala, Jaskinia Chłodna, Jaskinia Przed Balkonem).

Rysunek 22. Położenie terenu opracowania na tle obszarów chronionych¹

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ – usługa pobierania, styczeń 2025 r.

Rezerwat przyrody „Kuznie”

W skład rezerwatu wchodzi obszar oznaczony w planie urzędzenia gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Węgierska Górka, według stanu na dzień 1 stycznia 1995 r. jako oddziały lasu nr 83a, 83c, 83d.

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zgrupowania wychodni skalnych, jaskiń oraz dorodnego drzewostanu świerkowego.

Obowiązuje Zarządzenie Nr 20/2024 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 26 sierpnia 2024 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Kuznie.

Parku Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

Celem ochrony jest zapewnienie warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych. Na terenie

¹ Na rysunku widoczny jest pomnik przyrody PL.ZIPOP.1393.PP.2417062.20 - Lipa drobnolistna - *Tilia cordata* (we wschodniej części gminy), który już nie istnieje i został wykreślony, natomiast dalej widnieje w danych GDOŚ

Parku i jego otuliny obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania:

❖ Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

❖ Ochrona środowiska i krajobrazu przed:

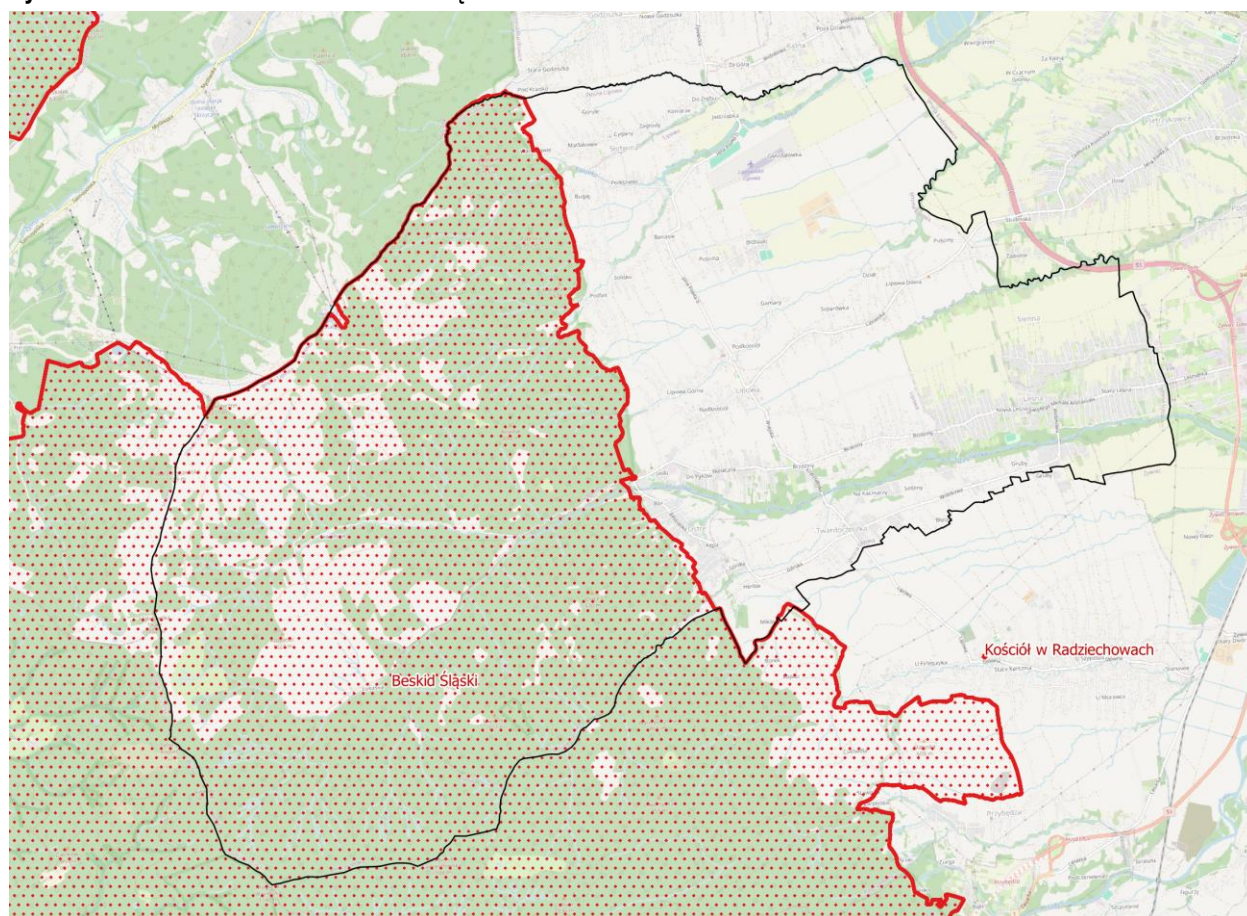
- zakłóceniami stosunków wodnych
- degradacją gleb i szaty roślinnej
- zanieczyszczeniami powietrza
- zakłóceniami harmonii w krajobrazie

❖ Czynna ochrona środowiska poprzez:

- likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska
- prawidłową politykę przestrzenną
- utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych

❖ Prowadzenie gospodarki rolnej, leśnej i łowieckiej w sposób umożliwiający realizację celów wymienionych w § 1 rozporządzenia.

Rysunek 23. Obszar Natura 2000 Beskid Śląski

Źródło: GDOŚ usługa pobierania, styczeń, 2025 r.

Obszar Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski

Obszar położony jest w masywie Beskidu Śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Trzon obszaru tworzą dwa pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz Baraniej Góry, zbudowane głównie z piaskowca godulskiego. Występuje tu szereg malowniczych form skalnych, takich jak: progi i wodospady w dolinach potoków, liczne formy skałkowe oraz różnorodne formy osuwiskowe powierzchniowe i podziemne. Obszar o dużym znaczeniu dla zachowania

różnorodności biologicznej. Zidentyfikowano tu 15 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu 4 gatunki roślin i 16 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to ostoja fauny typowej dla Puszczy Karpackiej. Na obszarze odnaleziono też liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych roślin oraz bezkręgowców. Jest tu jedno z kilku rejonów występowania w Polsce tojadu morawskiego i tocji karpackiej.

Dla Obszaru Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski został ustanowiony plan zadań ochronnych na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony

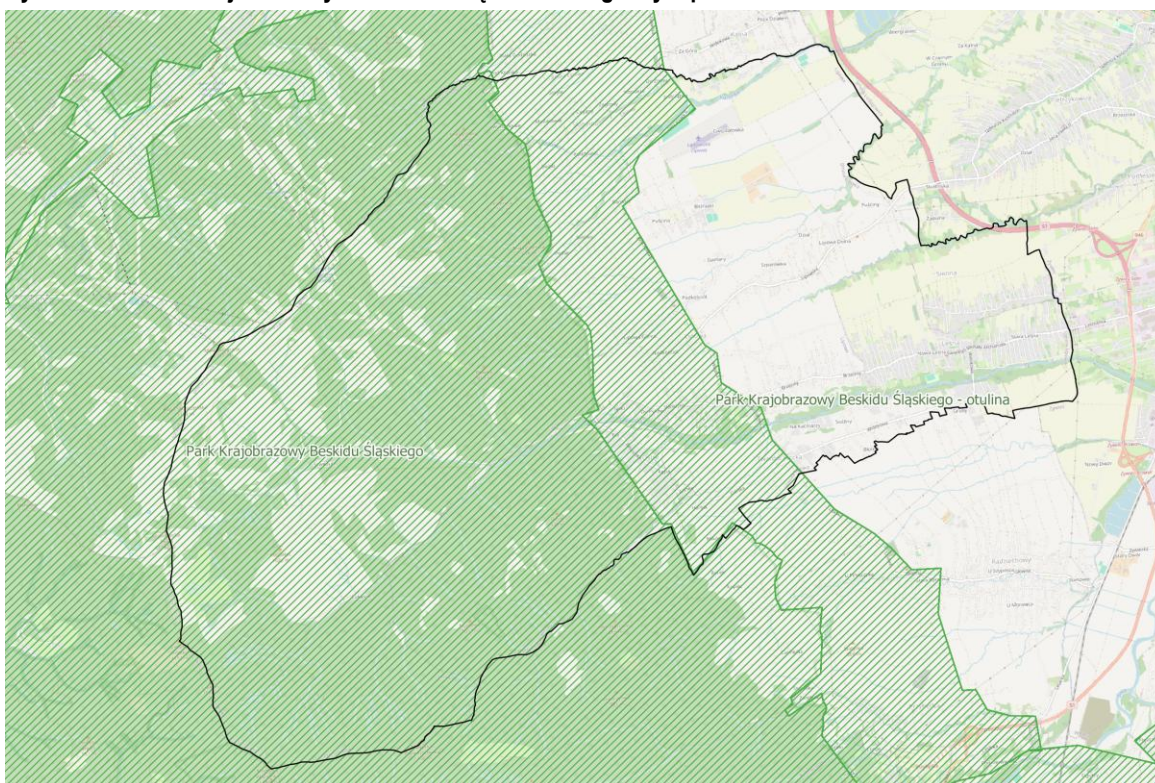
Środowiska w Katowicach z dnia 4 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005.

Rysunek 24. Rezerwat przyrody „Kuznie”

Źródło: GDOŚ usługa pobierania, styczeń, 2025 r.

Rysunek 25. Park Krajobrazowy wraz z otuliną na terenie gminy Lipowa

Źródło: GDOŚ usługa pobierania, styczeń, 2025 r.

Według badań wykonanych na zlecenie Ministra Środowiska przez Polską Akademię Nauk - Zakład Badania Ssaków w Białowieży w 2005 roku na południe od gminy przebiega korytarz „**Górna Wisła – Babia Góra**” (GKpd-7). Jest to korytarz wyznaczony na szczeblu krajowym.

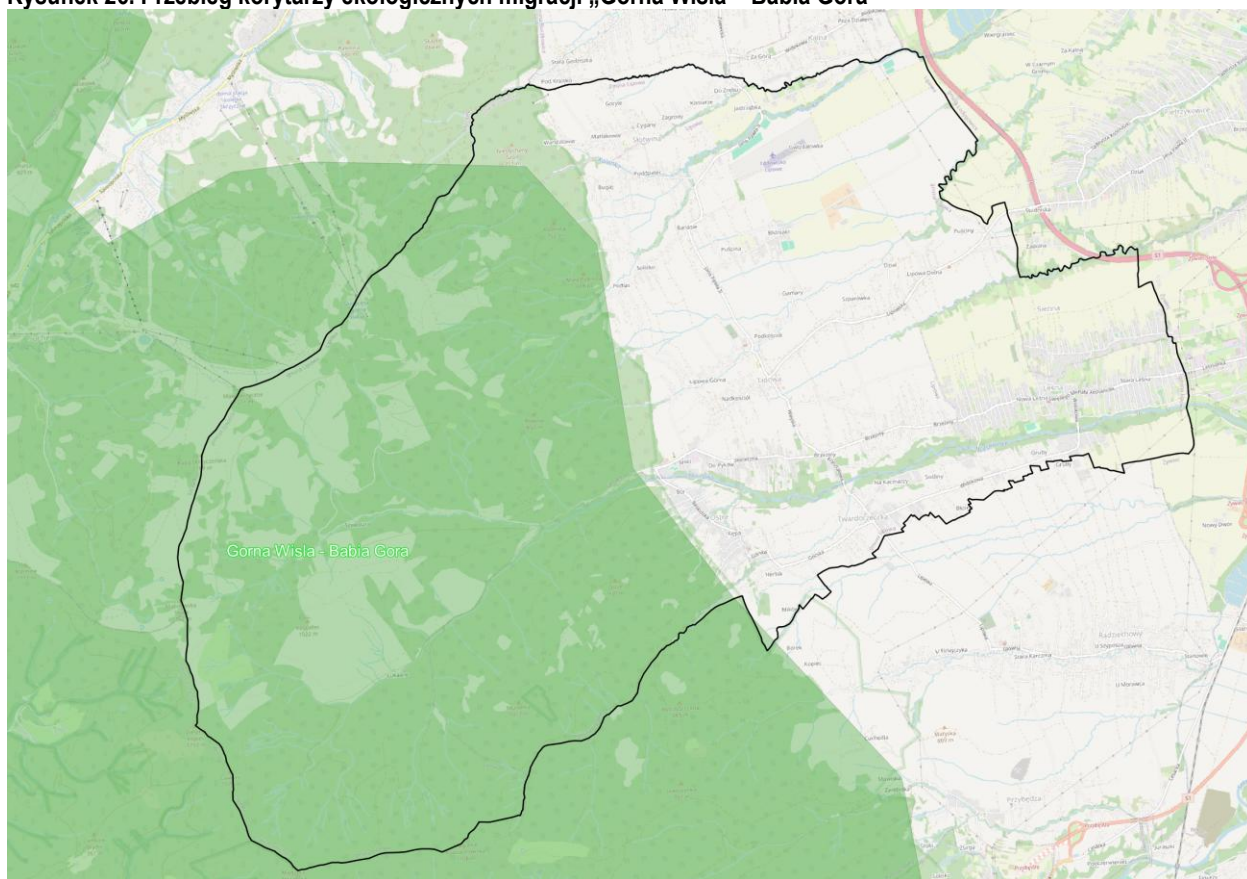
Zgodnie z opracowaną w 2011 r. (opublikowanej w 2012 r.) mapy korytarzy ekologicznych istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej w ramach projektu pn. „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” analizowany teren wchodzi w skład korytarza ekologicznego: **Beskid Śląski GKpd - 14**.

Zgodnie z danymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, gmina leży w zasięgu głównego korytarza migracji „**Górna Wisła – Babia Góra**”.

Warstwa została wykonana na zlecenie Ministra Środowiska przez Polską Akademię Nauk - Zakład Badania Ssaków w Białowieży w 2005 roku. Powstała ona na podstawie analizy:

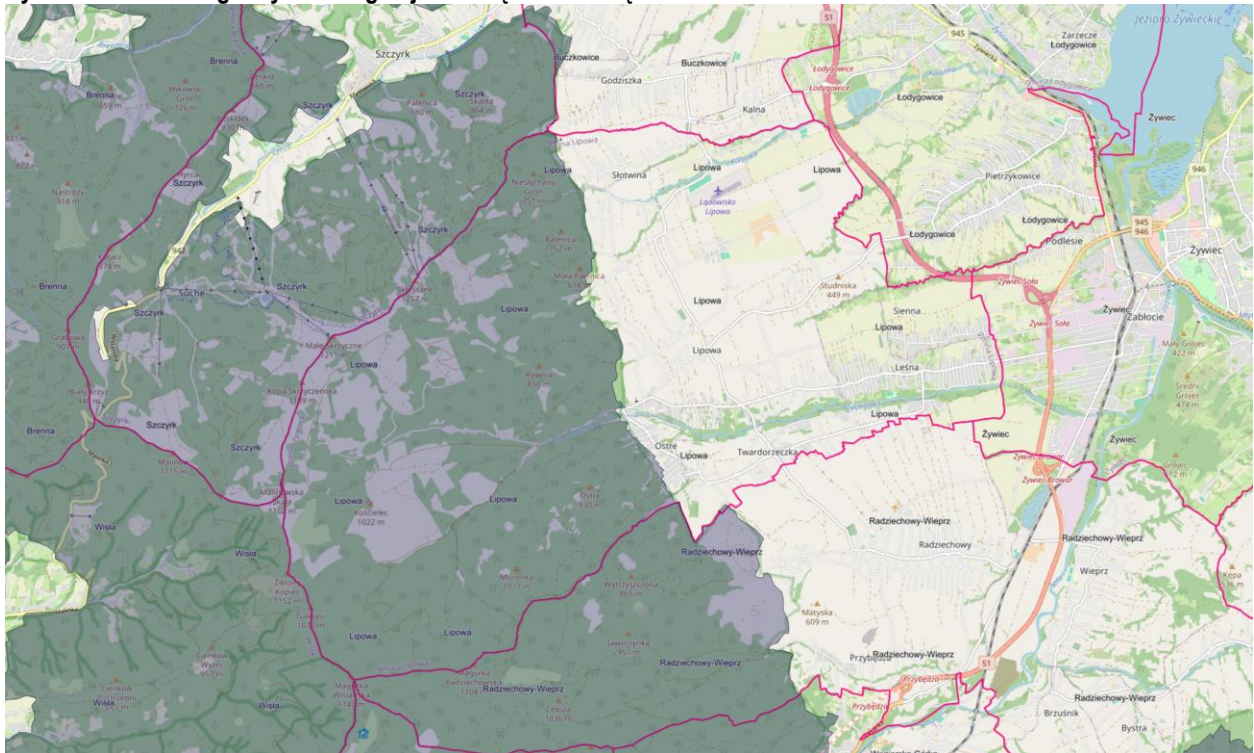
- ❖ wcześniejszych opracowań dotyczących wyznaczania korytarzy ekologicznych w Polsce oraz analizy środowiskowej;
- ❖ danych dotyczących rozmieszczenia wybranych gatunków wskaźnikowych dla zachowania ciągłości cennych przyrodniczo obszarów oraz różnorodności biologicznej na poziomie genetycznym i ekosystemowym;
- ❖ historycznych i obecnych szlaków migracyjnych gatunków wskaźnikowych;
- ❖ danych genetycznych gatunków wskaźnikowych.

Rysunek 26. Przebieg korytarza ekologicznych migracji „Górna Wisła – Babia Góra”

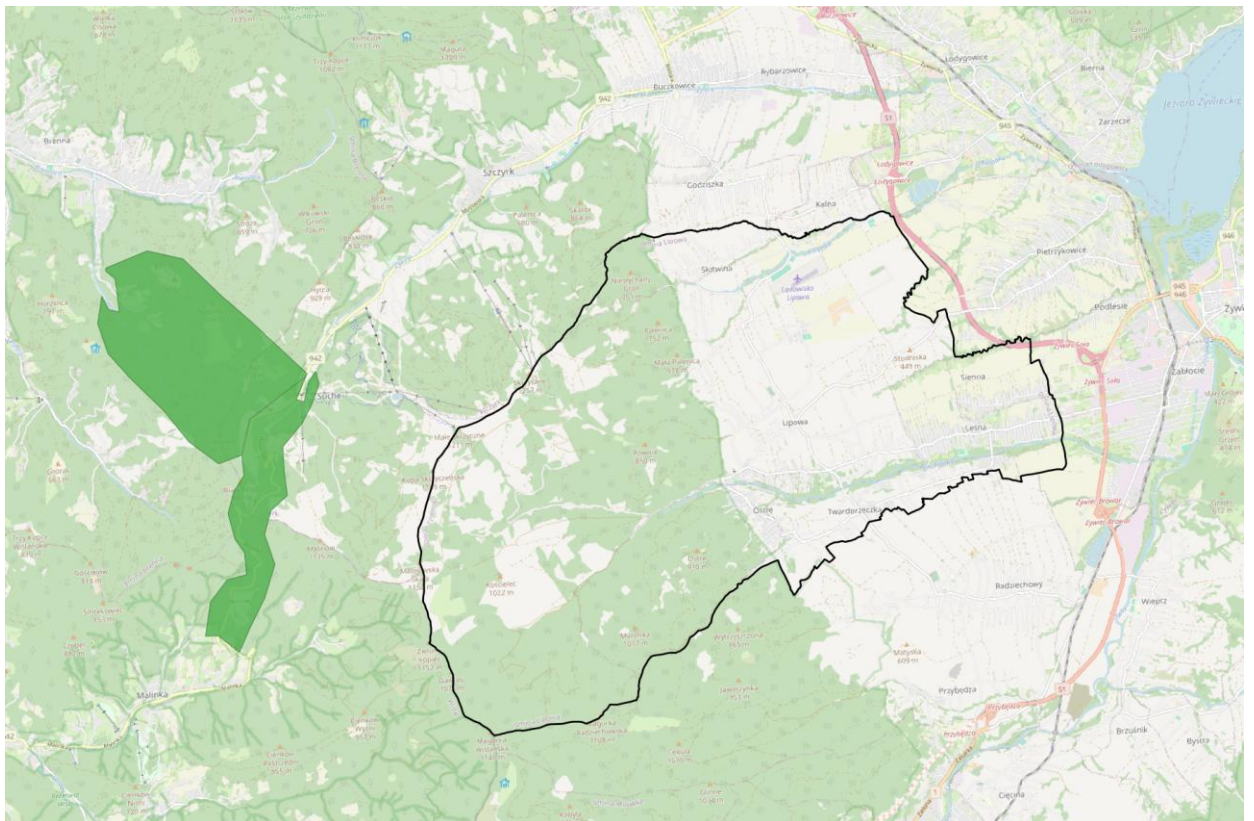
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ – usługa pobierania, styczeń 2025 r

Rysunek 27. Przebieg korytarza migracji zwierząt Beskid Śląski GKPd-14

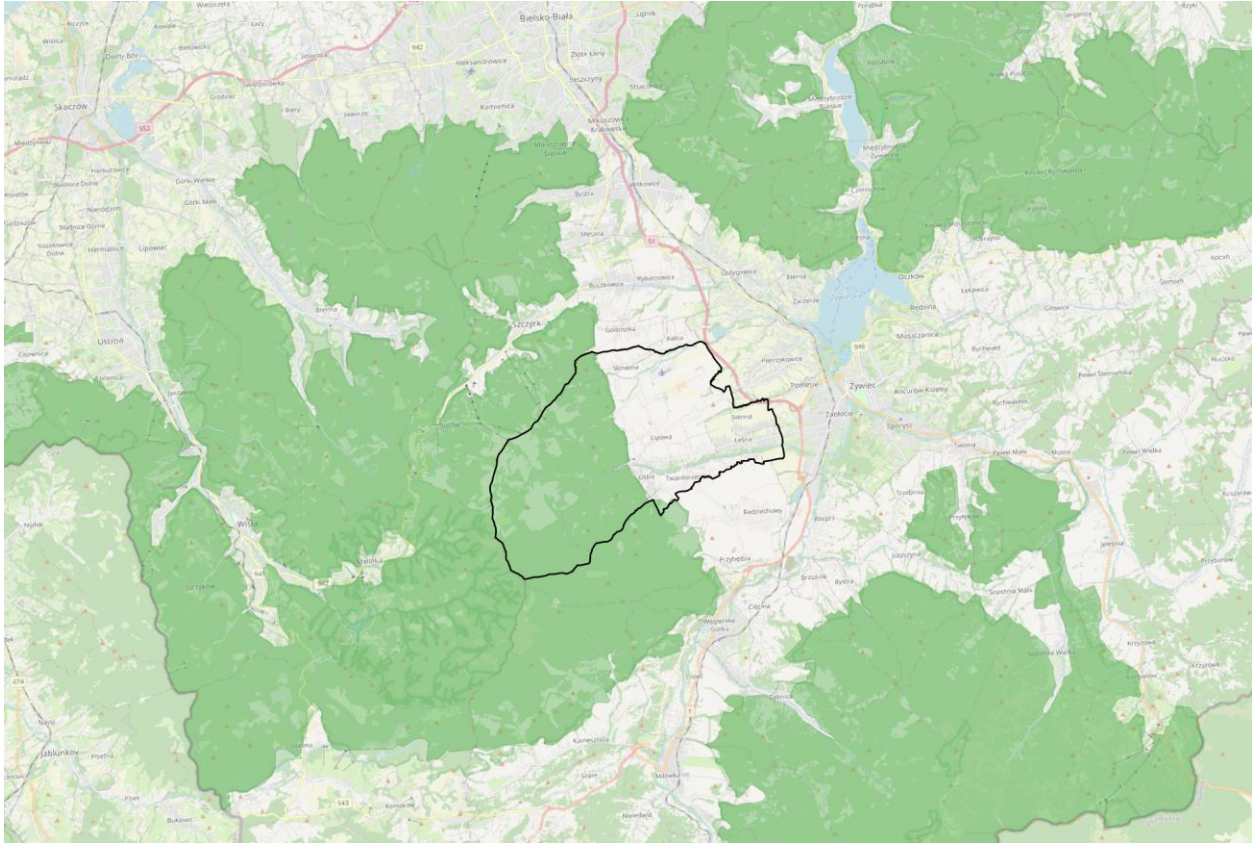
źródło: Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011; <https://mapa.korytarze.pl/>

Rysunek 28. Gmina Lipowa leży poza węzłami neuralgicznymi ssaków kopytnych

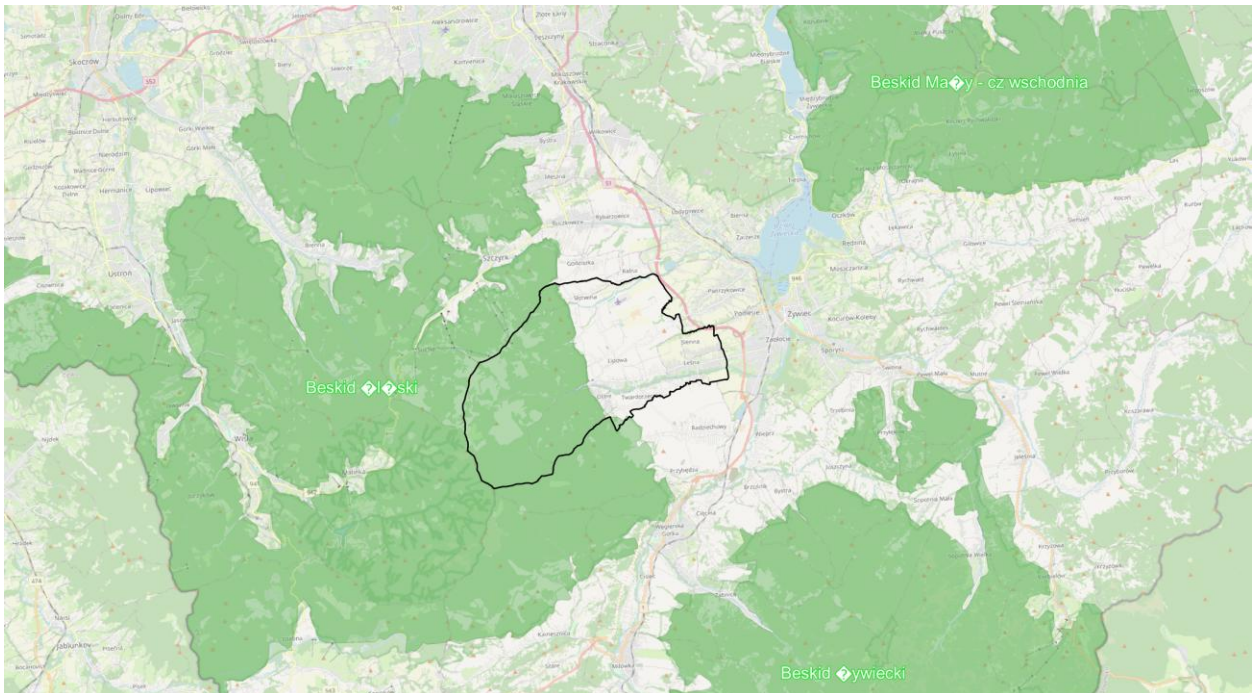
źródło: dane uzyskane z RDOS Katowice

Rysunek 29. Gmina Lipowa leży w zasięgu węzła ssaków kopytnych

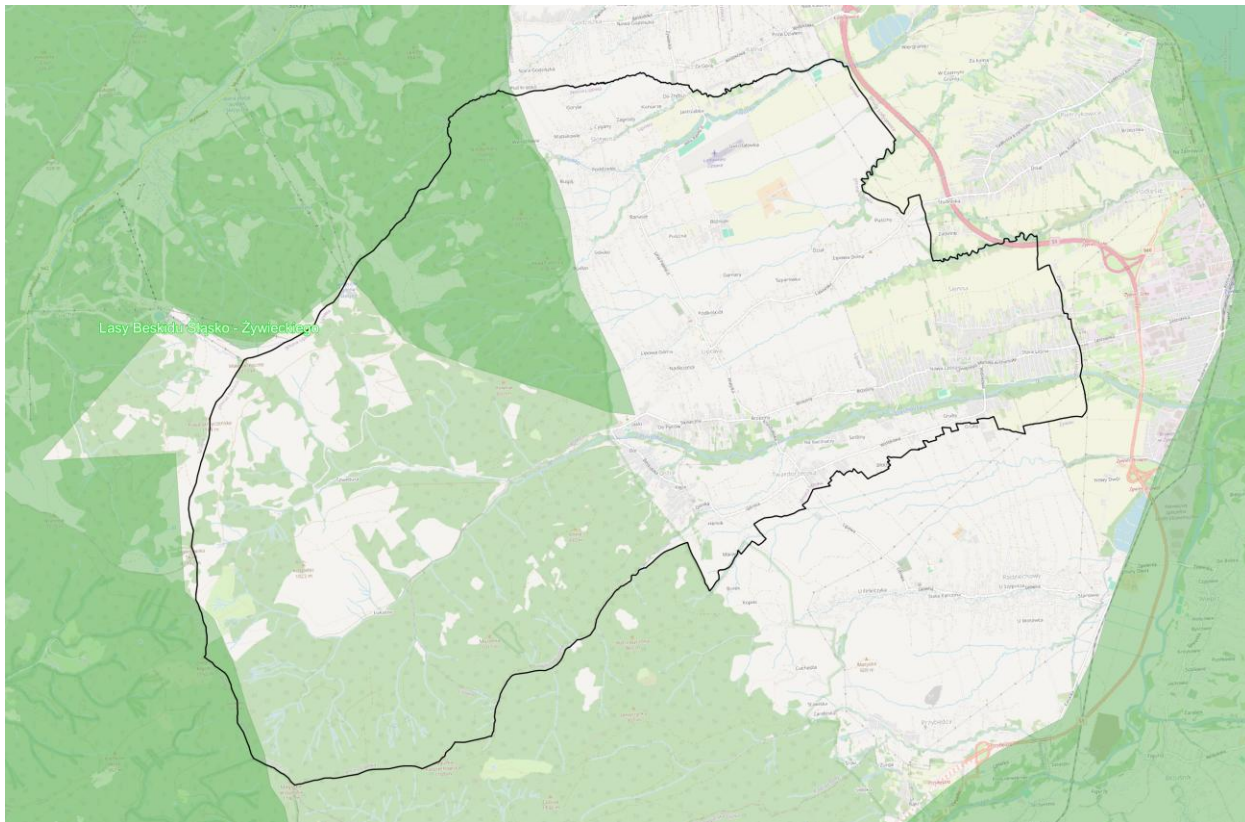
źródło: dane uzyskane z RDOŚ Katowice

Rysunek 30. Gmina Lipowa leży w zasięgu węzła ssaków drapieżnych

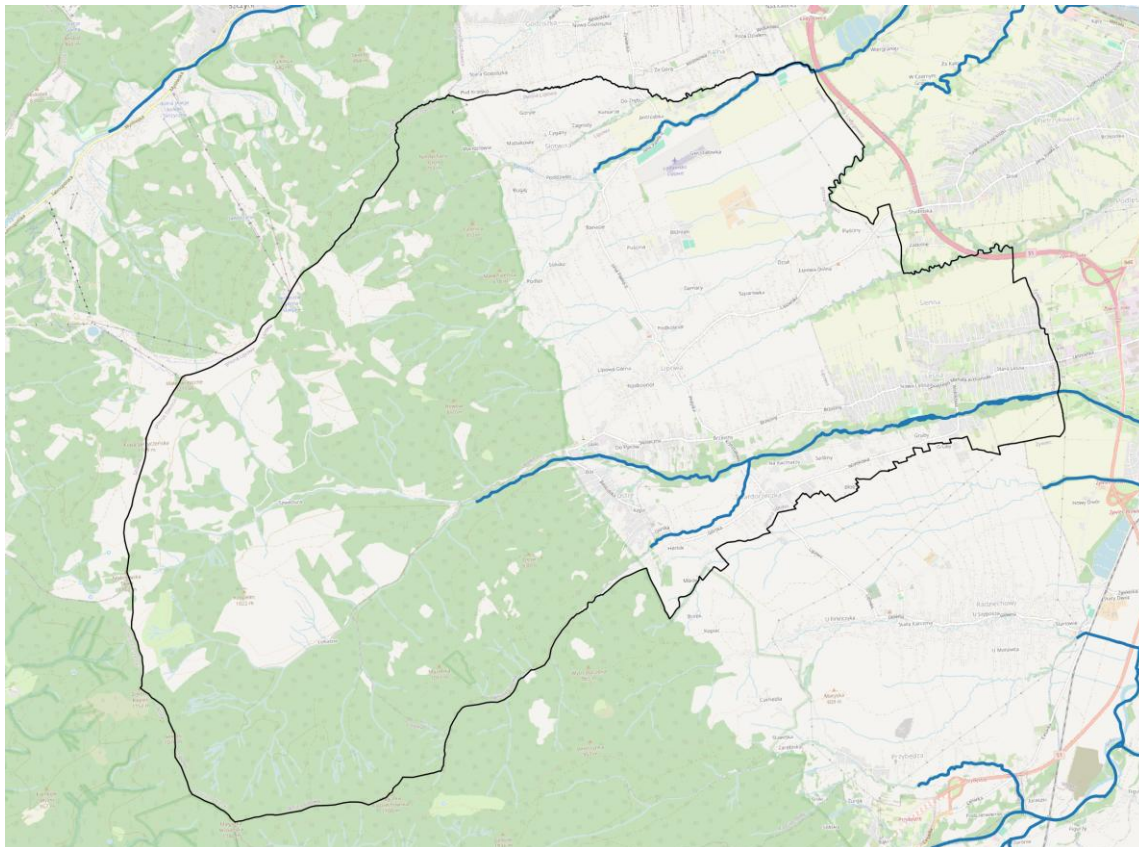
źródło: dane uzyskane z RDOŚ Katowice

Rysunek 31. Gmina Lipowa leży w zasięgu korytarza migracji ptaków

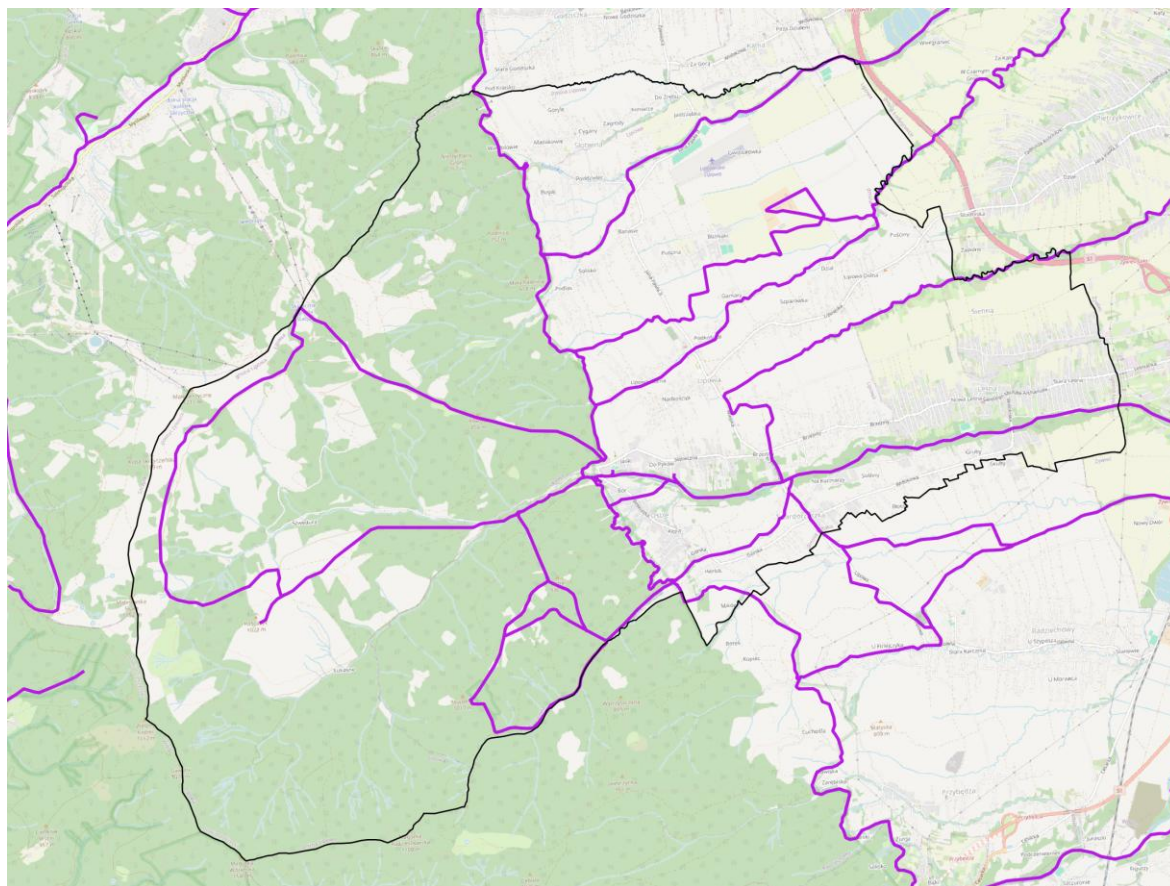
źródło: dane uzyskane z RDOŚ Katowice

Rysunek 32. Na terenie gminy występują korytarze migracji ryb

źródło: dane uzyskane z RDOŚ Katowice

Rysunek 33. Na terenie gminy zidentyfikowano korytarze migracji nietoperzy

3.2. Położenie geograficzne, geologia i geomorfologia

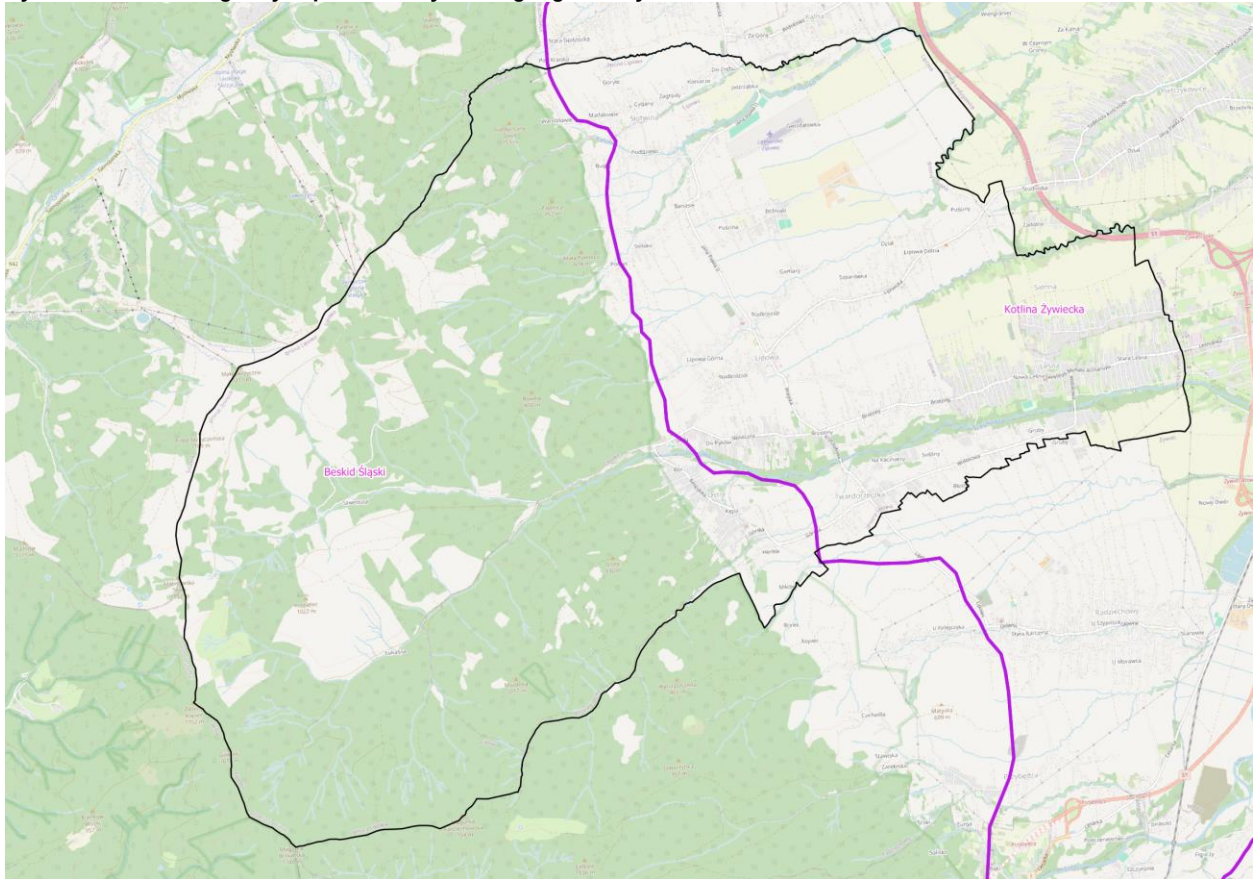
3.2.1. Podział fizyczno – geograficzny i ukształtowanie terenu

Według podziału fizyczno-geograficznego przedstawionego przez zespół pod redakcją: Andrzeja Richlinga, Jerzego Solona, Andrzeja Maciasa, Jarosława Balona, Jana Borzyszkowskiego i Mariusza Kistowskiego², teren gminy Lipowa znajduje się w następującej strukturze regionalnej:

- ❖ prowincja: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (513)
- ❖ podprowincja: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (561)
- ❖ makroregion: Beskidy Zachodnie (513.4-5)
- ❖ mezoregion: Beskid Śląski (513.45)
- ❖ mezoregion: Kotlina Żywiecka (513.45).

² W związku z przyjęciem przez Polskę Europejskiej Konwencji Krajobrazowej Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zleciła opracowanie pn. *Identyfikacja i ocena krajobrazów - metodyka oraz główne założenia*, które pokazało potrzebę weryfikacji granic mezoregionów fizycznogeograficznych wyznaczonych wcześniej przez J.Kondrackiego. W 2018 r. zespół ekspertów pod red. J. Solona dokonał aktualizacji podziału regionalnego Polski, czego efektem jest publikacja pn. *Regionalna geografia fizyczna Polski* wydana w 2021 r. przez zespół pod redakcją: Andrzeja Richlinga, Jerzego Solona, Andrzeja Maciasa, Jarosława Balona, Jana Borzyszkowskiego i Mariusza Kistowskiego prezentująca zaktualizowany podział regionalny Polski na regiony fizycznogeograficzne.

Rysunek 34. Obszar gminy w podziale fizyczno - geograficznym

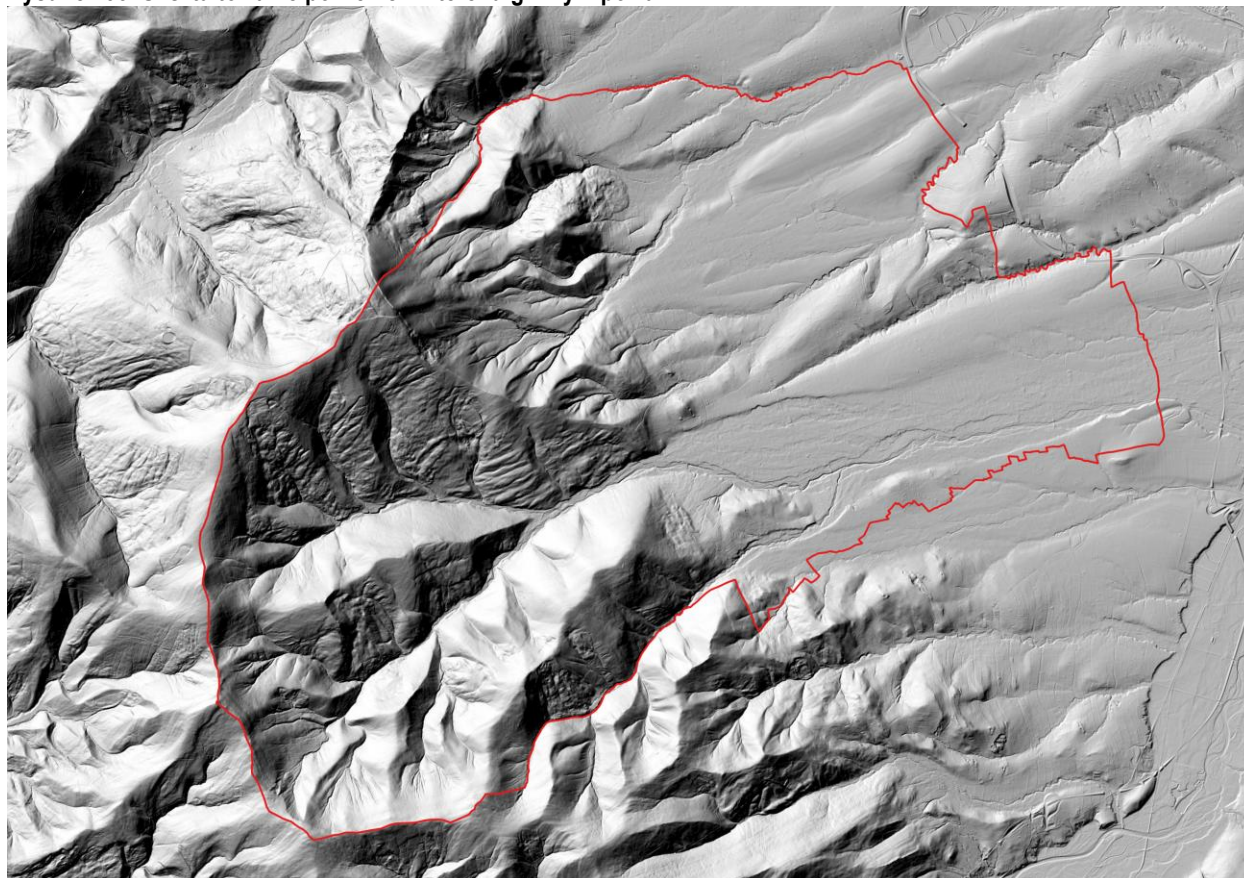

Źródło: Dynamiczna hipsometria –usługa przeglądania, styczeń 2025 r., mezoregiony: GDOŚ usługa przeglądania, styczeń 2025 r., granica gminy – PRG usługa pobierania, styczeń 2025 r.

Głównym typem rzeźby jest typ górski gór średnich. Zwarty układ grup górskich poroździelany jest głębokimi dolinami o stromych stokach. Góry mają niedużą wysokość bezwzględną (Skrzyczne leży na wysokości 1257 m n. p. m.). Różnice wysokości sięgają do 800 m. Rzeźba tego obszaru jest wynikiem procesów denudacji w peryglacjalnym klimacie podczas zlodowaceń i procesów erozji w czasie interglacjalów w plejstocenie

(Klimaszewski, 1972). Obecnie na rzeźbę wpływają takie czynniki jak: procesy wietrzenia, procesy osuwania, spelzywania i splukiwania stoków. Przeważają długie i łagodne linie grzbietowe i kopulaste szczyty, a nachylenie zboczy w partiach szczytowych jest większe niż w niższej położonych częściach stoku. Najwyższe szczyty mają wykształcone piętra roślinne – wyższe piętra porastają w większości lasy, a w dolinach rzek i w kotlinie występują łąki i pola uprawne oraz zabudowa.

Rysunek 35. Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Lipowa

źródło: Dynamiczna hipsometria – usługa przeglądania, styczeń 2025 r., granica gminy – PRG usługa pobierania, styczeń 2025 r.

3.2.2. Geologia³

W Karpatach Zachodnich wyróżnia się dwie wielkie jednostki: flisz zewnętrzny, w skład którego wchodzi płaszczowina śląska (podśląska, cieszyńska, godulska) oraz nasunięta na nie płaszczowina magurska leżąca bardziej wewnątrz. Utwory magurskie to przeważnie grubo ławicowe warstwy piaskowca, niekiedy ze zlepieńcami, a czasem z cienkimi warstwami łupków. Są odporniejsze na wietrzenie. Utwory podmagurskie występują tu fragmentarycznie wśród magurskich. Są to z reguły piaskowce z niewielkim dodatkiem łupków, łatwo wietrzejące o spoiwie ilasto-węglanowo-żelazistym. Beskid Śląski zbudowany jest przede wszystkim z piaskowców godulskich i istebniańskich. Kotlina żywiecka zbudowana jest podobnie jak całe Zewnętrzne Karpaty Zachodnie z utworów fliszowych, głównie z naprzemianległych ławic piaskowców o różnej odporności i łupków oraz, w mniejszym stopniu, zlepieńców, margli i wapieni. Kotlina żywiecka powstała

w trzeciorzędzie, a następnie przykryta została młodszymi, czwartorzędowymi osadami. Na osady te składają się żwiry, piaski, gliny i ropy zalegające na przemian w formie płatów i płaskich soczewek. Flisz na terenie Kotliny żywieckiej powstawał w kredzie i starszym trzeciorzędzie. Skąły budujące flisz gromadziły się w przynajmniej trzech basenach morskich oddzielonych od siebie wyspami lub płycznami. Basen południowy nazwano magurskim a utworzone w nim osady – serią magurską, basen środkowy nazwano śląskim (seria śląska). W najbardziej na północ wysuniętym basenie gromadziły się osady serii podśląskiej. Skąły tych serii w wyniku ruchów górotwórczych uległy sfałdowaniu, zostały oderwane od podłoża i nasunięte na siebie, dlatego na terenie Kotliny żywieckiej bardzo często utwory starsze zalegają na utworach młodszych. Płaszczowina podśląska tworzyła na terenie Kotliny żywieckiej

³ Opis stanowi fragment: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa

wypiętrzenia i była dodatkowo przykryta płaszczowinami śląską i godulską. Pokrywa skalna tych płaszczowin została częściowo zniszczona przez erozję, co spowodowało ukazanie się w dnie kotliny utworów młodszych płaszczowiny podśląskiej w związku z czym mamy tutaj do czynienia z oknem tektonicznym – spod płaszczowiny godulskiej ukazuje się płaszczowina

3.2.3. Złóża kopalin

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych i zarejestrowanych złóż kopalin.

3.3. Waloryzacja faunistyczna i florystyczna⁴

Ze względu na znaczne zróżnicowanie budowy geologicznej, rzeźby terenu i pokrywy glebowej, a także różnorodne formy i natężenie działalności człowieka, szata roślinna gminy Lipowa jest zróżnicowana. Ogólną charakterystykę zróżnicowania szaty roślinnej można przedstawić w oparciu o wyróżniane w różnych podziałach funkcjonalno-przestrzennych mezoregiony Beskid Śląski i Kotlina żywiecka. Beskid Śląski obejmuje piętro roślinne regla dolnego i niewielkie fragmenty piętra pogórza w dolinach; dominują lasy świerkowe wtórnego pochodzenia, przypominające naturalne fitocenozy zespołu *Abieti-Piceetum*. Ponadto występuje tu żyzna buczyna karpacka (*Dentario glandulosae Fagetum*) i kwaśna buczyna górską (*Luzulo luzuloidis-Fagetum*), pierwotnie zajmujące niemal całą powierzchnię. W terenach nieleśnych dominuje łąka mieczykowo-mietlicowa (*Gladiolo Agrostietum*). W dolinach potoków rozwija się olszynka karpacka (*Alnetum incanae*). Do rzadko spotykanych, ale bogatych florystycznie zbiorowisk nieleśnych należą płaty młak eutroficznych (*Valeriano-Caricetum flavae*) i torfowisk niskich (*Caricion nigrae*). Godnymi uwagi są nieliczne, ale lokalnie dobrze wykształcone płaty zbiorowisk ziołoroślowych (rząd *Adenostyletalia*), rozwijające się na w źródłiskach, ewentualnie w sąsiedztwie cieków wodnych w piętrze regla dolnego. Istotnym walorem są cenne formy przyrody nieożywionej (wychodnie piaskowców, jaskinie szczelinowe). Kotlina żywiecka to teren mocno zurbanizowany, w miejscach niezabudowanych użytkowany rolniczo od co najmniej kilkuset lat. Do najbardziej wartościowych przyrodniczo fragmentów roślinności należą pozostałości dominujących tu niegdyś

cieszyńska, a spod niej płaszczowina podśląska.

Na obszarze gminy występują osuwiska o różnym stopniu aktywności: aktywne okresowo i nieaktywne oraz tereny predysponowane do osuwania w niszach źródłowych potoków, dolne partie zboczy dolin i strefy uskokowe.

lasów grądowych (*Tilio-Carpinetum*), łęgów, głównie olszynki karpackiej (*Alnetum incanae*) oraz rozwijające się zwykle w mozaice z bogatymi florystycznie łąkami rajgrasowymi użytkowanymi ekstensywnie i wtórnymi zaroślami z udziałem ciepłolubnych gatunków roślin (*Rhamno-Prunetea*) murawy kserotermiczne (*Festuco Brometea*), szczególnie w obrębie terenów zbudowanych z utworów płaszczowiny cieszyńskiej (wapienie i łupki cieszyńskie). Charakterystyczne są również sztuczne odsłonięcia skał i inne elementy rzeźby, powstałe w wyniku prowadzonej tu niegdyś eksploatacji surowców skalnych. Naturalne odsłonięcia skalne występują w dolinie Leśnianki.

Lasy stanowią ok. 52% powierzchni całkowitej gminy, z czego 80% stanowią grunty Skarbu Państwa będące w Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Węgierska. Obowiązuje Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Węgierska Górka zatwierdzony decyzją Ministra Klimatu i Środowiska DLŁ-WGL.8100.38.2024,LP z dnia 31.10.2024 r. Obszar gminy znajduje się w zasięgu występowania zasadniczych gatunków lasotwórczych takich jak: sosna, modrzew, świerk, jodła, buk, dąb, olcha. Stopniowo na siedliskach leśnych następuje zmiana w składzie gatunkowym drzewostanów w Nadleśnictwie - stopniowo zaczynają się ujawniać gatunki takie jak buk i jodła, a udział świerka się zmniejszył.

Na terenie gminy znajdują się zbiorowiska leśne takie jak: górnoreglowy bór karpacki, dolnoreglowy bór jodłowo świerkowy, nadrzeczna olszyna, kwaśna buczyna górską i buczyna karpacka. Na obszarze obrębu leśnego Lipowa

⁴ Opis stanowi fragment: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa

w Nadleśnictwie Węgierska Górka lasy zostały uznane jako ochronne.

Lasy, pomimo powtarzających się klęsk żywiołowych posiadają dużą naturalną odporność na choroby grzybowe i gradacje szkodników owadzych, wynikającą ze składu gatunkowego, występującego podrostu i podszytu, są w dobrym stanie sanitarnym. Na obszarze obrębu leśnego Lipowa w Nadleśnictwie Węgierska Górka występują następujące gatunki chronione ssaków: Jeż wschodni *Erinacus concolor*, Kret europejski *Talpa europea*, Ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, Ryjówka malutka *Sorex minutus*, Ryjówka górską *Sorex alpinus*,

Rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*, Rzęsorek mniejszy *Neomys anomalus*, Zębiełek karliczek *Crocidura saveoleus*, Wiewiórka *Sciurus vulgaris*, Smużka *Sicista betulina*, Koszatka *Dryomys nitedula*, Orzesznica *Muscadrinus avellanarius*, Mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssonii*, Mroczek późny *Eptesicus serotinus*, Nocek duży *Myotis myotis*, Nocek wąsaty *Myotis mystacinus*, Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*, Borowiec wielki *Nyctalus noctula*, Gacek wielkouch *Plecatus auritus*, Wilk *Canis lupus*, Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*, Łasica łąska *Mustela nivalis*, Gronostaj *Mustela erminea*, Ryś *Lynx lynx*.

3.4. Charakterystyka warunków wodnych: wody powierzchniowe i podziemne

Cały obszar gminy leży w zlewni Soły – prawobrzeżnego dopływu Wisły. Głównymi ciekami wodnymi przepływającymi przez gminę są: Leśnianka z Twardorzeczką (dopływ rzeki Soły), Żarnówka, Wieśnik, Kalonka i Kalna (dopływ rzeki Żylicy). Obszar gminy jest obszarem źródłiskowym, tj. występują tu źródła takie jak: Mini Sikława, Siurcek, Głodna Woda, Zimnik.

Znajdują się tu ujęcia wody powierzchniowe, zaopatrujące gminę w wodę, takie jak: Ujęcie powierzchniowe na potoku Kalonka, ujęcie wody – źródło Zimnik oraz na potoku Leśnianka dla Browaru Żywiec oraz potoku Malinowskim wraz ze strefą ochrony bezpośredniej ujęcia.

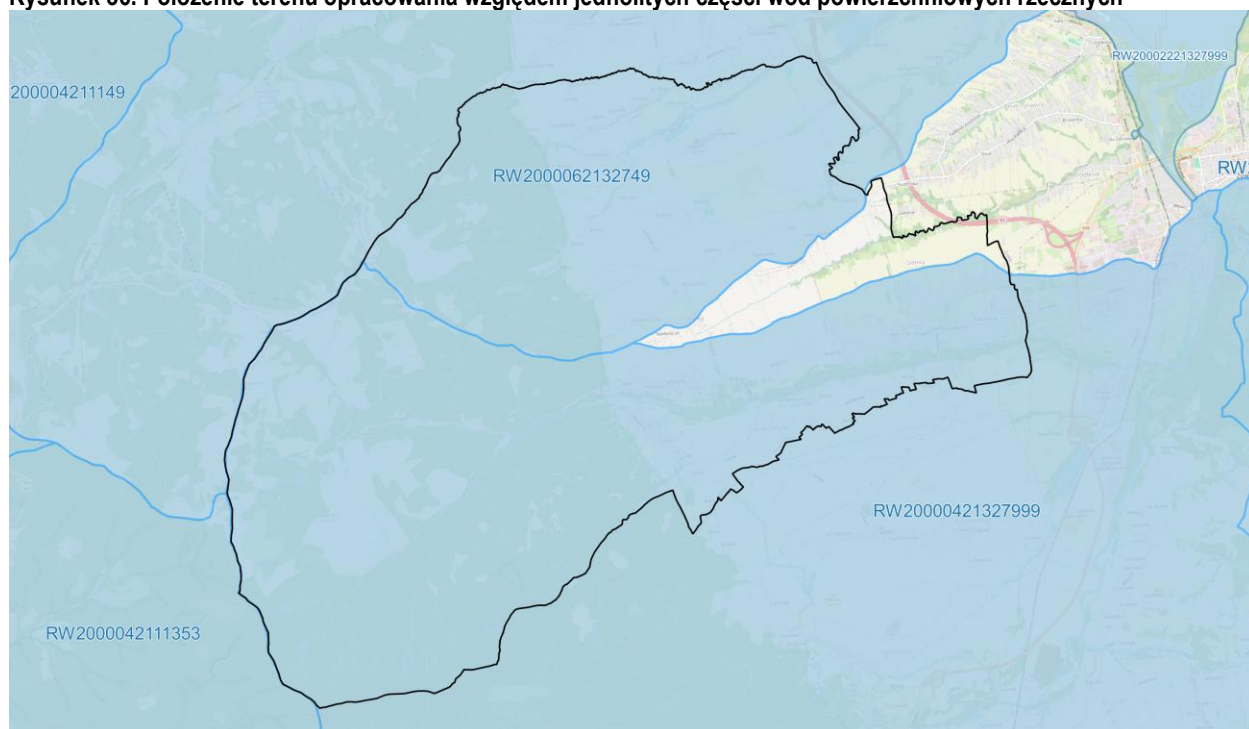
Obszar gminy Lipowa należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrzno -

karpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych, rzadziej szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu (głównie piaskowce i zlepieńce). Wydajności w strefach zbudowanych z piaskowców mogą osiągać do 5 m³/h, zaś w strefach z przewagą łupków z reguły nie przekraczają 2 m³/h. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów na kulminacjach..

Zgodnie z danym z II aktualizacji Planów gospodarowania wodami (IIaPGW), które obowiązują od 2023 r. teren gminy Lipowa położony jest w zasięgu następujących jednolitych części wód powierzchniowych:

- ❖ RW2000062132749 Żylica;
- ❖ RW20000421327999 Soła od Wody Ujsolskiej do zb. Tresna.

Rysunek 36. Położenie terenu opracowania względem jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych

źródło: PGW Wody Polskie, projekt IIaPGW - usługa pobierania, luty 2024 r.: https://www.apgw.gov.pl/pl/III-cyklmaterialy_do_pobrania

W ramach prac nad przygotowaniem drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy (3 cykl planistyczny) Państwowa Służba Hydrogeologiczna przeprowadziła przegląd granic JCWPd oraz aktualizację ich charakterystyk. Opracowano podział na 174 JCWPd, który będzie

obowiązywał w latach 2022-2027. Jest on oparty na podziale na 172 jednostki obowiązującym w latach 2016-2021. Zgodnie z ww. podziałem teren opracowania jest w zasięgu jednej Jednolitej Części Wód Podziemnych - JCWPd PLGW2000158.

Tabela 1. Charakterystyka JCWPd

Nr JCWPd	Ocena stanu JCWPd* (2019 r.)	Obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego (źródło: warstwa GIS – OSN (Obszary Szczególnie Narażone))	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Cele środowiskowe (stan chemiczny/iłościowy)
PLGW2000158	dobry	Brak	niezagrożona	dobry / dobry

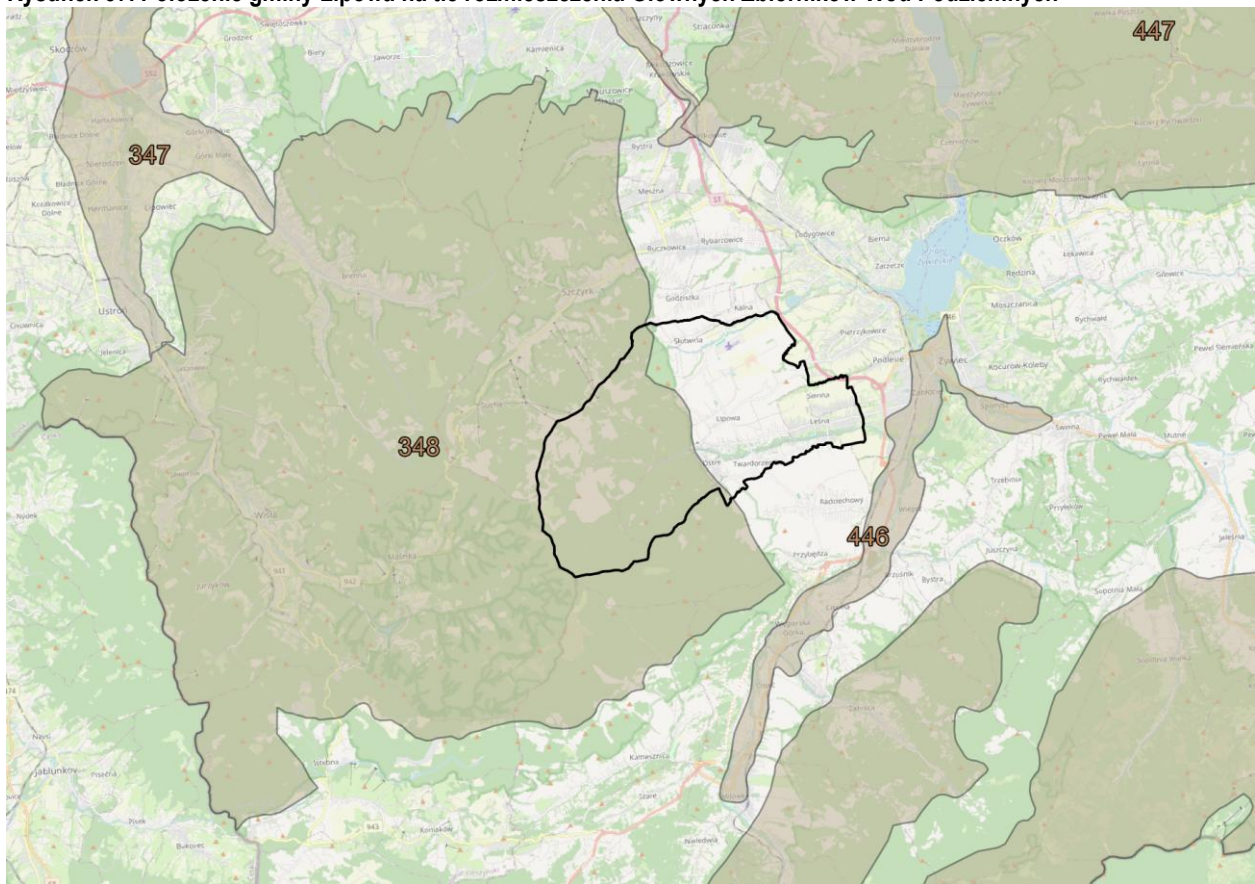
Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy - Karty charakterystyk JCWPd:

<https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-60-79/4426-karta-informacyjna-jcwpd-nr-66/file.html>

Gmina jest położona poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, położona natomiast jest w

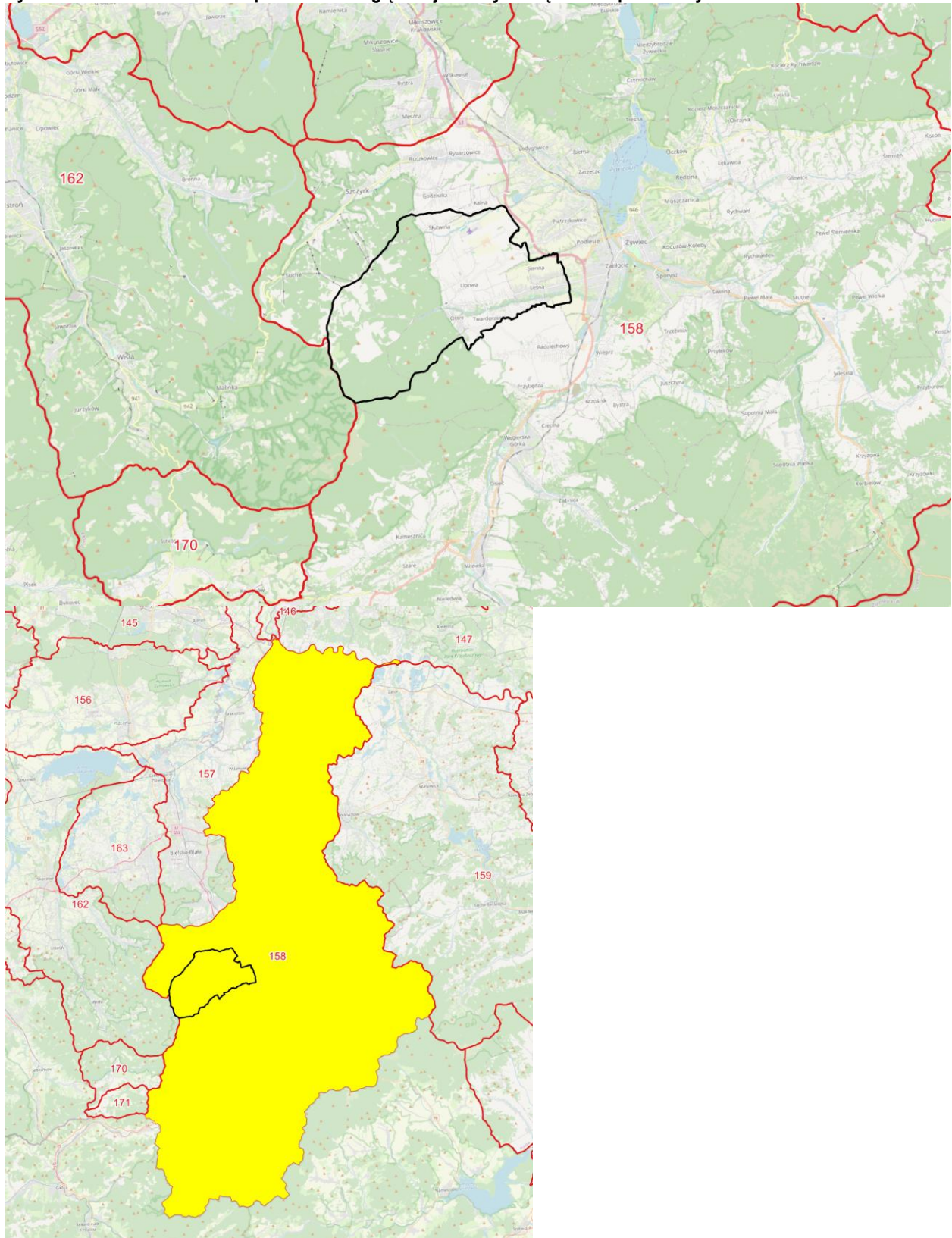
zasięgu lokalnego kredowego zbiornika wód podziemnych nr 348 – Zbiornik Goduła (Beskid Śląski).

Rysunek 37. Położenie gminy Lipowa na tle rozmieszczenia Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Źródło: PGW Wody Polskie - usługa pobierania, luty 2024 r.: <https://www.apgw.gov.pl/III-cyklmaterialy-do-pobrania>

Rysunek 38. Położenie terenu opracowania względem jednolitych części wód podziemnych

Źródło: PGW Wody Polskie, projekt IIaPGW - usługa pobierania, luty 2024 r.: <https://www.apgw.gov.pl/pl/III-cyklmateriały-do-pobrania>

W dokumentach planistycznych obligatoryjnie ujawniane są być obszary szczególnego zagrożenia powodzią wynikające z dokumentu „Ramowa Dyrektywa Wodna

2000/60/WE” Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa

Powodziowa). Wymogiem tej Dyrektywy było stworzenie wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP). Celem wstępnej oceny ryzyka powodziowego jest wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne. Mapy zagrożenia powodziowego są podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej na obszarach zagrożenia powodziowego. W celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią, zgodnie z art. 166 ust 1 pkt 1 ustawy Prawo Wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1087, z późn.zm.), obszary szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się określając ustalenia planu ogólnego gminy.

Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego:

- ❖ obszar szczególnego zagrożenia powodziowego - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10 %),
- ❖ obszar zagrożenia powodziowego - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2 %).

Dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią sporządza się mapy ryzyka powodziowego, gdzie przedstawia się m.in. szacunkową liczbę mieszkańców, którzy mogą być dotknięci powodzią.

W celu zapobiegania małym lokalnym podtopieniom należy zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych na terenach rolnych oraz wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiła na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się.

Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy zadbać także o ich częstą konserwację i wykaszanie.

Na terenie objętym opracowaniem występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego.

Tabela 2. Charakterystyka jcw na terenie gminy Lipowa

JCW	OCENA STANU 2014–2019 (r.kl.jcwp do 2022 r.)			OCENA STANU 2014–2019 (r.kl.jcwp od 2022 r.) na podstawie danych monitoringowych i analizy eksperckiej			OCENA STANU 2014–2019 (r.kl.jcwp od 2022 r.) na podstawie oceny stanu GIOŚ i analizy eksperckiej			ocena ryzyka ZAGROŻONA/ NIEZAGROŻONA
	ocena stanu/ potencjału ekologicznego	ocena stanu chemicznego	ocena stanu wód	ocena stanu/ potencjału ekologicznego	Ocena stanu chemicznego	ocena stanu wód	ocena stanu/ potencjału ekologicznego	Ocena stanu chemicznego	ocena stanu wód	
RW2000062132749 Żylica	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	Słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	Słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	Zagrożona ¹
RW20000421327999 Soła od Wody Ujsolskiej do zb. Tresna	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	Zagrożona ²

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Cele środowiskowe:

RW2000062132749 Żylica - dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych

3.5. Charakterystyka warunków klimatycznych, stanu jakości powietrza i higieny atmosfery⁵

Według regionalizacji klimatycznej Okołowicza i Martyn (1979) gmina Lipowa leży w regionie karpackim, w którym klimat kształtuje się pod dominującym wpływem gór. Zgodnie z podziałem na piętra klimatyczne Hessa (1965) na terenach położonych poniżej 1400 m n.p.m. można wydzielić piętro chłodne (od 2 do 4oC), umiarkowanie chłodne (od 4 do 6oC), umiarkowanie ciepłe (od 6 do 8oC), odmiana klimat kotlin. Warunki klimatyczne obszaru gminy kształtowane są przez masy powietrza różnego pochodzenia. Przeważają tu masy powietrza polarne morskiego (62,8%), które przynoszą zimą odwilże zaś latem ochłodzenie i opady (Niedźwiedz 1984). Rzadziej (25,6%) występują masy polarne kontynentalne. Małym udziałem w kształtowaniu pogody w ciągu roku (około 6%) odznaczają się masy arktyczne i zwrotnikowe. Urozmaicona rzeźba terenu wpływa na ilość energii słonecznej docierającej na stoki o różnej ekspozycji i nachyleniu. Stoki północne, zwłaszcza o dużym nachyleniu otrzymują znacznie mniej promieniowania słonecznego niż zbocza południowe i powierzchnie poziome. Uprzywilejowanymi pod względem insolacji są stoki południowe, wschodnie i zachodnie (Beskid Śląski), które otrzymują 110% sum promieniowania słonecznego w stosunku do powierzchni poziomej, natomiast stoki północne otrzymują tylko 90% tej sumy. Niektóre partie stoków Beskidu żywieckiego wystawione na północ o dużym nachyleniu nie otrzymują w ogóle bezpośredniego promieniowania słonecznego. Warunki klimatyczne najniższej części gminy leżącej w piętrze umiarkowanie ciepłym reprezentowała stacja żywiec-Sporysz położona w dnie Kotliny żywieckiej. Na podstawie danych z tej stacji średnia roczna temperatura powietrza waha się od 5,9o do 8,3oC. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą około 16oC, najzimniejszym zaś styczeń - 4oC. Wraz ze wzrostem wysokości bezwzględnej temperatura spada o 0,56oC/100m dla form wypukłych i 0,64oC/100m dla wklęsłych form terenowych (Obrębska-Starkłowa 1982). Średnie roczne i miesięczne temperatury powietrza są wyższe na wierzchołkach i stokach niż w dnach dolin, w których tworzą się zastoiska chłodnego powietrza. Występowanie niskich temperatur w Kotlinie żywieckiej spowodowane jest często inwersją temperatury.

Średnia roczna liczba dni mroźnych wynosi od 35 do 45 (Atlas klimatu... 2000), natomiast średnia długość okresu bezprzymrozkowego w piętrze pól uprawnych wynosi 177-170 dni (Obrębska-Starkłowa 1982).

Na wielkość opadów na tym terenie wpływa przede wszystkim: wysokość n.p.m., ekspozycja terenu względem wiatrów opadonośnych oraz szata roślinna (głównie zalesienie terenu).

Bardzo dużą rolę w kształtowaniu opadów odgrywa Beskid Śląski, będący naturalną zaporą dla wiatrów przynoszących opady, w związku z czym Kotlina żywiecka pozostaje w cieniu opadowym. Pomimo tego obszar gminy charakteryzuje się znacznymi rocznymi sumami opadów przekraczającymi 800 mm.

Średnia roczna suma opadów za lata 2001-2010 dla Lipowej wynosi 852,2 mm, natomiast w roku 2010 roczna suma opadów wyniosła 1109,9mm. W Kotlinie żywieckiej najwięcej opadów, bo około 40% sumy rocznej przypada na miesiące ciepłej części roku (maj-wrzesień). Wtedy też występują gwałtowne ulewy połączone z burzami. Najwięcej burz występuje w lipcu i czerwcu. Pierwsze opady śniegu w Kotlinie żywieckiej pojawiają się w pierwszej połowie listopada. Na każde 100 m wzrostu wysokości przybywa przeciętnie 11 dni z pokrywą śnieżną w formach wklęsłych oraz 9,5 dnia na formach wypukłych (Obrębska-Starkłowa 1982). Pokrywa śnieżna utrzymuje się w kotlinie średnio około 70-90 dni a śnieg pada średnio przez 31 dni w roku.

W Beskidzie Śląskim długość zalegania pokrywy śnieżnej wydłuża się do 140 dni (Ziętara 1986). W ciągu roku w Kotlinie żywieckiej dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, oraz południowo-wschodnie, które lokalnie modyfikowane są przez rzeźbę terenu (Absalon i in. 1995). Dużą rolę odgrywają również wiatry fenowe. Wieją one z południa i południowego-zachodu. Wiatry tego typu występują najczęściej zimą i wczesną wiosną. Pod względem bonitacyjnym najbardziej korzystne warunki panują na stokach o ekspozycji południowej ponieważ występują tu największe sumy promieniowania słonecznego, najwyższe temperatury, stosunkowo najrzadziej tworzy się inwersja temperatury, rzadko zalegają mgły i najdłuższy jest okres bezprzymrozkowy.

⁵ Opis stanowi fragment: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa

Niekorzystnymi terenami na obszarze gminy są dna dolin i kotlin ponieważ tereny te pozostają w zasięgu bardzo częstych, silnych i długotrwałych inwersji temperatury, tworzą się w nich zastoiska zimnego powietrza, często zalega mgła, jesienią wcześniej zaczynają się przymrozki, a wiosną stosunkowo późno się kończą.

Na stan sanitarny powietrza atmosferycznego mają wpływ:

- ❖ emisja komunikacyjna,
- ❖ emisja niska, której źródłem są lokalne kotłownie i piece węglowe używane w indywidualnych gospodarstwach domowych,
- ❖ zanieczyszczenia gazowe i pyłowe przemieszczające się zgodnie z kierunkiem wiatru, które emitowane są do środowiska z poza obszarów opracowania.

Według obowiązujących przepisów, ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu oceny jakości powietrza wojewoda dokonuje przynajmniej co pięć lat klasyfikacji stref, odrębnie pod kątem poziomu każdej substancji, wyodrębniając strefy w których przekroczone są wartości kryterialne (dopuszczalne, progowe) oraz co roku dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref.

Wynikiem przeprowadzonej oceny jakości powietrza w województwie śląskim w roku 2023 (<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/2014>) jest zaliczenie wszystkich substancji podlegających ocenie, do jednej z klas A lub C.

Tabela 3. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5)

strefa śląska	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5	O ₃
	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C ²⁾ C1	D2 ¹⁾ A

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

2) Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa śląska uzyskała klasę C

źródło: GIOŚ

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami, co do działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione określone kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne,

stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe.

Stacje telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radio-komunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

3.6. Gleby⁶

Na terenie gminy Lipowa, w Kotlinie żywieckiej dominują gleby brunatne kwaśne, łatwo ulegające ługowaniu

i bielcowaniu. Uzależnione jest to, od jakości lepszycza przeważnie bezwęglanowego. Natomiast na terenach

⁶ Opis stanowi fragment: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa

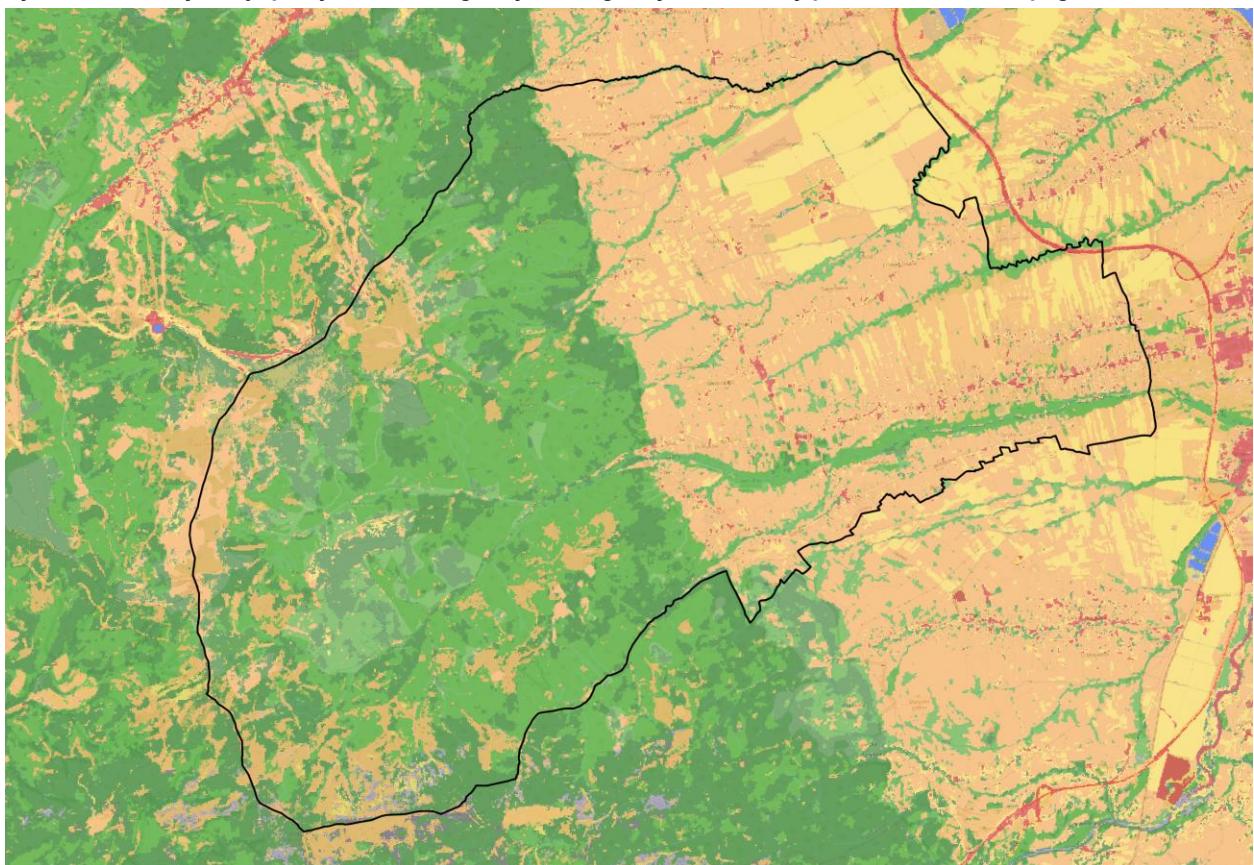
wyżej położonych występują gleby skrytobielicowe lub bielicowe.

Fragmentarycznie występują utwory podmagurskie. Są to z reguły piaskowce z niewielką ilością łupków, łatwo wietrzejące o spoiwie ilasto-weglanowo-żelazistym. Struktura ta sprzyja powstawaniu zasobnych gleb brunatnych tworzące siedliska lasowe odpowiednie dla najbardziej wymagających gruntów. Na podłożu z piaskowców, zlepieńców, i fliszu karpackiego występują gleby bielicowe, płowe, brunatne. Na terenach fliszowych gleby są, kwaśne i silnie kwaśne o dużej ilości szkieletu. Na obszarze o dużej ilości osadów piaskowcowych z domieszkami łupków ilość substancji szkieletowej jest mniejsza i jest on drobniejszy. Zdecydowanie dominującymi typami próchnic kwaśnych na terenie gminy są butwina typowa i moder butwinowy i murszowaty. Taki typ próchnicy jest wynikiem ciągłego zakwaszania gleby, co wpływa niekorzystnie na całokształt cech fizycznych i chemicznych podłoża. Dlatego można stwierdzić, że panujący tu bielicowy kierunek procesu glebotwórczego jest podstawowym

czynnikiem kształtującym niekorzystne cechy środowiska glebowego na terenie gminy Lipowa. Pod względem bonitacyjnym na terenie gminy przeważają gleby klasy IV, V, VI, w niewielkiej ilości występują klasy II i III. Zdecydowana przewaga terenów rolniczych leży w zachodniej części gminy, w sołectwach Lipowa, Leśna, Sienna, i Twardorzeczka określając charakter tych miejscowości, jako rolniczy. Stan gleb wywiera bezpośredni wpływ na inne elementy środowiska oraz na stan wód, przydatność rolniczą, różnorodność florystyczną i krajobrazową, a także na zdrowotność jej mieszkańców, dlatego też, ochrona gruntów jest bardzo istotnym elementem ochrony środowiska. W zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo ważnym celem do realizacji jest racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi i ich ochrona przed degradacją.

Cel ten osiągnąć można przez właściwą gospodarkę rolną dostosowaną do panujących warunków glebowych i ukształtowania terenu.

Rysunek 39. Klasyfikacja pokrycia terenu – grunty leśne, grunty rolne, tereny przekształcone antropogenicznie

- Tereny antropogeniczne
- Tereny rolne
- Lasy liściaste
- Lasy iglaste
- Roślinność trawiasta
- Wrzosowiska i zakrzaczenia
- Tereny podmokłe
- Torfowiska
- Tereny naturalne pozbawione roślinności
- Obszary wodne

źródło: Polska Agencja Kosmiczna - usługa pobierania, styczeń 2025 r.:

https://mapy.geoportel.gov.pl/wss/service/img/guest/POLSA2021_OrtofotomapaSatelitarna/MapServer/WMS/Server

W celu zapobiegania spływów powierzchniowych należy:

- ❖ stosować odpowiednie dawki nawozów i środków ochrony roślin,
- ❖ stale utrzymywać gleby pod okrywą roślinną,
- ❖ stosować ochronne pasy zadrzewień, zakrzewień, zbiorowisk szuwarowych oraz roślinności łąkowej i nadwodnej wzdłuż cieków wodnych i zbiorników wód, które stanowią skuteczną barierę biogeochemiczną, przechwytyjąc i neutralizując spływające zanieczyszczenia.

Do najważniejszych zagrożeń prowadzących do degradacji gleby należą:

- ❖ monokultury, które prowadzą do zubożenia gleby,
- ❖ pożary roślinności wzmagające erozję gleby, co prowadzi do pustynnienia danego obszaru,

- ❖ osuszanie podmokłych terenów i regulacja rzek obniżająca poziom wód gruntowych,
- ❖ zbyt intensywne nawożenie mineralne,
- ❖ niewłaściwa irygacja pól nawozami naturalnymi – gnojówką, gnojowicą, itp.,
- ❖ ścieki i różnego rodzaju odpady niewłaściwie składowane,
- ❖ intensywne zabiegi agrotechniczne,
- ❖ stosowanie nadmiernych ilości chemicznych środków owadobójczych, chwastobójczych i grzybobójczych,
- ❖ eksploatacja powierzchniowa surowców mineralnych;
- ❖ zajmowanie obszarów rolniczych pod budownictwo przemysłowe i mieszkalne;
- ❖ emisje i imisje gazów i pyłów.

3.7. Zasoby dziedzictwa kulturowego

Dla gminy obowiązuje Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2024 – 2027 uchwalony przez Radę Gminy Lipowa Uchwałą Nr LXXVI/479/24 z dnia 25 stycznia 2024 r.

Do rejestru zabytków wpisane są następujące zabytki ruchome i nieruchome:

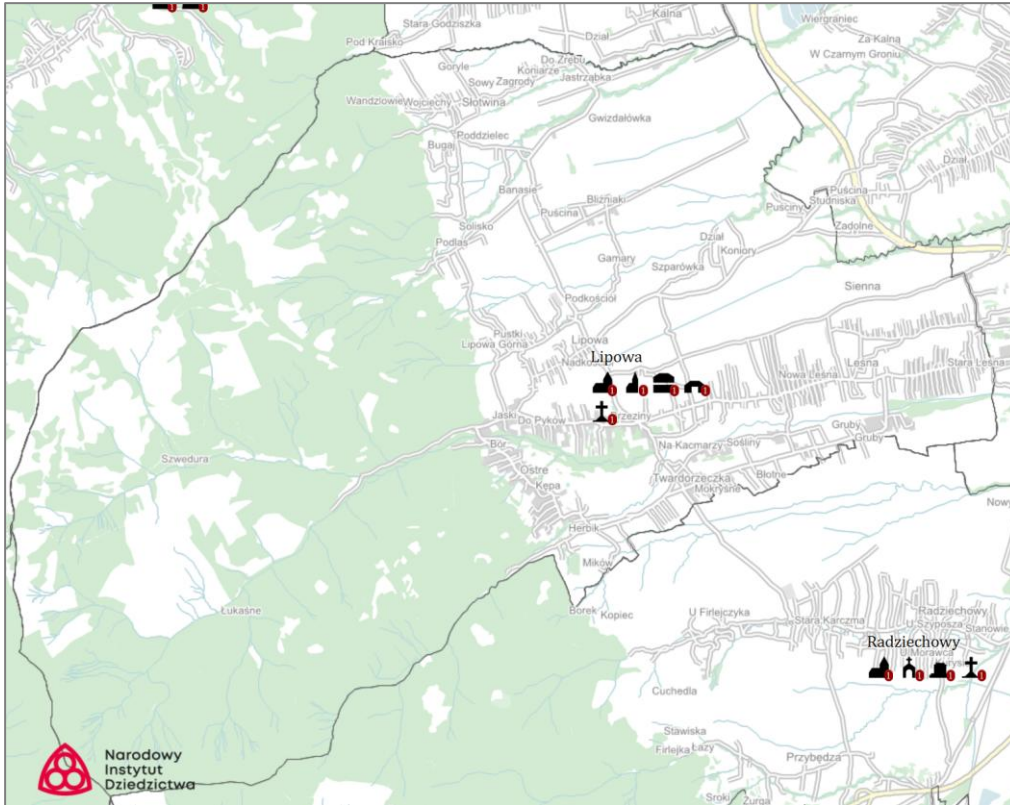
1. Kościół parafialny pod wezwaniem św. Bartłomieja wraz z wyposażeniem wnętrza, terenem przykościelnym oraz budynkiem plebanii i zabudowaniami gospodarczymi w granicach parceli: 3705 pod numerem A-608/89 decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 5.10.1989 r. sygn. Kl.IV-5340/13/89.

2. Cmentarz rzymsko-katolicki w granicach działki nr 3693 pod numerem A-615/89 decyzją Wojewódzkiego.

Do gminnej ewidencji zabytków wpisanych jest:

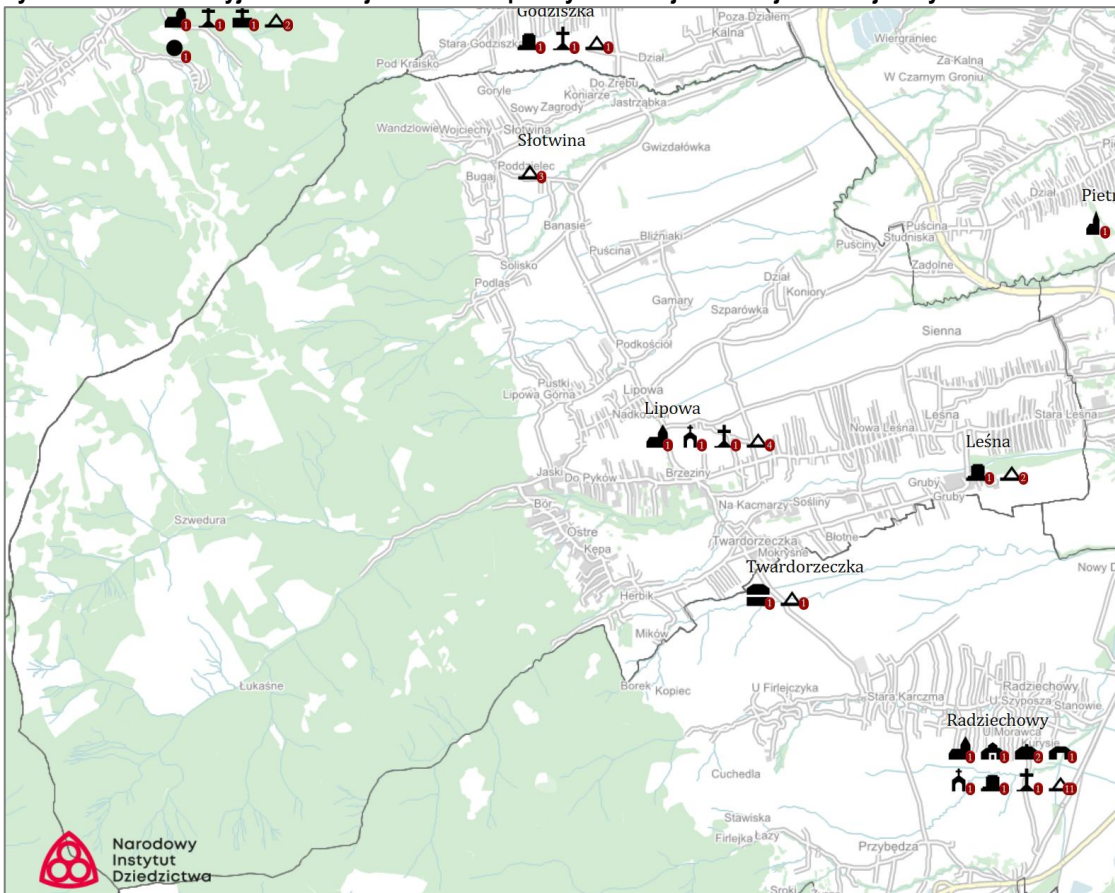
- msc. Lipowa - 41 zabytków nieruchomych oraz cztery stanowiska archeologiczne,
- msc. Leśna – 14 zabytków nieruchomych oraz dwa stanowiska archeologiczne,
- msc. Ostre – 10 zabytków nieruchomych,
- msc. Sienna – 17 zabytków nieruchomych,
- msc. Słotwina – 11 zabytków nieruchomych,
- msc. Twardorzeczka – 7 zabytków nieruchomych oraz jedno stanowisko archeologiczne.

Rysunek 40. Orientacyjna lokalizacja obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego

Źródło: NID | Portal mapowy (zabytek.gov.pl): <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

Rysunek 41. Orientacyjna lokalizacja obiektów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

Źródło: NID | Portal mapowy (zabytek.gov.pl): <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

Rysunek 42. Zespół kościoła par. pw. św. Bartłomieja wraz z cmentarz rzymskokatolickim z kaplicą cmentarną w Lipowej

Źródło: geoportal Narodowego Instytutu Dziedzictwa: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

Wyjątkowym walorem Gminy Lipowa jest krajobraz Beskidu Śląskiego. Zachodzi konieczność jego ochrony we wszystkich poczynaniach inwestycyjnych, w tym konieczność utrzymania urozmaiconej linii brzegowej lasów, dlatego pod wpływem „Waloryzacji przyrodniczej gminy Lipowa” wykonanej w 1998 r. proponuje się odrzucić proponowane zalesienie polan górskich o wyjątkowych panoramach widokowych Hali Jaskowej oraz Hali Ostre. Hala Jaskowa (Jaskowa, 870 – 1050 m n.p.m.) jest polaną ciągnącą się na długości około 1km po południowo-zachodniej stronie grzbietu wznoszącego się od Równi ku szczytowi Skrzycznego. Hala ta została wytrzebiona wśród lasów metodą „cerklenia” w XVI lub XVII wieku. Nazwa pochodzi od nazwiska Jasiek lub Jaszek bogatego rodu sołtysiego z Lipowej,

posiadaczy tej „hali”. Pozostałością pasterstwa są zachowane szałas. Z polany roztaczają się piękne widoki na Beskid Śląski od Skrzycznego po Glinne oraz piękne panoramy Kotliny żywieckiej i najwyższych szczytów Beskidu żywieckiego – Pilska i Babiej Góry. Przez Halę Jaskową przebiega niebieski szlak turystyczny z Ostrego na Skrzyczne. Hala Ostre (850-929 m n.p.m.) to ciąg pięknych polan wokół szczytu Ostre i wzdłuż grzbietu łączącego ten szczyt z Muronką. Na polanach tych znajduje się kilka szałasów. Z polan roztacza się interesująca panorama całej Kotliny żywieckiej i Beskidu żywieckiego. Przez Halę Ostre biegnie zielony szlak turystyczny z Ostrego na Magurkę Radziechowską⁷.

3.8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Częściowo teren opracowania leży w obszarze parku krajobrazowego oraz w otulinie parku krajobrazowego, a także w zasięgu Obszaru Natura 2000 Beskid Śląski co

zapewnia ochronę prawną w zakresie wskazanym przez przepisy ustawy o ochronie przyrody (dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005 zostały jednocześnie

⁷ Opis stanowi fragment: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa

ustanowione zadania ochronne na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 4 sierpnia 2025 r.).

Analizując dane dotyczące stanu środowiska przyrodniczego, a także zaplanowane działania gminy na najbliższe lata można zauważyć duże potrzeby w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, w szczególności w zakresie kanalizacji sanitarnej.

Zdiagnozowane zagrożenia na terenie opracowania dotyczą głównie:

- ruchów masowych ziemi,
- barier fizjograficznych (drogi, linie elektroenergetyczne, zwarta zabudowa),
- emisja zanieczyszczeń (głównie z domowych palenisk).

3.9. Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu Planu

Ustalenia projektu *Planu* nie wskazują konkretnych działań inwestycyjnych czy pozainwestycyjnych, a wskazują możliwości projektowe na etapie formułowania ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w warunkach konsultacji społecznych. Oznacza to, że zarówno organy nadzorujące jak i osoby fizyczne mogą zapoznać się z jego treścią i wnieść uwagi. Również procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

pozwała wypracować optymalne działania. Konsultacje społeczne zapobiegają też konfliktom przestrzennym. Gwarantuje to rozwój gminy oparty na jawnej i akceptowanej polityce rozwoju.

W przypadku zaniechania realizacji ustaleń projektu planu, środowisko omawianego terenu, w zakresie wielu geokomponentów pozostanie niezmienione w stosunku do stanu istniejącego.

4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącym podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, ratyfikowane przez Polskę, m.in.:

A. Konwencja Berneńska- Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych, zawarta w Bernie w 1979r., zobowiązująca poszczególne państwa do ochrony siedlisk dzikiej fauny na swoim terytorium, zwłaszcza gatunków ginących i zagrożonych, migrujących i endemicznych. Gatunki te zostały wymienione w załącznikach. Ponadto określono ściśle zakazane sposoby i środki odłowu dzikich zwierząt. Państwa, które ratyfikowały Konwencję zgadzają się na ochronę siedlisk tych gatunków w swoich planach i polityce rozwoju oraz na zwrócenie szczególnej uwagi na obszary, które są ważne dla gatunków wędrownych podanych w załącznikach do tej Konwencji. Na terenie opracowania występują zwierzęta umieszczone w II załączniku do tej Konwencji jako ściśle chronione.

1. Konwencja o różnorodności biologicznej podpisana w Rio de Janeiro w 1992 r.;
2. Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo);
3. Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.;
4. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro – 1992 r.;
5. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto – 1997 r. wraz Protokołem.;
6. Konwencja Bońska – Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, zawarta w Bonn w 1979r., zobowiązująca do ochrony i w miarę możliwości odtworzenia siedlisk gatunków wędrownych, zapobiegania, usuwania, rekompensowania lub zmniejszania skutków uniemożliwiających lub pogarszających wędrówkę gatunków;

7. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000r.

Ramy działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska oparte są o programy. Polska jako członek Unii Europejskiej jest zobowiązany do dostosowania swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Cele określone w powyższych dokumentach ustanowionych na szczelbu światowym są zbyt ogólne, aby odnieść się do celów działań określonych w Planie Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Stąd odniesiono się do obecnie obowiązującego 8 Programu Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska do roku 2030 (8.EAP) przyjętego decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2022/591 z dnia 8 kwietnia 2022 roku w sprawie ogólnego unijnego programu działań do 2030 r. Decyzja zobowiązuje instytucje Unii i państwa członkowskie do podejmowania działań służących osiągnięciu celów priorytetowych, a wszelkie organy publiczne do współpracy z przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi, społeczeństwem europejskim i obywatelami w realizacji programu. Wniosek wspiera cele Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie środowiska i klimatu. Jest okazją do ponownego wyrażenia zaangażowania UE w realizację **wizji na rok 2050** zawartej w poprzednim programie, tj. 7. EAP, tj. zapewnienia wszystkim dobrostanu przy jednoczesnym poszanowaniu granic możliwości planety.

Cele priorytetowe Ósmego Programu to:

- ❖ osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.,
- ❖ wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmianę klimatu,
- ❖ dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,

- ❖ osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ❖ ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- ❖ redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

Projekt dokumentu uwzględni powyższe cele.

Na szczeblu krajowym:

1. *„Postanowienia dokumentów ustanowionych na szczeblu krajowym - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030*

Głównym celem SZRWIR 2030 jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.

Strategia obejmuje 5 celów szczegółowych, z których ostatni – piąty stanowi: „5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich”.

SZRWRIR 2030 będzie realizowała założenia SOR wskazane w jej trzech celach szczegółowych przez działania zaprojektowane w poszczególnych kierunkach interwencji,:

Cel szczegółowy I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej

Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska

Cel szczegółowy III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa

2. *„Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”*

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które powinny być realizowane we wszystkich województwach wymieniono uwzględnienie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej (climate proofing).

Wśród głównych celów określono Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu. Do działań priorytetowych tego celu zaliczono:

- Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego;
- Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej;
- Stworzenie warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych.

Powyższe działania uwzględni projekt *Planu*.

3. *„Polityka energetyczna Polski do 2030 roku”*

Cele w zakresie ograniczania oddziaływania energetyki na środowisko:

- Ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego.
- Ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych.
- Ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych.
- Minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce.
- Zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnej.

Projekt dokumentu uwzględni powyższe cele.

5. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ NA INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

5.1. Ocena zgodności postanowień projektu dokumentu z aktami prawnymi dotyczącymi form ochrony przyrody

W granicach opracowania zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn.zm.):

- ❖ Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego,
- ❖ Rezerwat przyrody „Kuźnie”,
- ❖ Obszar Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski,
- ❖ pomniki przyrody.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- ❖ pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- ❖ wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- ❖ pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Projekt planu ogólnego został dostosowany do warunków wymienionych w postanowieniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach nr WOŚ.610.63.2025.AB z dnia 9 czerwca 2025 r. t. j. w miejscu występowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005 wyznaczono strefy planistyczne SO – strefy otwarte bez określania profili dodatkowych. Uwzględniono wskazania do zmian w dokumentach planistycznych wymienione w załączniku nr 6 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z 4 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005 zgodnie z powyższym pismem.

Zgodnie z zasadami sporządzania planu ogólnego oprócz ogólnego zakwalifikowania terenu do danej strefy można wskazać tzw. profil dodatkowy uwzględniający specyfikę danego terenu. Należy podkreślić, że profil funkcjonalny (podstawowy i dodatkowy) określa jedynie jakie funkcje będą w ogóle dopuszczalne do wyznaczenia w planie miejscowym czy decyzji o warunkach zabudowy (w przypadku wyznaczenia obszaru uzupełnienia zabudowy).

Profil funkcjonalny nie odnosi się w żadnym stopniu do proporcji między funkcjami i nie ma wpływu na udział tych funkcji w docelowym ani planowanym zagospodarowaniu na poziomie planu miejscowego. Szczegółowe warunki zagospodarowania są do ustalenia na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wybierając profil dodatkowy w POG dla poszczególnych stref przeanalizowano indywidualny, lokalny charakter każdej wyodrębnionej jednostki przestrzennej oraz uwarunkowania, w tym wynikające z odrębnych przepisów.

Obszar gminy Lipowa częściowo leży w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. W planie ogólnym gminy teren parku wraz z otuliną jest położony w następujących strefach:

- ❖ SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- ❖ SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- ❖ SU – strefa usługowa,
- ❖ SP – strefa gospodarcza,
- ❖ SN – strefa zieleni i rekreacji,
- ❖ SC – strefa cmentarzy,
- ❖ SO – strefa otwarta,
- ❖ SK – strefa komunikacyjna.

Założenia projektu planu nie kolidują z celem ochrony Parku, w jakim został powołany tj.: dla zachowania i popularyzacji wartości przyrodniczych i krajobrazowych w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Na terenie obszaru Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski projekt planu przewiduje strefy:

- ❖ SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową jednorodzinną,
- ❖ SU – strefa usługowa,
- ❖ SO - strefa otwarta.

Na terenie rezerwatu przyrody Kuźnie projekt przewiduje kontynuację dotychczasowego sposobu zagospodarowania. W projekcie planu obszar Rezerwatu przyrody „Kuźnie” jest położony w następującej strefie: SO – strefa otwarta.

Dla rezerwatu ustanowiono zadania ochronne zawarte w Zarządzeniu Nr 20/2024 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 26 sierpnia 2024 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Kuźnie. Ustalenia projektu planu nie leżą w sprzeczności z zadaniami ochronnymi ustanowionymi dla rezerwatu przyrody „Kuźnie”.

Na obszarze gminy Lipowa występują trzy pomniki przyrody⁸:

- ❖ jednoobiektowy - jaskinia: Jaskinia Chłodna;
- ❖ jednoobiektowy – jaskinia: Jaskinia Przed Balkonem,
- ❖ jednoobiektowy – skałka: Malinowska Skała.

Strefy wyznaczone na terenie pomników przyrody oraz w ich sąsiedztwie nie będą mieć wpływu na ich stan – brak zmian w zagospodarowaniu (strefa otwarta i strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną).

Na terenie gminy wyznaczono dwa planowane rezerwaty przyrody:

❖ Kościelec

Cel ochrony: Jaskinie nie udostępnione do zwiedzania (8130), kwaśne buczyny (9110). Wychodnie skalne, jaskinie i schroniska

Opis:

Typ: przyrody nieożywionej

Położenie: gmina Lipowa

Powierzchnia: 28.069620928192137 ha

Rok aktualizacji: 2021

❖ Stary Bór

Cel ochrony: Kwaśne buczyny (9110), górskie bory świerkowe (9140). Stanowiska chronionych gatunków roślin naczyniowych (*Aconitum firmum* ssp. *moravicum*, *Tozzia alpina*)

Opis:

Typ: leśny

Położenie: gmina Lipowa

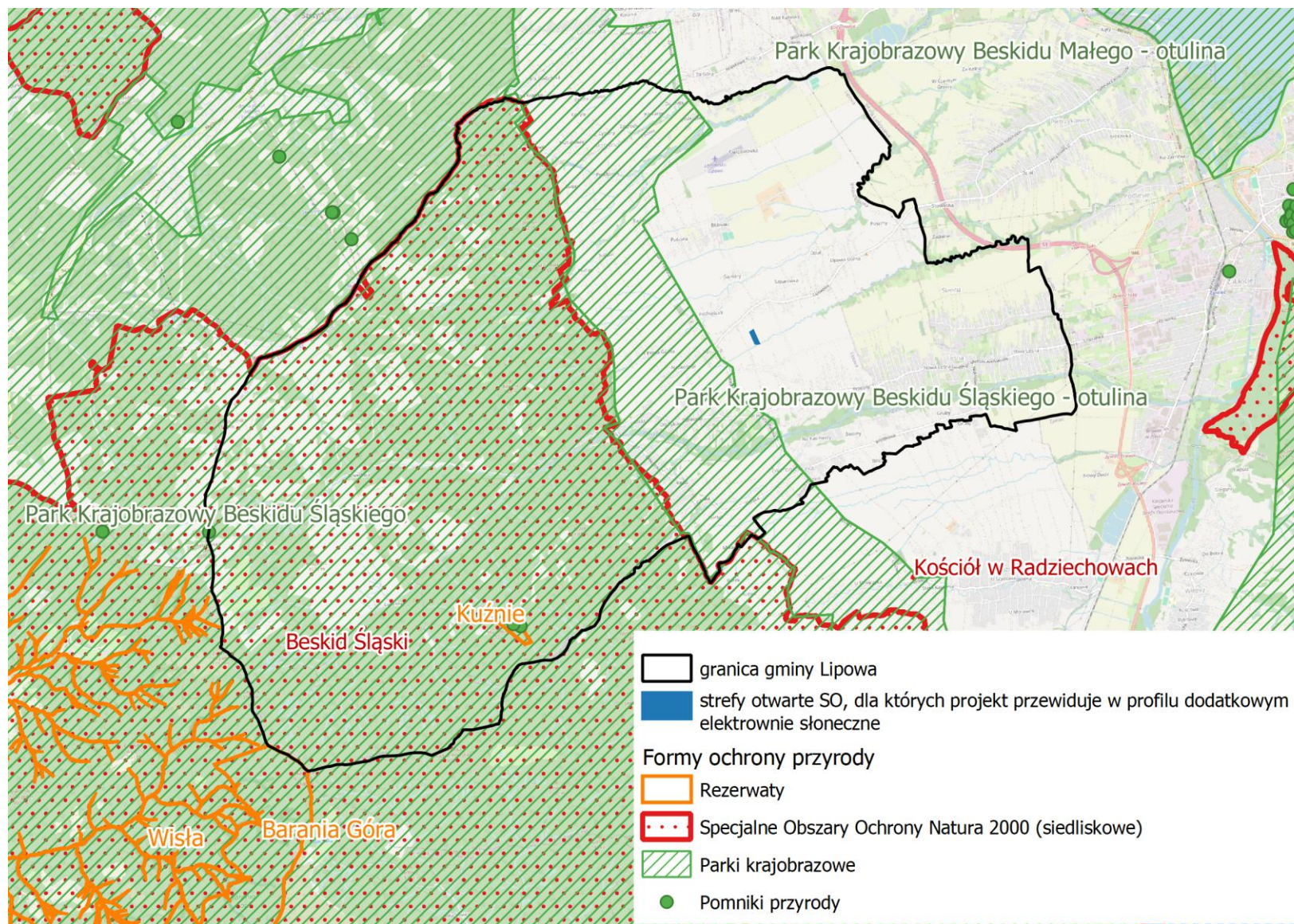
Powierzchnia: 45.030302571868894 ha

Rok aktualizacji: 2018

Oba projektowane rezerwaty przyrody położone są na terenie strefy otwartej 1SO, co pozwala na utworzenie rezerwatu i zachowanie ich celów ochrony. Określa się brak wpływu ustaleń projektu planu na projektowane rezerwaty przyrody.

Wskazuje się brak wpływu ustaleń planu na formy ochrony przyrody ustanowione na terenie gminy Lipowa.

⁸ Geoserwis GDOŚ wskazuje cztery pomniki przyrody, jednak obiekt o kodzie PL.ZIPOP.1393.PP.2417062.20 - Lipa drobnolistna - *Tilia cordata* zwała się podczas burzy i została niestety wykreślona

Rysunek 43. Strefy otwarte SO, dla których projekt planu przewiduje elektrownie słoneczne w profilu dodatkowym, na tle form ochrony przyrody

5.2. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000

5.2.1. Cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000

W granicach opracowania zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn.zm.):

- ❖ Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego,
- ❖ Rezerwat przyrody „Kuźnie”,
- ❖ Obszar Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski,
- ❖ pomniki przyrody.

Dla Obszaru Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski został ustanowiony plan zadań ochronnych na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 4 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005.

Przedmioty ochrony na podstawie SDF:

- ❖ Siedliska przyrodnicze: 6210, 6230, 6430, 6510, 6520, 7230, 8220, 8310, 9110, 9130, 9170, 9180, 91D0, 91E0, 9410,
- ❖ Gatunki zwierząt: 4109, 1308, 1193, 1352, 4014, 1088, 1902, 1381, 1355, 1060, 1361, 1323, 1321, 1324, 1084, 1303, 4116, 1166, 2001, 1354.

Przedmioty ochrony na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 5 kwietnia 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Beskid Śląski (PLH240005) (Dz. U. z 2023 r. poz. 993):

- ❖ Siedliska przyrodnicze:
 - 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków
 - 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*)
 - 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie)
 - 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)
 - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
 - 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*)
 - 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*

8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*)

91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

9410 Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*, część – zbiorowiska górskie)

❖ Gatunki roślin:

- tocja karpacka Nazwa naukowa *Tozzia carpathica*

- tojad morawski *Aconitum firmum moravicum*

❖ gatunki zwierząt:

- biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*

- brzanka *Barbus meridionalis*

- głowacz białopłetwy *Cottus gobio*

- kumak górski *Bombina variegata*

- minóg strumieniowy *Lampetra planeri*

- mopek *Barbastella barbastellus*

- nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*

- nocek duży *Myotis myotis*

- nocek orzęsiony *Myotis emarginatus*

- pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (*Osmoderma barnabita*)

- podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*

- ryś *Lynx lynx*

- traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* (*Triturus cristatus cristatus*)

- traszka karpacka *Triturus montandoni*

- wilk *Canis lupus*
- wydra *Lutra lutra*.

Zidentyfikowane korytarze migracji opisano w rozdziale 3.1. Przebieg korytarzy ekologicznych przebiega głównie na terenie wyznaczonej strefy otwartej obejmującej lasy oraz teren wzdłuż ściany lasu, gdzie projekt planu wyznacza strefy w oparciu o aktualne zagospodarowanie terenu (bądź w oparciu o przeznaczenie terenu lub rozpoczętą budowę). Strefa otwarta wyznaczona w granicach gminy o symbolu 1SO obejmuje niemal połowę powierzchni gminy i to przez ten teren przebiegają główne korytarze migracji. Korytarz ekologiczny nie jest formą ochrony przyrody i nie podlega ochronie na mocy prawa. Jednak jego funkcjonowanie konieczne jest do zachowania ciągłości i integralności sieci Natura 2000. Z dyrektywy siedliskowej nie wynika, aby obowiązek zachowania struktury i funkcji (m.in. ekologicznych) dotyczył samych obszarów Natura 2000. Gdy ich istnienie jest konieczne dla zachowania siedlisk i gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, odpowiednia struktura i funkcje powinny być utrzymane także na obszarach nieobjętych ochroną prawną w ramach sieci Natura 2000, a szczególnie w obrębie korytarzy ekologicznych łączących obszary N2000 (M.Kistowski, M.Pchalek 2009). Z tego względu niezbędnym jest zapewnienie drożności korytarza ekologicznego celem zachowania spójności sieci Natura 2000. Analiza rozmieszczenia wybranych gatunków wskaźnikowych tj. żubra *Bison bonasus*, łosia *Alces alces*, jelenia *Cervus elaphus*, niedźwiedzia *Ursus arctos*, wilka *Canis lupus* i rysia *Lynx lynx*, wykazała, że dla wilka *Canis lupus* i rysia *Lynx lynx* oraz niedźwiedzia *Ursus arctos* niedźwiedzia *Ursus arctos* zasięg gatunku obejmuje przedmiotowy teren. Jak wskazano wyżej, korytarze

5.2.2. Integralność obszaru Natura 2000

Ocenę oddziaływania ustaleń projektu planu na integralność obszaru przeprowadzono biorąc pod uwagę:

- ❖ stopień oddziaływania ustaleń na przedmioty ochrony,
- ❖ skalę zmian w stosunku do obecnego użytkowania terenów,
- ❖ skalę zmian w stosunku do optymalnego (pożądanego) użytkowania terenu

ekologiczne dla tych gatunków nie zostaną zwężone narażone na przerwanie przez ustalenia projektu planu. Dla pozostałych gatunków stanowiących przedmioty ochrony Obszaru Natura 2000 Beskid Śląski nie przewiduje się zwężenia korytarza – projektu planu przewiduje strefy zgodne z obecnym zagospodarowaniem (bądź w oparciu o przeznaczenie terenu lub rozpoczętą budowę). Dotyczy to w szczególności nietoperzy oraz ptaków.

Dla bobra europejskiego nie przewiduje się wpływu ustaleń projektu planu na stwierdzone stanowiska.

W odniesieniu do stwierdzonych korytarzy ekologicznych, w tym w szczególności korytarzy migracji ssaków kopytnych i drapieżnych, obszaru węzłowego, korytarza chiropterologicznego, ponadregionalnego korytarza migracji ptaków „Lasy Beskidu Śląsko – Żywieckiego”, korytarza ekologicznego dla rzek – obszar rdzeniowy (Leśnianka z dopływem Twardorzeczka, Kalonka) możliwych lokalnych korytarzy migracji płazów i gadów – w zakresie funkcjonalności i drożności nie przewiduje się wpływu ustaleń projektu planu. Wskazuje się, że wyznaczone strefy w planie ogólnym pozwalają na zachowanie dotychczasowego zagospodarowania, które określone będzie na etapie opracowania mpzp.

Projekt planu ustala w granicach Obszaru strefy w oparciu o istniejące zagospodarowanie. Brak jest podstaw do stwierdzenia negatywnego wpływu ustaleń projektu planu na obszary Natura 2000. Plan Ogólny nie przewiduje zmian w polityce przestrzennej gminy, które mogłyby zagrażać przedmiotom ochrony. Powyższe pozwala stwierdzić brak negatywnego oddziaływania ustaleń projektu Planu Ogólnego na Obszary Natura 2000 oraz na przedmioty ich ochrony.

Ustalenia projektu wykluczają niebezpieczeństwo negatywnego wpływu na integralność obszarów Natura 2000. Analiza ustaleń projektu planu w stosunku do korytarzy ekologicznych została przedstawiona w rozdziale treści uzasadnienia projektu planu.

Na skutek wybranej polityki przestrzennej określonej w projekcie Planu, nie przewiduje się powstania negatywnych oddziaływań w zakresie integralności obszarów Natura 2000.

5.3. Oddziaływanie na świat roślin i zwierząt oraz bioróżnorodność

5.3.1. Ochrona różnorodności biologicznej, w tym ochrona terenów zieleni

Obszar Gminy położony jest w rejonie gdzie występują rzeki i doliny rzeczne, kompleksy leśne, a także w ciągu korytarza ekologicznego, stąd przypuszcza się, że na terenie występują cenne gatunki zwierząt i roślin. Na obszarze gminy mogą występować gatunki zwierząt lub roślin objętych ochroną. Dotyczy to w szczególności obszarów zalesionych, łąkowych czy dolinnych. Na terenach przeznaczonych pod zabudowę czy infrastrukturę techniczną, siedliska utracą gatunki roślin i zwierząt co będzie mieć niewielki, lokalny wpływ na bioróżnorodność.

Wraz z rozpoczęciem prac budowlanych będzie generowany hałas mogący stanowić uciążliwość dla gatunków zamieszkujących tereny leśne i rolne występujące w pobliżu terenów budowy. Będzie to jednak oddziaływanie krótkoterminowe, „chwilowe”. Następnie pojawi się hałas związany z obsługą komunikacyjną nowopowstałych budowli lub z eksploatacją przedsięwzięć (drogi, ścieżka rowerowa itp.). Oddziaływanie będzie miało już charakter stały i spowoduje zatrzymanie na tym terenie wyłącznie gatunków przystosowanych do antropopresji i działalności człowieka. Na terenach gdzie dominuje szata roślinna o niewielkich wartościach przyrodniczych, częściowo zdegradowana przez człowieka, projektowane zainwestowanie będzie wiązać się z jego uporządkowaniem i wprowadzeniem ozdobnej roślinności przydomowej, w tym zieleni wysokiej. Tym samym przekształcenia szaty roślinnej będą tu korzystne. Ze względu na oddziaływanie ustaleń *Planu* na bioróżnorodność należy zastosować działania minimalizujące (szeroko wskazane w rozdziale 6.2.):

- ❖ z uwagi na awifaunę – wycinkę drzew i krzewów przeprowadza się w okresie jesiennym i zimowym (od 16 października do końca lutego);
- ❖ pozostawianie starodrzewi oraz drzew dziuplastych w młodszych drzewostanach i na terenach rolniczych;
- ❖ tereny zajmujące znaczne powierzchnie należałoby pozostawić bez ogrodzenia lub grodzić je w sposób umożliwiający przemieszczanie się drobnych zwierząt tj. z niewielki otworem – „światłem” pod siatką.

Dla zminimalizowania wpływu prac budowlanych i montażowych należy przeprowadzać je poza okresem zimowania, jesiennego poszukiwania kryjówek do zimowania oraz wiosennego poszukiwania miejsc żerowania i rozrodu.

Wpływ samej budowy na tereny sąsiadujące, przy odpowiedniej organizacji robót i przy właściwym zabezpieczeniu adaptowanej roślinności powinien mieć charakter czasowy, a ograniczenie wycinki istniejącej zieleni do niezbędnego minimum w sposób znaczący ograniczy negatywne oddziaływanie fazy budowy w analizowanym zakresie. Realizacja ustaleń stref, gdzie przewiduje się zabudowę, będzie się wiązała z przygotowaniem terenu. Roboty ziemne oraz inne roboty związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w pobliżu drzew lub krzewów albo ich zespołów, mogą być wykonywane wyłącznie w sposób nieszkodzący drzewom lub krzewom, nieprzeznaczonych do wycinki.

Ustalenia dokumentu mogą się przyczynić do pośredniego oddziaływania na świat zwierzęcy, które będą polegać głównie na:

- ❖ ryzyku degradacji środowiska życia zwierząt w obrębie zasięgu prowadzonych robót przy planowanych inwestycjach. Zagrożone będą zwierzęta (przede wszystkim drobne ssaki i ptaki) zamieszkujące tereny przyległe do istniejących cieków, a także okoliczne lasy i zarośla;
- ❖ wzmożonym ruchu pojazdów ciężkich po terenie, generujących hałas maszyn, a także ogólny ruch związany z funkcjonowaniem zaplecza budowy, co spowodować może płoszenie zwierząt bytujących w pobliżu realizowanej funkcji oraz wzrostem śmiertelności zwierząt w wyniku kolizji z pojazdami;
- ❖ fragmentacji siedlisk poprzez tworzenie efektu bariery na szlaku migracji zwierząt.

Pozytywnie na florę i faunę oddziałują tereny leśne i wód śródlądowych, tereny zieleni naturalnej, ogrodów działkowych itp. które są miejscem schronienia licznych gatunków oraz pełnią rolę korytarza ekologicznego. Staną się one potencjalnym siedliskiem licznych gatunków

ptaków wodno-błotnych oraz prawdopodobnie staną się miejscem odpoczynku dla migrujących ptaków.

5.3.2. Ochrona gatunkowa okazów, siedlisk, ostoi roślin, zwierząt i grzybów

Na terenie gminy należy spodziewać się występowania gatunków roślin objętych ochroną, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014 poz. 1409) oraz gatunków zwierząt objętych ochroną, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183).

Strefy na terenie gminy wyznaczono z uwzględnieniem danych o środowisku (GEOSerwis GDOŚ). Stąd nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń *Planu* na gatunki chronione, siedliska i ostoje roślin i zwierząt.

Roślinność obszaru opracowania, będzie narażona na zagrożenia wynikające ze zniszczenia warstwy glebowej na terenach nowo zainwestowanych, a także skażenia gleb i wód w wyniku awarii sprzętu budowlanego. Wpływ samej budowy na tereny sąsiadujące, przy odpowiedniej organizacji robót i przy właściwym zabezpieczeniu adaptowanej roślinności powinien mieć charakter czasowy w sposób znaczący ograniczy negatywne oddziaływanie fazy budowy w analizowanym zakresie. Realizacja ustaleń dokumentu

będzie się wiązała z przygotowaniem terenu do budowy. Roboty ziemne oraz inne roboty związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w pobliżu drzew lub krzewów albo ich zespołów, mogą być wykonywane wyłącznie w sposób nieszkodzący drzewom lub krzewom, nieprzeznaczonych do wycinki.

Ryzyko degradacji środowiska życia zwierząt można zminimalizować odpowiednio chroniąc i zabezpieczając to środowisko podczas budowy, m.in. przez unikanie lokalizacji zaplecza budowy na terenach atrakcyjnych dla zwierzyny, a przede wszystkim stosowanie przepisów w zakresie ochrony przyrody oraz tzw. dobrych praktyk np. prowadzenie wycinki drzew i krzewów w okresie pozalęgowym - jesiennym i zimowym (od 16 października do końca lutego) oraz nadzór przyrodniczy w procesie inwestycyjnym oraz na budowie.

Ze względu na możliwość występowania dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową stosuje się zapis art. 52 i art. 56 ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.).

5.4. Oddziaływanie na zdrowie ludzi, krajobraz, zabytki i dobra materialne

5.4.1. Ochrona zdrowia ludzi oraz warunków i jakości życia mieszkańców

Wyznaczone strefy mają na celu polepszenie warunków życia i ogólnego dobrobytu mieszkańców Gminy. Jednak na etapie realizacji zabudowy, działalności gospodarczej, przemysłowej itp. mogą wystąpić uciążliwości. Chwilowe zagrożenia na zdrowie ludzi wiązać się będą z etapem realizacji poprzez pracę ciężkiego sprzętu i w związku z przemieszczaniem mas ziemnych. Wynikające z tych prac, emisje zanieczyszczeń do powietrza, pylenie, hałas oraz wibracje mają jednak charakter przejściowy, a jeżeli

prace zostaną właściwie zorganizowane i dozorowane nie powinny powodować dużej uciążliwości.

Działalność gospodarcza prowadzona będzie na podstawie wydanych decyzji środowiskowych. Strefy wyznaczono z uwzględnieniem odległości od zabudowy stąd na tym etapie wyklucza się możliwe uciążliwości na zdrowie ludzi.

Istotne jest również prowadzenie prac przy użyciu sprawnego sprzętu i w odpowiednich warunkach BHP i przeciwpożarowych, co zapobiegnie zaistnieniu sytuacji awaryjnych.

5.4.2. Ochrona krajobrazu i zabytków

W celu ochrony obszaru objętego ochroną konserwatorską ustalono w strefach na których występują

obiekty zabytkowe - strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodziną, usługową i strefą

cmendarzy z profilem dodatkowym - teren zieleni urządzonej.

Dla terenu cmentarza wyznaczono strefę cmentarza SC z profilami dodatkowymi uwzględniającymi zieleni, które zwykle towarzyszą tym obiektom. Przekształcenie obecnego krajobrazu związane w wyznaczeniu stref, gdzie przewiduje się wzrost udziału powierzchni zabudowanych – realizacja tych założeń ma cechę nieodwracalną.

Nowe tereny zainwestowania będą zlokalizowane w sąsiedztwie terenów już zabudowanych i stale poddawanych presji antropogenicznej.

W przypadku realizacji fotowoltaiki należy przeprowadzić analizy krajobrazowe widoczności. Elektrownie słoneczne mogą należeć do wielkoskalowych zakładów produkcyjnych dlatego ważne jest ustalenie zakresu lokalizacji tych instalacji na terenie gminy.

Poza tym, nie przewiduje się powstanie nowych jednostek osadniczych, w związku z tym skala zmian nie spowoduje przekształceń krajobrazu naturalnego. Zawsze ostateczny wpływ na walory krajobrazowe uzależniony będzie od ostatecznego zagospodarowania terenu oraz przyjętych rozwiązań architektonicznych. Strefa jedynie wskazuje profil jaki będzie podstawą do określania rodzaju przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Nie mniej wskazane standardy urbanistyczne uniemożliwiają powstania dominant wysokościowych w krajobrazie.

Podnoszenie w krajobrazie walorów estetycznych nowej zabudowy może być realizowane poprzez kształtowanie zieleni urządzonej oraz tworzenie szpalerów drzew wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Ocenia się brak negatywnego oddziaływania postanowień projektu *Planu* na krajobraz.

5.5. Przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, wykorzystanie zasobów środowiska

W projekcie *Planu Ogólnego* brak stref górnictwa.

W wyniku realizacji inwestycji na terenach poszczególnych stref, na etapie realizacji należy spodziewać się typowych prac budowlanych, prowadzących do przekształcenia obszaru, prace te będą miały charakter przejściowy, a w wyniku ich przeprowadzenia należy prognozować m.in.: przekształcenie przypowierzchniowych struktur geologicznych, związane z wykonywanymi pracami ziemnymi oraz likwidację aktualnej roślinności w miejscu posadowienia budynków, infrastruktury sanitarnej, budowy dróg dojazdowych, parkingów i placów manewrowych. Przewiduje się, że prace te nie będą mieć dużego zakresu. Wobec czego nie przewiduje się znaczącego oddziaływania projektu planu na ukształtowanie terenu i wykorzystanie zasobów środowiska.

W przypadku budowy ogniw fotowoltaicznych prace budowlane ograniczone będą praktycznie do wykonania fundamentów, ułożenia infrastruktury kablowej oraz montażu konstrukcji. W trakcie prawidłowej eksploatacji ogniw fotowoltaicznych nie wystąpi oddziaływanie na powierzchnię ziemi i zasoby glebowe, które spowodować mogłoby negatywne skutki w środowisku.

Czas użytkowania paneli fotowoltaicznych wynosi przeciętnie 25 lat. Likwidacja przedsięwzięcia polegać będzie na demontażu paneli słonecznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz rekultywacji terenu zajmowanego przez stalową konstrukcję pod farmę fotowoltaiczną. Rekultywacja będzie miała na celu przywrócenie środowiska glebowego do stanu przed realizacyjnego oraz uzupełnienie ewentualnych ubytków gleby powstałych w wyniku prowadzenia wykopów. Demontaż paneli fotowoltaicznych i transport ich pozostałości oraz infrastruktury towarzyszącej będzie niekorzystnie wpływać na środowisko poprzez emisję hałasu i substancji do powietrza, szczególnie w procesie spalania paliw przez samochody ciężarowe służące do wywozu odpadów, a także przez urządzenia i maszyny służące do demontażu elektrowni słonecznej wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Powstałe materiały powinny zostać przekazane zewnętrznym, wyspecjalizowanym podmiotom, posiadającym odpowiednie zezwolenia, zgodnie z zasadą prewencji, w celu ich odzysku, a następnie recyklingu, natomiast gleba powinna zostać wykorzystana do uzupełnienia ewentualnych ubytków. Należy zwrócić szczególną uwagę, aby likwidacja przedsięwzięcia i przeprowadzenie kompleksowej rekultywacji terenu przywróciło pierwotny stan krajobrazu sprzed realizacji inwestycji.

Nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń *Planu* na glebę i ukształtowanie powierzchni ziemi.

5.6. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i wody podziemne

5.6.1. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz ewentualnych ujęć wód i ich stref ochronnych

Rozwój osadnictwa (przekształcenia i uzupełnienia istniejących oraz przygotowanie jeszcze niezainwestowanych terenów przeznaczanych pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową czy usługową pociągają za sobą potrzeby w zakresie gospodarki wodno – ściekowej oraz realizacji dostępności komunikacyjnej. Systemowe rozwiązania w zakresie infrastruktury technicznej, szczególnie związanej z budową sieci kanalizacyjnej są niezbędne dla ochrony środowiska wodno – gruntowego.

Zgodnie z § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1225 ze zm.) działka budowlana, przewidziana pod zabudowę budynkami przeznaczonymi na pobyt ludzi, powinna mieć zapewnioną możliwość przyłączenia uzbrojenia działki lub bezpośrednio budynku do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej i ciepłowniczej. Projekt *Planu Ogólnego* ustala rozwój istniejącej sieci wodociągowej i in. W przypadku jeszcze niezagospodarowanych terenów pod zabudowę określono następujące zasady minimalizujące oddziaływanie na środowisko przyrodnicze:

- ❖ wprowadzanie systemów gospodarki ściekowej (kanalizacja zbiorcza, oczyszczalnie ścieków – grupowe i indywidualne);
- ❖ wprowadzanie centralnych (zbiorczych) systemów grzewczych;
- ❖ wprowadzanie podziemnej infrastruktury liniowej (linii energetycznych, rurociągów);

- ❖ lokalizacja elementów przeciwhałasowych oraz ograniczających dyspersję zanieczyszczeń atmosferycznych wzdłuż szlaków komunikacyjnych;
- ❖ prowadzenie proekologicznej gospodarki leśnej oraz zalesianie;
- ❖ wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień pasmowych i kępowych w obrębie terenów rolnych i wsi;
- ❖ stosowanie zintegrowanej i ekologicznej gospodarki rolnej;
- ❖ dostosowywanie pokrywy roślinnej i użytków do warunków przyrodniczych, np. rzeźby terenu i głębokości poziomu wód gruntowych.

W znacznej mierze, zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych są tożsame z oddziaływaniem na glebę:

- etap realizacji - emisja zanieczyszczeń związanych z pracami maszyn - nieodpowiednie zabezpieczenie podłoża, wyciek substancji ropopochodnych z maszyn;
- niebezpieczeństwo zanieczyszczenia związane ze wzrostem wytwarzanych odpadów komunalnych;
- niebezpieczeństwo zanieczyszczenia związane ze wzrostem wytwarzanych ścieków komunalnych.

Zapisy ustaleń *Planu Ogólnego* nie przewidują działań mogących istotnie wpłynąć na stan jakościowy wód obszaru opracowania.

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego. W miejscach zagrożenia powodziowego projekt *Planu* nie wyznacza stref z przewidzianą zabudową mieszkaniową.

5.6.2. Zasady gospodarki odpadami, z uwzględnieniem segregacji odpadów i ich odzysku oraz zasady odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych

Negatywne oddziaływanie na środowisko wodne może wystąpić przy niewłaściwie prowadzonych pracach – na etapie realizacji (zabudowy, infrastruktury drogowej i in.). Dlatego też nie należy lokalizować bazy

materiałowo – surowcowej w pobliżu wód powierzchniowych. Należy też przewidzieć zabezpieczenia gruntu i wód podziemnych przed przedostaniem się produktów ropopochodnych.

5.6.3. Dotrzymanie celów środowiskowych określonych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz oddziaływanie na stan ilościowy i stan chemiczny

Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW), która jest dokumentem ustanawiającym ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. RDW jest wdrażana w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych, przyjmowanych w drodze rozporządzeń. Stanowią one podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w perspektywie sześciolatniej.

RDW określa wymóg osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego i chemicznego dla jednolitych części wód. Zgodnie z danymi zamieszczonymi w rozdz. 3.4. dla Jednolitych Części Wód Podziemnych - JCWPd na których znajduje się gmina stan chemiczny i ilościowy został określony jako dobry a osiągnięcie celów środowiskowych jest niezagrażone. Z kolei dla wszystkich Jednolitych Części Wód Powierzchniowych ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego została wskazana jako zagrożona.

Dużym zagrożeniem dla jakości wód może być nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin używanych w rolnictwie. Zbyt wysokie dawki tych substancji tylko częściowo są wykorzystywane przez rośliny, podczas

gdy pozostała ilość spływa z wodami opadowymi do wód powierzchniowych oraz przenika w wyniku infiltracji do wód podziemnych.

Skażenie pestycydami stanowi poważne zagrożenie dla życia biologicznego w wodach. W wyniku dopływu biogenów zawartych w nawozach (gł. związków azotu i fosforu) następuje stopniowy proces eutrofizacji wód. Zwiększa się ilość organizmów, gł. planktonowych (masowe zakwity glonów), zmniejsza się przezroczystość wód, następuje spadek stężenia tlenu w wodzie oraz nasycenie wody szkodliwymi metabolitami i produktami rozkładu materii organicznej. W krańcowych przypadkach może dojść do saprotrofizacji, czyli „duszenia” się zbiornika z powodu braku tlenu i wysokich stężeń trujących produktów beztlenowego rozkładu materii.

W celu zapobiegania spływów powierzchniowych należy:

- ❖ stosować odpowiednie dawki nawozów i środków ochrony roślin,
- ❖ stale utrzymywać gleby pod okrywą roślinną,
- ❖ stosować ochronne pasy zadrzewień, zakrzewień, zbiorowisk szuwarowych oraz roślinności łąkowej i nadwodnej wzdłuż cieków wodnych i zbiorników wód, które stanowią skuteczną barierę biogeochemiczną, przechwytyjąc i neutralizując spływające zanieczyszczenia.

5.7. Wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, emisja hałasu, promieniowanie elektromagnetyczne i ochrona klimatu

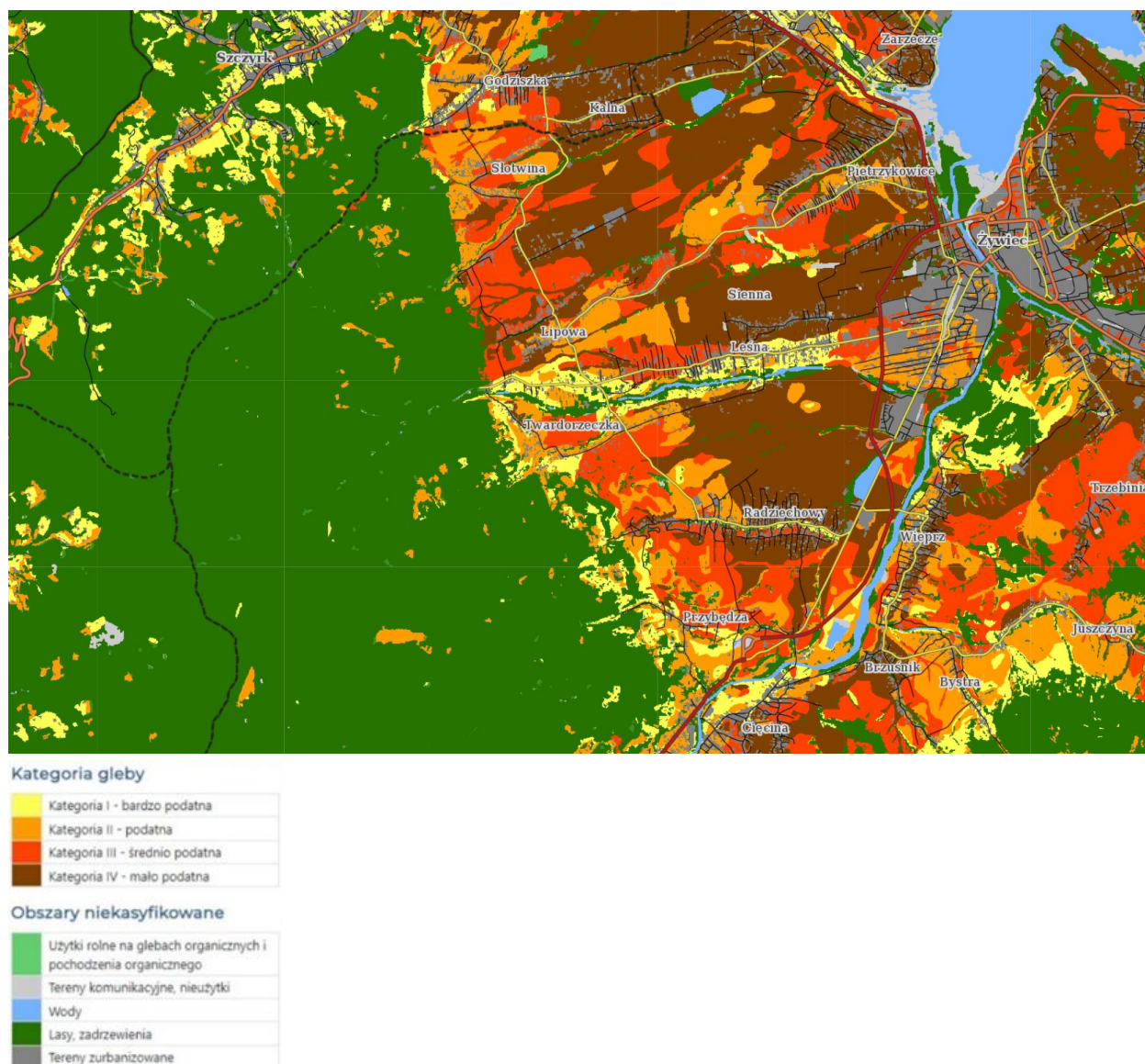
5.7.1. Ochrona klimatu m.in. w zakresie analizy założeń projektu mających wpływ na łagodzenie skutków zmian klimatu oraz służących adaptacji do jego zmian

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Puławach prowadzi System Monitoringu Suszy Rolniczej – SMSR (<https://susza.iung.pulawy.pl/>), który ma za zadanie wskazać obszary, na których wystąpiły straty spowodowane suszą w uprawach uwzględnionych w ustawie o dopłatach do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w Polsce. Zgodnie z definicją określoną w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, susza oznacza szkody spowodowane wystąpieniem w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia

30 września danego roku - klimatycznego bilansu wodnego poniżej określonej wartości dla poszczególnych gatunków lub grup roślin uprawnych oraz kategorii glebowych.

Kategorie podatności gleb na suszę określono dla gleb użytków rolnych wytworzonych z utworów mineralnych na podstawie informacji zawartej na mapie glebowo-rolniczej. Na terenie gminy gleby najbardziej podatne na suszę występują w centralnej części.

Na terenach podatnych na suszę *Plan Ogólny* wskazuje głównie strefy wielofunkcyjne z zabudową jednorodziną.

Rysunek 44. Zróżnicowanie przestrzenne pokrywy glebowej w gminie Lipowa i okolicach wg kategorii podatności na suszę

Źródło: <https://susza.iung.pulawy.pl/mapa-kategorii/>

5.7.2. Ochrona powietrza, ochrona przed hałasem, ochrona przed wibracjami i polami elektromagnetycznymi

Na skutek uzupełnienia zabudowy wzrośnie ruch kołowy, który jest źródłem zanieczyszczeń komunikacyjnych m.in. węglowodorów aromatycznych (WAA), dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO_x), tlenku węgla (CO) oraz substancji pyłowych. Również na etapie budowy wystąpi podwyższona emisja spalin związana z użytkowaniem pojazdów samochodowych i sprzętu budowlanego. W czasie prowadzenia prac budowlanych składowane masy ziemne będą źródłem emisji niezorganizowanej

pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie krótkotrwałe, rozproszone i punktowe w skali obszaru gminy.

Plan Ogólny przewiduje elektrownie słoneczne jako profil dodatkowy w jednej strefie otwartej. W przeciwieństwie do produkcji energii elektrycznej na bazie paliw kopalnych: węgla kamiennego i brunatnego oraz ropy naftowej, które emitują zanieczyszczenia powietrza w postaci: dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x), tlenku węgla (CO), metali ciężkich: generowanych

w wyniku spalania paliw stałych: ołowiu (Pb), kadmu (Cd), cynku (Zn), panele fotowoltaiczne nie generują żadnych zanieczyszczeń, przyczyniając się pośrednio do poprawy stanu powietrza. Szacuje się, iż w porównaniu do produkcji energii elektrycznej w oparciu o paliwa kopalne, każdy kW instalacji fotowoltaicznej pozwala zaoszczędzić: do 16 kg NO_x, do 9 kg SO_x oraz od 600 do 2300 kg CO₂, w zależności od składu paliwa i natężenia promieniowania słonecznego. Powstanie elektrowni fotowoltaicznych będzie miało wpływ na klimat akustyczny obszaru opracowania jedynie na etapie montażu i będzie to oddziaływanie o nieistotnej intensywności. Na etapie użytkowania farmy fotowoltaiczne nie będą oddziaływać na klimat akustyczny. Nie przewiduje się powstania znaczących negatywnych oddziaływań na ten element środowiska. Oddziaływanie negatywne będzie miało charakter bezpośredni, ale krótkoterminowy i chwilowy.

Zmianie może ulec mikroklimat obszaru objętego projektem zmiany planu. Przewiduje się, że działanie urządzeń składających się na elektrownię fotowoltaiczną może spowodować wzrost temperatury, a bliskość wód powierzchniowych przyczyni się do wzrostu wilgotności. Nie przewiduje się powstania znaczących negatywnych oddziaływań na ten element środowiska.

Realizacja ustaleń projektu *Planu Ogólnego* w tym zakresie będzie mieć pozytywny wpływ na klimat w sposób pośredni i długoterminowy, co jest związane z produkcją energii ze źródła odnawialnego i w wyniku czego uniknięciem zanieczyszczeń związanych z wyprodukowaniem takiej samej ilości energii w elektrowni konwencjonalnej np. węglowej, co związane jest z emisją gazów cieplarnianych, jednak w związku z mocą produkowaną przez farmy fotowoltaiczne i powierzchnią zajmowaną przez nie na tym obszarze, oddziaływania te będą miały nieistotną intensywność. W przypadku klimatu lokalnego lokalizacja farm fotowoltaicznych nastąpi zmiana bilansu cieplnego powierzchni. Wyrażać się to będzie poprzez lokalny wzrost temperatury powietrza oraz wzrost dobowych amplitud temperatury powietrza, którego skutkiem będzie przesuszane się powietrza. W wyniku ustawienia

obiektów infrastruktury dojdzie również do modyfikacji przepływu wiatru. Ze względu na charakter zmian, które zajdą w wyniku realizacji projektowanego dokumentu nie prognozuje się, aby powstałe oddziaływania na klimat były oddziaływaniami znaczącymi.

Instalacje fotowoltaiczne to instalacje wytwarzania energii elektrycznej w efekcie konwersji promieniowania słonecznego przy zastosowaniu półprzewodników, które nazywane są fotowoltaicznymi. Działanie urządzeń składających się na elektrownię fotowoltaiczną tj. ogniwa fotowoltaiczne, infrastruktura naziemna i podziemna, linie kablowe energetyczne – światłowodowe, przyłącza elektromagnetyczne, transformatory, konwertery i in., samo zajęcie terenu biologicznie czynnego przez panele fotowoltaiczne będzie miało wpływ na zwiększenie się temperatury powietrza. Do tego należy dodać zwiększenie zajętości terenu przez zmiany pokrycia powierzchni ziemi (zabudowa) oraz zwiększenie ruchu kołowego. Na podstawie tego można przypuszczać, że jakość powietrza na tym terenie ulegnie pogorszeniu.

Na stan aerosanitarny wpływać będzie rozwój funkcji osadniczej. Bezpośrednio - poprzez zanieczyszczenia powietrza, związane z zabudową i użytkowaniem. Na skutek zagospodarowania tych terenów wzrośnie ruch kołowy, który jest źródłem zanieczyszczeń komunikacyjnych m.in. węglowodorów aromatycznych (WWA), dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO_x), tlenku węgla (CO) oraz substancji pyłowych. Również na etapie budowy wystąpi podwyższona emisja spalin związana z użytkowaniem pojazdów samochodowych i sprzętu budowlanego. W czasie prowadzenia prac budowlanych składowane masy ziemne będą źródłem emisji niezorganizowanej pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie krótkotrwałe, rozproszone i punktowe w skali obszaru gminy.

Do pozytywnych kierunków rozwoju należy zaliczyć utrzymanie terenów zieleni nadwodnej oraz zwiększenie powierzchni terenów leśnych. Funkcjonowanie tych terenów przyczynia się do poprawy mikroklimatu. Skala zmian przewidzianych w projekcie dokumentu wskazuje na brak znacząco negatywnego oddziaływania w zakresie ochrony klimatu⁹.

5.8. Oddziaływanie skumulowane

⁹ S. Pietruszko. Photovoltaics in the world OPTO-ELECTRONICS REVIEW 12(1), 7–12 (2004), s. 11

Oddziaływanie skumulowane przeanalizowano pod kątem oddziaływania tego samego zadania na różne elementy środowiska przyrodniczego, innych planowanych inwestycji, poza ujętymi w projekcie *Planu* jak i ustaleń projektu *Planu* względem siebie.

Zadania z zakresu ochrony powietrza można rozpatrywać pod kątem poprawy jakości powietrza, ale też uciążliwości powstałych na skutek ich bezpośredniej realizacji. Rozwój sieci drogowej powinien być prowadzony w poszanowaniu zasad ochrony przyrody.

Zawsze, nie tylko w stosunku do inwestycji przewidzianych w projekcie *Planu*, może dojść do możliwych oddziaływań skumulowanych w przypadku przekroczenia norm dotyczących ochrony środowiska

np. w zakresie ochrony przed hałasem, zapylenia bądź innego zanieczyszczenia powietrza, w zakresie awarii sprzętu na terenach dróg, zajezdni, parkingów. Wśród takich inwestycji przewidzianych w projekcie *Planu* zalicza się przede wszystkim tereny elektrowni słonecznych. Do oddziaływań skumulowanych może dojść w zakresie stref bezpośrednio sąsiadujących o podobnych funkcjach jak gospodarcza ze strefą otwartą o profilu dodatkowym elektrownia słoneczna. Za odpowiedni dobór wskaźników i parametrów zagospodarowania będzie odpowiedzialny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, ponieważ samo sąsiedztwo tych stref nie przesądza o ich negatywnym oddziaływaniu na środowisko.

5.9. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii

Zgodnie z art. 3, pkt. 23 ustawy Prawo ochrony środowiska przez „poważną awarię” rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie przemysłowego magazynowania lub transportu, w którym występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia

lub zdrowia ludzi lub zaistnienie takiego zagrożenia z opóźnieniem, zaś przez „poważną awarię przemysłową rozumie się poważną awarię w zakładzie” (§ 3 pkt. 24 ustawy). Ustalenia projektu *Planu* nie przewidują lokalizacji zakładów, które zaliczają się do zakładów stwarzających zagrożenie występowania poważnych awarii przemysłowych.

5.10. Podsumowanie

W związku z realizacją zapisów zawartych w projekcie *Planu* przewiduje się różnorodny wpływ zachodzących zjawisk na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Podstawowym elementem różnicującym charakter zachodzących oddziaływań jest ich kierunek wpływu, który może być pozytywny lub negatywny. Przewidywane oddziaływania na środowisko mogą mieć charakter bezpośredni (związany z daną inwestycją czy też będący wyraźnym następstwem podjętych działań) lub pośredni (związany z już istniejącymi okolicznościami lub dodatkowymi przedsięwzięciami, które są ze sobą powiązane). Biorąc pod uwagę okres występowania oddziaływań wyróżnia się chwilowe, stałe, krótkoterminowe i długoterminowe. Największe znaczenie przypisuje się oddziaływaniom o charakterze długoterminowym, gdyż występują one od zakończenia danego działania i trwają wraz z funkcjonowaniem zrealizowanych przedsięwzięć.

Znaczna część oddziaływań ma charakter skumulowany i jest wynikiem nałożenia się na siebie różnorodnych czynników, które przyczyniają się do wygenerowania pozytywnego bądź negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze.

Poniżej zaprezentowano bardzo ogólne wnioski wpływu poszczególnych zapisów *Planu* w zakresie profilu podstawowego i profilu dodatkowego w danej strefie. Macierz nie uwzględnia konkretnej lokalizacji danej strefy i jej oddziaływania, co zostało omówione w poprzednich rozdziałach.

Tabela 4. Macierz oceny oddziaływania na środowisko

Profil podstawowy	Profil dodatkowy	Kierunek wpływu	Charakter wpływu	Czas trwania
SW - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ				
teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej		N	B, S	D, S
teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych	teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	P	B, S	D, S
SJ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ				
teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej	N	B, S	D, S
teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych	teren zieleni naturalnej, teren wód, teren lasu	P	B, S	D, S
SZ – STRFEA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ				
teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług	N	B, S	D, S
teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren akwakultury i obsługi rybactwa	teren zieleni naturalnej, teren wód, teren lasu	P	B, S	D, S
SH – STREFA HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO				
teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren usług,	N	B, S	D, S
teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych,	teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	P	B, S	D, S
SU – STREFA USŁUGOWA				
teren usług, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren składów i magazynów	N	B, S	D, S
teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych	teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	P	B, S	D, S
SP - STREFA GOSPODARCZA				

teren produkcji, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren usług	N	B, S	D, S
teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych	teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	P	B, S	D, S
SR - STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ				
teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej		N	B, S	D, S
teren ogrodów działkowych, teren akwakultury i obsługi rybactwa,	teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	P	B, S	D, S
SI - STREFA INFRASTRUKTURALNA				
teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji		N	B, S	D, S
teren ogrodów działkowych	teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	P	B, S	D, S
SN - STREFA ZIELENI I REKREACJI				
teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren usług sportu i rekreacji, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług edukacji	N	B, S	D, S
teren ogrodów działkowych, teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód	teren zieleni naturalnej, teren lasu	P	B, S	D, S
SC – STREFA CMENTARZY				
teren cmentarza, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej		N	B, S	D, S
teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych	teren zieleni naturalnej, teren lasu	P	B, S	D, S
SO – STREFA OTWARTA				
teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren elektrowni słonecznej	N	B, S	D, S
teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren ogrodów działkowych	teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren wód	P	B, S	D, S
SK – STREFA KOMUNIKACYJNA				
teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren		N	B, S	D, S

komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren infrastruktury technicznej				
teren ogrodów działkowych	teren zieleni urządzonej teren zieleni naturalnej, teren wód teren lasu	P	B, S	D, S

Oznaczenia:

Kierunek wpływu: P – pozytywny; N – negatywny

Charakter wpływu: B – bezpośredni; P – pośredni; W – wtórny; S – skumulowany

Czas trwania: K – krótkoterminowe; Ś – średnioterminowe; D – długoterminowe; S – stałe; C – chwilowe

6. CHARAKTERYSTYKA ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

6.1. Rozwiązania przyjęte w projektowanym dokumencie

Na etapie sporządzania, tj. na etapie projektowym *Planu*, wprowadzono zmiany mające na celu wyeliminowanie negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze. Projekt *Planu* zostanie też poddany konsultacjom społecznym, kiedy to będzie można złożyć uwagi do projektu *Planu* jak i do prognozy oddziaływania na środowisko.

Obecne ustalenia prognozy oddziaływania na środowisko nie spowodowały potrzeby wprowadzenia dalszych zmian do projektu *Planu*, ze względu na brak wskazań do wyeliminowania negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze.

6.2. Rozwiązania wynikające z wydanych decyzji, dobrych praktyk i przepisów powszechnych, które należy uwzględnić na etapie realizacji założeń polityki przyjętej w projektowanym dokumencie

Niniejszy rozdział ma na celu przedstawienie działań, które zapobiegą negatywnym wpływom jakie mogą powstać w czasie realizacji zadań określonych w *Planie Ogólnym*. Zadania:

I. Działania w zakresie inwestycji odnawialnych źródeł energii¹⁰ - montaż ogniw fotowoltaicznych

- w zw. z realizacją obiektów budowlanych bądź zagospodarowaniem terenów sąsiadujących;

II. Przebudowa, rozbiórka istniejących obiektów, w szczególności budynków użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego i in. i ich wpływ na awifaunę i chiropterofaunę¹¹;

III. Przebudowa linii energetycznych w związku z działaniami w zakresie rozwoju infrastruktury drogowej i ich wpływ na awifaunę i chiropterofaunę¹²;

IV. Usuwanie drzew i krzewów a gatunki objęte ochroną¹³;

V. Budowa obiektów budowlanych, czyli wszystkiego co zostanie zbudowane lub jest wynikiem robót budowlanych pod kątem nie pogorszenia jakości życia mieszkańców (uciażliwości związane z pracami budowlanymi).

Ad. I. Montaż ogniw fotowoltaicznych

Zaleca się:

¹⁰ Opracowane na podstawie wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie farm fotowoltaicznych

¹¹ „Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody”, A. Kepel, P. Wylegała, R. Jaros, R. Szkudlarek, R. Paszkiewicz, Fundacja Ekofundusz, Warszawa 2007

¹² Opracowane na podstawie: Ochrona ptaków przed liniami energetycznymi: Praktyczny przewodnik na temat zagrożeń dla ptaków ze strony urzędów do przesyłu energii elektrycznej oraz sposobów minimalizacji negatywnych konsekwencji takich zagrożeń. Raport sporządzony przez BirdLife International w imieniu państw-sygnatariuszy Konwencji Berneńskiej (D Haas, M Nipkow, G Fiedler, R Schneider, W Haas, B Schürenberg dla NABU – Niemieckiego Towarzystwa Ochrony Przyrody, BirdLife Niemcy); XXIII posiedzenie Strasburg, 1-4 grudnia 2003 r.

¹³ Opracowano na podstawie wytycznych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska „Ochrona zadrzewień”, „Wycinka drzew lub krzewów a ochrona gatunkowa”

- zastosowanie paneli fotowoltaicznych o powłoce antyrefleksyjnej, jednocześnie zapobiegającej zjawisku oślnienia odbiciowego i zwiększającej sprawność pochłaniania światła słonecznego;
- zastosowanie białych granic paneli fotowoltaicznych oraz białych pasków podziału mających na celu eliminację zjawiska imitacji tafli wody;
- brak zastosowania systemu nadążnego dla paneli fotowoltaicznych;
- poddawanie systematycznym przeglądom wszystkich elementów inwestycji.

Działania w zakresie minimalizacji wpływu na środowisko w przypadku montażu na gruncie:

- zastosowanie ogrodzenia ażurowego umożliwiającego przemieszczanie się herpetofauny i małych zwierząt w obrębie przedsięwzięcia - jeśli panele montowane są na gruncie,
- stosowanie wody destylowanej do mycia paneli, wykluczenie ze stosowania środków chemicznych;
- koszenie traw pomiędzy panelami, wykluczenie ze stosowania środków chemicznych ograniczających porost traw.

II. Przebudowa, rozbiorka istniejących obiektów i ich wpływ na awifaunę i chiropterofaunę

Przed przystąpieniem do szczegółowego planowania prac związanych przebudową lub rozbiorcą istniejących obiektów konieczne jest przeprowadzenie rozpoznania budynków przez odpowiednio przeszkolonego ornitologa i chiropterologa (specjalisty od nietoperzy).

Obserwacje ornitologiczne (dotyczące ptaków) powinny zostać przeprowadzone 2-krotnie w drugiej połowie kwietnia i w drugiej połowie maja. Jeśli prace budowlane mają być realizowane między 1 września a 31 marca, badania te można przeprowadzić wiosną poprzedzającą prace. Jeżeli prace są planowane na okres 1 kwietnia - 31 sierpnia, badania należy przeprowadzić wiosną roku poprzedniego. W szczególnych przypadkach badania mogą być przeprowadzone w innym czasie.

Ponieważ jednak nie ma wówczas możliwości identyfikacji rzeczywistego zajęcia budynku przez ptaki, przy szacowaniu potencjalnej szkody i planowaniu działań zapobiegawczych oraz podstawowych, uzupełniających i kompensacyjnych środków zaradczych należy przyjmować maksymalne zasiedlenie przez ptaki, jakie jest możliwe w tego typu budynku przy stwierdzonej liczbie i rodzaju potencjalnych schronień.

Jeżeli prace nad budynkiem mają się odbywać w okresie, gdy potencjalnie mogą się w nim znajdować gniazda ptasie z lęgami lub nietoperze - konieczne jest wcześniejsze zabezpieczenie wszystkich zinwentaryzowanych uprzednio miejsc, w których zwierzęta te mogłyby się ukryć. Ze względu na ptaki, prace zabezpieczające przed zakładaniem gniazd muszą być prowadzone poza okresem lęgowym – w okresie od połowy sierpnia do końca lutego. Należy pamiętać, że do połowy października na usuwanie pustych gniazd z budynków trzeba mieć zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Najodpowiedniejszym terminem do przeprowadzenia takich prac przygotowawczych jest późne lato i wczesna jesień (sierpień-wrzesień) ponieważ wszelkie ślady świadczące o wykorzystywaniu schronienia przez nietoperze są świeże i dobrze widoczne.

Bezpośrednio przed przystąpieniem do prac powinna być przeprowadzona ponowna kontrola ornitologiczna (jeśli prace są prowadzone w okresie lęgowym) oraz wspomniane powyżej szczegółowe poszukiwanie schronień nietoperzy. W przypadku odnalezienia zajętych przez zwierzęta schronień, należy je oznakować. Dalsze postępowanie powinno być uzależnione od sytuacji i w razie potrzeby uzgodnione z organami ochrony przyrody. Czasami możliwe jest pozostawienie kilku szczelin i otworów wykorzystywanych do tej pory przez zwierzęta. Jest to szczególnie korzystne w przypadku nietoperzy, które są bardzo przywiązane do swoich schronień. Jest to też często rozwiązanie najprostsze z technicznego punktu widzenia.

Należy pamiętać, że liczba tych alternatywnych schronień powinna w pełni równoważyć stratę, z uwzględnieniem ew. rekompensaty za szkody poniesione przez populacje tych gatunków w czasie remontu. Powinno się zapewnić zastępcze miejsca lęgowe i schronienia, np. odpowiednie budki dla ptaków i schrony dla nietoperzy. Proponowane rozmiary skrzynek, odległości między otworem wylotowym, a dnem skrzynki, wysokości zawieszania nad ziemią oraz inne dane dotyczące montażu skrzynek dla jeryzków, wróbli, pustulek i skrzynek podociepniowych (dla nietoperzy) przedstawiono w poradniku „Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody” (A. Kepel, P. Wylegała, R. Jaros, R. Szkudlarek, R. Paszkiewicz, Fundacja Ekofundusz, Warszawa 2007).

III. Przebudowa linii energetycznych w związku z działaniami w zakresie „Rozwoju infrastruktury drogowej” i ich wpływ na awifaunę i chiropterofaunę

W celu zminimalizowania strat wśród ptaków i nietoperzy wszystkie linie energetyczne winny spełniać następujące wymogi:

- ❖ Przeprowadzenie badań przygotowawczych w celu ustalenia alternatywnych lokalizacji linii: o przebiegu wędrówek ptaków przez dane miejscowości lub regiony często decyduje topografia, linie brzegowe, itp. Wykonanie tych badań przed przystąpieniem do planowania jakichkolwiek nowych linii energetycznych jest niezbędne. Badania te muszą też obejmować wędrówki ptaków zarówno w dzień, jak i w nocy, a także uwzględniać inne zjawiska sezonowe.
- ❖ Tam, gdzie to możliwe, kable należy położyć pod ziemią.
- ❖ „Ukrywanie“ linii energetycznych: linie napowietrzne powinny zostać poprowadzone tak nisko, jak tylko pozwalają na to przepisy, za budynkami lub rzędami drzew, bądź też u stóp wzgórz i łańcuchów górskich.
- ❖ Wszędzie tam, gdzie to możliwe, infrastruktura powinna być skomasowana, tj. linie energetyczne należałoby poprowadzić wzdłuż dróg, aby uniknąć przecinania dużych, otwartych przestrzeni.
- ❖ Konstrukcje powinny zajmować jak najmniej przestrzeni w kierunku pionowym: przewody należałoby podwieszać na jednym poziomie, bez przewodu neutralnego nad przewodami fazowymi.
- ❖ Należy montować dobrze widoczne, czarno-białe oznakowania na przewodach stwarzających duże zagrożenie zderzeniem, w szczególności na przewodach neutralnych linii wysokiego napięcia.
- ❖ W fazie planowania nowych linii energetycznych należy posługiwać się szczegółowymi informacjami zebranymi przez ornitologów. Dobra współpraca i dialog pomiędzy przedsiębiorstwami energetycznymi a organizacjami ochrony przyrody są kluczowe do osiągnięcia optymalnych rozwiązań, co leży także w interesie publicznym.
- ❖ Przy budowie nowych linii energetycznych należy wybierać takie rozwiązania projektowe, które nie wymagają stosowania systemów

ostrzegawczych ani osłon ochronnych. Trwałość tych elementów nie odpowiada przeciętnemu czasowi eksploatacji linii energetycznych, który wynosi 50 lat.

IV. Usuwanie drzew i krzewów a gatunki objęte ochroną

Zakazy wobec chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów obowiązują przez cały rok, dlatego też właściciel terenu przed przystąpieniem do prac związanych z usuwaniem drzew i krzewów – niezależnie od terminu ich wykonywania - powinien ustalić, czy znajdują się tam gatunki objęte ochroną. W przypadku wątpliwości można skorzystać z pomocy np. botanika czy zoologa lub innej osoby, która potrafi zweryfikować stan faktyczny.

W stosunku do zwierząt chronionych obowiązują zakazy m.in.:

- ❖ niszczenia siedlisk i ostoi, które są ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania,
- ❖ niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd oraz innych schronień,
- ❖ umyślnego płoszenia lub niepokojenia (w przypadku większości ssaków, rzadkich gatunków ptaków i innych wybranych gatunków),
- ❖ umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących (w przypadku większości ptaków).

Wykaz gatunków chronionych jak również zakazy z zakresu ochrony gatunkowej, określają rozporządzenia Ministra Środowiska z:

- ❖ 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin,
- ❖ 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów,
- ❖ 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Okres lęgowy ptaków

Termin między 1 marca a 15 października funkcjonuje w przestrzeni publicznej jako okres lęgowy ptaków i rzeczywiście dla większości gatunków okres lęgowy się w nim zawiera, jednak dla poszczególnych gatunków ptaków przypada on w różnych okresach, np.:

- ❖ bielików trwa od stycznia do lipca,
- ❖ wróbli – od lutego/marca do sierpnia,
- ❖ jerzyków – od maja do sierpnia.

Ponadto, w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych.

Ogólne odstępstwo od zakazu usuwania gniazd

Od zakazu usuwania gniazd ptasich rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt wprowadza od 16 października do końca lutego odstępstwo jedynie w przypadku usuwania gniazd z budynków lub terenów zieleni i tylko wtedy, gdy wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne.

Tereny zieleni to obszary urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne.

Sposób postępowania w przypadku stwierdzenia gatunków chronionych

Jeżeli usunięcie drzewa lub krzewu nie spowoduje naruszenia zakazów wobec gatunków chronionych, mogą one być usunięte także w okresie lęgowym większości gatunków ptaków, tj. od 1 marca do 15 października.

Natomiast jeżeli wykonanie prac związanych z wycinką drzew lub krzewów może naruszyć te zakazy, należy:

- ❖ jeśli to możliwe odstąpić od tych prac i zachować poszczególne zadrzewienia będące siedliskiem gatunku, lub
- ❖ zrezygnować z wycinki w okresie, którego dotyczy zakaz (np. w przypadku zakazu płoszenia ptaków w miejscach rozrodu lub wychowu młodych – w ich okresie lęgowym, w przypadku usuwania gniazd z terenów zieleni gdy wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne - w okresie od 16 października do końca lutego) – uwaga: zdecydowana większość zakazów, w tym zakaz niszczenia siedlisk i ostoi, które są obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania, a także niszczenia gniazd (o ile nie ma zastosowania ww. wyjątek) są ważne cały rok, lub
- ❖ uzyskać stosowne zezwolenie na odstępstwo od zakazów.

Jednocześnie należy pamiętać, że usuwanie znacznej ilości drzew i krzewów w okresie wiosenno-letnim najprawdopodobniej będzie się wiązać z naruszeniem zakazów w stosunku do gatunków ptaków: zakazu niszczenia schronień oraz zakazu umyślnego płoszenia lub niepokojenia w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych. Wynika to z powszechnej obecności ptaków w koronach drzew i w krzewach. Należy mieć także na uwadze, że w przypadku drzewa w pełnym ulistnieniu, stwierdzenie na nim gniazd ptasich może być utrudnione. Z powyższych względów zaleca się przeprowadzanie wycinki drzew i krzewów w okresie jesienno- zimowym.

W celu uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazów obowiązujących w stosunku do danego gatunku, należy zwrócić się odpowiednio do regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (w zależności od reżimu ochronnego gatunku i rodzaju planowanych czynności). Podział kompetencji pomiędzy tymi instytucjami określa art. 56 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie przyrody. Kompetencje w obszarach parków narodowych należą do Ministra Środowiska.

Konsekwencje karne

Naruszenie zakazów w stosunku do gatunków chronionych jest wykroczeniem (art. 131 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody) i podlega karze aresztu albo grzywny. Dodatkowo, jeśli zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym będzie znacznych rozmiarów lub też szkoda w gatunkach chronionych będzie istotna, zastosowanie mogą mieć przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (art. 181).

W przypadku podejrzenia naruszenia przepisów z zakresu ochrony gatunkowej incydent taki należy zgłosić do organów ścigania – na Policję, gdyż orzekanie w takich sprawach następuje z reguły na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, gdzie do prowadzenia czynności wyjaśniających uprawniona jest przede wszystkim Policja.

V. Roboty budowlane związane z takimi zadaniami

jak:

- ❖ Rozwój zabudowy;
- ❖ Rozwój infrastruktury drogowej;
- ❖ Budowa tras rowerowych, ścieżek rowerowych.

W zakresie minimalizacji emisji zanieczyszczeń na etapie budowy wymienia się szczególnie prawidłową

organizację robót – drogi techniczne należy regularnie czyścić i zabezpieczyć przed pyleniem, zapewnić transport materiałów budowlanych z użyciem środków zabezpieczających przed pyleniem (przykrycia skrzyń samochodów), zapewnić użycie właściwej technologii, polegającej na stosowaniu w maksymalnym stopniu gotowych mieszanek, wytwarzanych poza placem budowy. W czasie realizacji wystąpią też uciążliwości w zakresie hałasu. Prace budowlane należy w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej prowadzić wyłącznie w porze dziennej. Na tych terenach unikać jednoczesnej pracy urządzeń emitujących hałas o dużym natężeniu. Ograniczyć jałową pracę silników pojazdów i maszyn budowlanych w trakcie realizacji inwestycji. W zakresie wibracji należy w pobliżu obiektów wrażliwych na drgania (budynków) ograniczyć do niezbędnego minimum pracę sprzętu wibracyjnego oraz innego sprzętu ciężkiego (np. walce wibracyjne, ubijaki, młoty pneumatyczne, kafary i in.). W celu zabezpieczenia terenów podlegających ochronie akustycznej należy zaprojektować posadowienie ekranów akustycznych, dzięki czemu zostaną dotrzymane standardy jakości środowiska w zakresie oddziaływania hałasu. Do najważniejszych sposobów ochrony przed hałasem zaliczany jest jego monitoring. W kwestii zwiększenia zapylenia i zanieczyszczenia powietrza należy ograniczać nadmierne pylenie poprzez zraszanie dróg w trakcie prowadzenia prac oraz w miarę możliwości ograniczanie robót ziemnych w czasie silnych wiatrów.

Należy przestrzegać też zasad uszczelniania terenu, zabezpieczających przed przenikaniem produktów naftowych do gruntu, wód powierzchniowych i gruntowych.

Na obszarze gminy obowiązują przepisy odrębne, regulujące normy związane z zainwestowaniem terenu i zachowaniem właściwych standardów jakości poszczególnych elementów środowiska. Eksploatacja przedsięwzięć planowanych do realizacji musi być też prowadzona przy użyciu takich technologii, instalacji i z zastosowaniem metod eliminujących przedostawanie się szkodliwych substancji do środowiska, co gwarantuje prawo powszechne. Technologie te muszą funkcjonować na wysokim poziomie, by ograniczyć ewentualne zagrożenia.

Ponadto, wskazuje się na potrzebę dalszego kształtowania świadomości wśród mieszkańców i przedsiębiorców, konieczność dbania o walory i zasoby przyrody. W tym przedmiocie partycypacja społeczna powinna opierać się na wspólnym działaniu lokalnych liderów i władz, zarówno w kontekście gospodarczym, jak i przyrodniczym, aktywnym i skutecznym informowaniu i włączaniu mieszkańców w proces decyzyjny oraz prowadzić akcje edukacyjne promujące zachowania proekologiczne wśród mieszkańców, których celem jest podniesienie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa.

7. ROZWIĄZANIA INNE NIŻ W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE, ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Standardy realizacji inwestycji nakazują, by na kolejnych etapach również użyć wszelkich możliwych środków prawnych i technicznych, zapewniających maksymalną ochronę środowiska. Ze względu na brak znacząco negatywnego wpływu na środowisko (co było przedmiotem analizy i oceny w poprzednich rozdziałach), nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych. Ustalenia projektowanego dokumentu wskazują na pro-

środowiskowy rozwój gminy. Wydzielone strefy w projekcie *Planu* stawiają za cel rozwój Gminy w oparciu o poszanowanie zasad ochrony środowiska. Projekt *Planu* godzi zatem interesy wszystkich zainteresowanych stron, a planowane inwestycje stanowią optymalne rozwiązania zgodne z zasadami ekorozwoju i z uwzględnieniem ochrony środowiska.

8. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZENIA

Przewidywane metody analizy realizacji postanowień *Planu* pod kątem wpływu na środowisko mogą się odnosić do:

- ❖ oddziaływania inwestycji,
- ❖ przestrzegania ustaleń obowiązujących decyzji administracyjnych, w szczególności o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, gdzie wskazuje się metodę i rodzaj monitoringu środowiska,
- ❖ w odniesieniu do całego terenu może to być monitoring państwowy środowiska, prowadzony przez odpowiednie organy administracji państwowej, powołane do badania stanu środowiska lub indywidualnych zamówień, w przypadku, gdy odnoszą się one do obszaru objętego *Planem*; Monitoring poszczególnych komponentów środowiska prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

W zakresie działań, które realizować może samodzielnie Urząd Gminy wskazuje się wielkopowierzchniowy

monitoring wybranych elementów środowiska przyrodniczego poprzez fotointerpretację zdjęć lotniczych wykonywany, co 10 – 15 lat oraz badania ankietowe mieszkańców z zadowolenia z życia w gminie wykonywane co 5 lat.

Wyniki z monitoringu stopnia realizacji działań PZMM powinny być przedstawiane w formie ogólnodostępnych raportów, publikowanych rokrocznie.

Dodatkowo systematyczny monitoring postępów umożliwi wprowadzenie ewentualnych zmian w przypadku obserwacji niekorzystnych zjawisk – w trakcie monitorowania dokumentu pojawić się mogą inne, niezidentyfikowane dotąd obszary problemowe, które mogą być podstawą do aktualizacji opracowania. Stały monitoring pomoże wskazać, które z działań powinny być realizowane na szerszą skalę, a z których można zrezygnować, gdyż cel został osiągnięty za pomocą wdrożenia innych rozwiązań.

9. INFORMACJE O MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU DOKUMENTU NA ŚRODOWISKO

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 2, pkt 1d) ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oceniane jest w aspekcie granic

międzynarodowych. Projekt *Planu* nie zawiera rozstrzygnięć ani nie stwarza możliwości, w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko. Obrane cele i działania *Planu* nie będą oddziaływać na środowisko terenów położonych poza granicami kraju.

10. SPIS RYSUNKÓW, FOTOGRAFII I TABEL

Spis rysunków:

Rysunek 1. Podział administracyjny gminy Lipowa	10
Rysunek 2. Położenie gminy Lipowa na tle granic województwa śląskiego i powiatu żywieckiego	11
Rysunek 3. Położenie gminy Lipowa na tle granic powiatu żywieckiego	12
Rysunek 4. Położenie gminy względem Krakowa i Bielska-Białej	13
Rysunek 5. Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną – SW	15
Rysunek 6. Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną SJ	16
Rysunek 7. Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową – SZ	16
Rysunek 8. Strefa usługowa – SU	17
Rysunek 9. Strefa handlu wielkopowierzchniowego – SH	17
Rysunek 10. Strefa handlu wielkopowierzchniowego – SH	18
Rysunek 12. Strefy gospodarcze – SP wyznaczone w północnej części gminy	19
Rysunek 14. Strefy gospodarcze – SP wyznaczone na terenach zagospodarowanych	20
Rysunek 15. Strefa produkcji rolniczej – SR	21
Rysunek 16. Strefa infrastrukturalna SI	21
Rysunek 17. Strefa zieleni i rekreacji – SN	22
Rysunek 18. Strefa cmentarzy – SC	22
Rysunek 19. Strefa otwarta – SO	23
Rysunek 20. Strefy, dla których projekt planu przewiduje w profilu dodatkowym strefy SO elektrownię słoneczną	24
Rysunek 21. Strefa komunikacyjna – SK	25
Rysunek 22. Położenie terenu opracowania na tle obszarów chronionych	29
Rysunek 23. Obszar Natura 2000 Beskid Śląski	30
Rysunek 24. Rezerwat przyrody „Kuźnie”	31
Rysunek 25. Park Krajobrazowy wraz z otuliną na terenie gminy Lipowa	31
Rysunek 26. Przebieg korytarzy ekologicznych migracji „Górna Wisła – Babia Góra”	32
Rysunek 27. Przebieg korytarza migracji zwierząt Beskid Śląski GKPd-14	33
Rysunek 28. Gmina Lipowa leży poza węzłami newralgicznymi ssaków kopytnych	33
Rysunek 29. Gmina Lipowa leży w zasięgu węzła ssaków kopytnych	34
Rysunek 30. Gmina Lipowa leży w zasięgu węzła ssaków drapieżnych	34
Rysunek 31. Gmina Lipowa leży w zasięgu korytarza migracji ptaków	35
Rysunek 32. Na terenie gminy występują korytarze migracji ryb	35
Rysunek 33. Na terenie gminy zidentyfikowano korytarze migracji nietoperzy	36
Rysunek 34. Obszar gminy w podziale fizyczno - geograficznym	37
Rysunek 35. Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Lipowa	38
Rysunek 36. Położenie terenu opracowania względem jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych	41
Rysunek 37. Położenie gminy Lipowa na tle rozmieszczenia Głównych Zbiorników Wód Podziemnych	42
Rysunek 38. Położenie terenu opracowania względem jednolitych części wód podziemnych	43
Rysunek 39. Klasyfikacja pokrycia terenu – grunty leśne, grunty rolne, tereny przekształcone antropogenicznie	48

Rysunek 40. Orientacyjna lokalizacja obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego	50
Rysunek 41. Orientacyjna lokalizacja obiektów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków	50
Rysunek 42. Zespół kościoła par. pw. św. Bartłomieja wraz z cmentarz rzymskokatolickim z kaplicą cmentarną w Lipowej	51
Rysunek 43. Strefy otwarte SO, dla których projekt planu przewiduje elektrownie słoneczne w profilu dodatkowym, na tle form ochrony przyrody	57
Rysunek 44. Zróżnicowanie przestrzenne pokrywy glebowej w gminie Lipowa i okolicach wg kategorii podatności na suszę	65

Spis tabel:

Tabela 1. Charakterystyka JCWPd	41
Tabela 2. Charakterystyka jcw na terenie gminy Lipowa.....	45
Tabela 3. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM _{2,5}).....	47
Tabela 4. Macierz oceny oddziaływania na środowisko	68

11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

1. Wstęp

Rozdział 1.1.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządza się obowiązkowo, co wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego

ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2023 poz. 1094 ze zm.).

Rozdział 1.2.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządza się dla dokumentu strategicznego jakim jest *Plan Ogólny gminy Lipowa*. W prognozie brany jest pod uwagę każdy element środowiska przyrodniczego, również zdrowie ludzi. Choć *Plan* ma na celu poprawę warunków życia mieszkańców, redukcję CO₂, stworzenie lepszych

warunków do życia, to może ono powodować negatywne oddziaływanie na środowisko - np. podczas budowy, realizacji czy eksploatacji przedsięwzięcia. Prognoza ma też na celu sprawdzenie czy *Plan* prawidłowo uwzględnia zagrożenia związane z bezpieczeństwem ludzi.

Rozdział 1.3.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządza się zgodnie z wytycznymi wypracowanymi od 2008 r., od kiedy wszedł taki obowiązek. Podstawą sporządzenia niniejszej prognozy są informacje o stanie środowiska

przyrodniczego oraz dane środowiskowe zasięgnięte z wielu urzędów m. in. z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

2. Ustalenia projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Rozdział 2.1

Projekt *Planu Ogólnego Gminy Lipowa* obejmuje teren położony w granicach administracyjnych gminy wiejskiej

Lipowa zlokalizowanej w powiecie żywieckim w województwie śląskim.

Rozdział 2.2.

Na terenie gminy Lipowa wyznaczono 12 stref planistycznych z katalogu wymienionego w art. 13c ust. 2 ww. ustawy:

SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną,

SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,

SU – strefa usługowa,

SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

SP – strefa gospodarcza,

SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego,
SR – strefa produkcji rolniczej,
SI – strefa infrastrukturalna,
SN – strefa zieleni i rekreacji,

SC – strefa cmentarzy,
SO – strefa otwarta,
SK – strefa komunikacji.

Rozdział 2.3.

W projekcie *Planu* wykazano powiązanie z szeregiem dokumentów rangi europejskiej, krajowej, wojewódzkiej

i lokalnej. W prognozie wykazano powiązanie tych dokumentów z *Planem*.

3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska

Rozdział 3.1.

W granicach opracowania zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn.zm.):

– Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

- Rezerwat przyrody „Kuznie”,
- Obszar Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski,
- pomniki przyrody (Malinowska Skała, Jaskinia Chłodna, Jaskinia Przed Balkonem).

Rozdział 3.2.

Zgodnie z Systemem Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy

występują osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Rozdział 3.3.

Lasy stanowią ok. 52% powierzchni całkowitej gminy, z czego 80% tych zasobów leśnych należy do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych – Nadleśnictwo Węgierska Górką. Obszar gminy znajduje się w zasięgu występowania zasadniczych gatunków lasotwórczych takich jak: sosna, modrzew, świerk, jodła, buk, dąb, olcha. Stopniowo na siedliskach leśnych następuje zmiana w składzie gatunkowym drzewostanów

w Nadleśnictwie - stopniowo zaczynają się ujawniać gatunki takie jak buk i jodła, a udział świerka się zmniejszył. Na terenie gminy znajdują się zbiorowiska leśne takie jak: górnoreglowy bór karpacki, dolnoreglowy bór jodłowo świerkowy, nadrzeczna olszyna, kwaśna buczyna górską i buczyna karpacka. W obrębie leśnym Lipowa lasy zostały uznane jako ochronne.

Rozdział 3.4.

Zgodnie z danymi z II aktualizacji Planów gospodarowania wodami (IIaPGW), które obowiązują od 2023 r. teren gminy Lipowa położony jest w zasięgu następujących jednolitych części wód powierzchniowych:

- RW2000062132749 Żylica;
- RW20000421327999 Soła od Wody Ujsolskiej do zb. Tresna.

Rozdział 3.5.

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe.

Stacje telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radio-komunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

Rozdział 3.6.

Pod względem bonitacyjnym na terenie gminy przeważają gleby klasy IV, V, VI, w niewielkiej ilości występują klasy II i III.

Rozdział 3.7.

Dla gminy obowiązuje Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2024 – 2027 uchwalony przez Radę
Rozdział 3.8.

Zdiagnozowane zagrożenia na terenie opracowania dotyczą głównie:

- ruchów masowych ziemi,

Rozdział 3.9.

Ustalenia projektu *Planu* nie wskazują konkretnych działań inwestycyjnych czy pozainwestycyjnych, a wskazują możliwości projektowe na etapie formułowania ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w warunkach konsultacji społecznych. Oznacza to, że zarówno organy nadzorujące jak i osoby fizyczne mogą zapoznać się

4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Projekt powinien realizować cele, które zostały ustanowione w dokumentach wyższego rzędu tj. krajowych, międzynarodowych i wspólnotowych.

5. Analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz na integralność tego obszaru

Cały rozdział poświęcony jest analizie oddziaływania ustaleń projektu na geokomponenty, w szczególności: na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, na integralność obszarów Natura 2000, na rośliny i zwierzęta,
Rozdział 5.1.

W rozdziale przywołuje się wszelkie normy prawne dotyczące form ochrony przyrody. Analizie podlega zagadnienie czy projekt respektuje zapisy prawne.

Rozdział 5.2.

Biorąc pod uwagę obrane strefy nie przewiduje się wpływu na cele ochrony obszarów Natura 2000, w tym w szczególności na stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, gatunki, dla których

Rozdział 5.3.

Nie stwierdzono kolizji proponowanych stref z ważnymi ostojami zwierząt i roślin.

Rozdział 5.4

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi. Uciążliwości chwilowe mogą pojawić się na czas trwania realizacji niektórych działań. Zmiany w krajobrazie będą więc mieć charakter przejściowy,
Rozdział 5.5

Gminy Lipowa Uchwałą Nr LXXVI/479/24 z dnia 25 stycznia 2024 r.

- barier fizjograficznych (drogi, linie elektroenergetyczne, zwarta zabudowa),

- emisja zanieczyszczeń (głównie z domowych palenisk).

z jego treścią i wnieść uwagi. Również procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pozwala wypracować optymalne rozwiązania. Konsultacje społeczne zapobiegają też konfliktom przestrzennym. Gwarantuje to rozwój gminy oparty na jawnej i akceptowanej polityce rozwoju.

międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne

W rozdziale tym przedstawiono zapisy dokumentów, do których odwołuje się projektowany dokument.

na ludzi, na ukształtowanie terenu, na wody powierzchniowe i podziemne, na powietrze, krajobraz i zabytki.

wyznaczono obszary Natura 2000 oraz ich integralność i powiązania między nimi.

Nie przewiduje się też negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 stref przewidzianych w *Planie*.

po którym nastąpi rekultywacja terenu. Biorąc pod uwagę powyższe stwierdza się brak negatywnego oddziaływania ustaleń projektu na krajobraz i wartości kulturowe.

W projekcie *Planu Ogólnego* brak stref górnictwa.

W wyniku realizacji inwestycji na terenach poszczególnych stref, na etapie realizacji należy spodziewać się typowych prac budowlanych, prowadzących do przekształcenia obszaru, prace te będą miały charakter przejściowy, a w wyniku

ich przeprowadzenia należy prognozować m.in.: przekształcenie przypowierzchniowych struktur geologicznych, związane z wykonywanymi pracami ziemnymi oraz likwidację aktualnej roślinności w miejscu posadowienia budynków, infrastruktury sanitarnej, budowy dróg dojazdowych, parkingów i placów manewrowych.

Rozdział 5.6.

W rozdziale przeanalizowano, czy ustalenia projektu w dostatecznym stopniu chronią środowisko wodno – gruntowe. Stosowanie się do przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska oraz stosowanie

odpowiednich metod, materiałów i technologii, zapewni ochronę środowiska wodnego i powierzchni ziemi. Analiza wykazała brak negatywnego oddziaływania.

Rozdział 5.7.
W rozdziale przedstawiono zagrożenia jakie wynikają z realizacji ustaleń projektu na higienę powietrza. Strefy

przewidziane w projekcie *Planu* wykazują też wpływ pozytywny.

Rozdział 5.8.

Badając oddziaływanie poszczególnych ustaleń *Planu*, nie stwierdza się oddziaływania skumulowanego.

Rozdział 5.9.

Ustalenia projektu nie przewidują lokalizacji zakładów, które zaliczają się do zakładów stwarzających zagrożenie występowania poważnych awarii przemysłowych.

Rozdział 5.10.

Rozdział zawiera analizę oddziaływania poszczególnych zadań określonych w dokumencie w formie tabeli - macierzy.

6. Charakterystyka rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Na etapie sporządzania projektu *Planu* przedstawiono rozwiązania mające na celu wyeliminowanie negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze.

Wszystkie ustalenia projektu mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców również poprzez poprawę środowiska przyrodniczego.

7. Rozwiązania inne niż w projektowanym dokumencie, eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko

Standardy realizacji inwestycji nakazują, by na kolejnych etapach również użyć wszelkich możliwych środków prawnych i technicznych, zapewniających maksymalną

ochronę środowiska. Nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych.

8. Informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia

W zakresie realizacji przestrzegania ustaleń projektu powinny być okresowe przeglądy zainwestowania obszaru i realizacji działań, wykonywane przez

administrację samorządową na potrzeby oceny prowadzonej polityki przestrzennej.

9. Informacje o możliwości transgranicznego oddziaływania ustaleń projektu na środowisko

Projekt nie zawiera rozstrzygnięć ani nie stwarza możliwości, w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

10. Spis rysunków, fotografii i tabel

11. Streszczenie w języku niespecjalistyczny
Streszczenie jest obowiązkiem ustawowym, a sporządza się go, by zapewnić szersze udostępnienie prognozy.

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU OGÓLNEGO GMINY LIPOWA

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1f ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.), w związku z art. 74a ust. 2 ww. ustawy oświadczam, że posiadam ponad trzyletnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko i jestem autorem ponad pięciu prognoz oddziaływania na środowisko. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
mgr inż. Kama Kotowicz